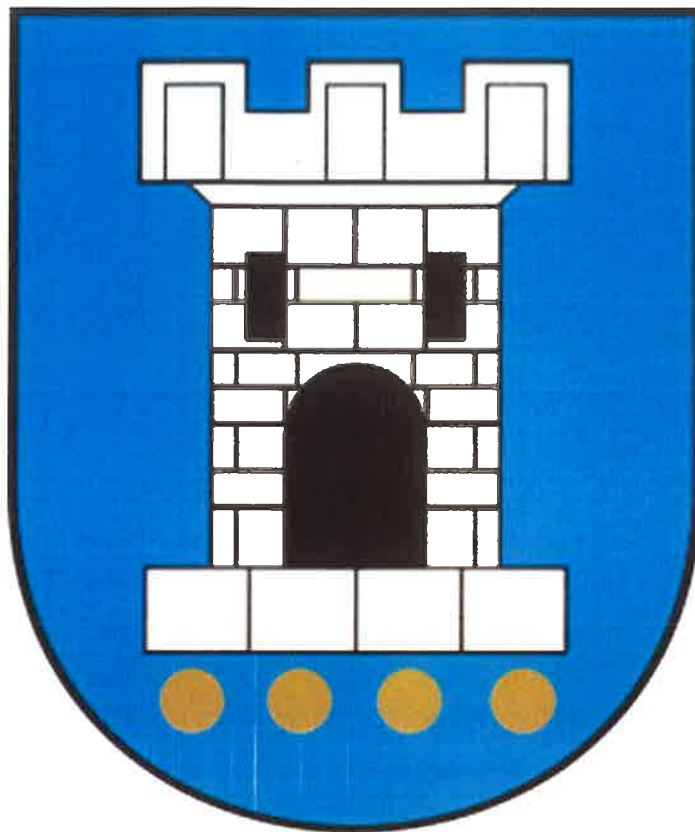

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

planu ogólnego Miasta i Gminy Pleszew

opracowanie:

KANCELARIA URBANISTYCZNA

w składzie:

mgr inż. Patrycja Zięba *Patrycja Zięba*

mgr inż. Sandra Andryszak *Sandra Andryszak*

Poznań, dnia 29 czerwca 2026 r.

SPIS TREŚCI:

1. Informacje ogólne	4
1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne	4
1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały	6
1.3. Zawartość i główne cele projektu planu ogólnego	8
2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	9
2.1. Położenie gminy Pleszew	9
2.2. Formy ochrony przyrody	14
2.3. Warunki geologiczno-gruntowe	16
2.4. Rzeźba terenu	18
2.5. Klimat lokalny	19
2.6. Jakość powietrza	20
2.7. Wody powierzchniowe i podziemne	22
2.8. Surowce mineralne	27
2.9. Szata roślinna	31
2.10. Świat zwierzęcy	33
2.11. Klimat akustyczny	34
2.12. Walory krajobrazowe i zabytki	35
2.13. Oddziaływanie elektromagnetyczne	40
3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu	42
3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego	42
3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego	42
3.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego	42
3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego	57
3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach	57
3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego	59
4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko	62
4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	62
4.2. Oddziaływanie na krajobraz	62
4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny	63
4.4. Oddziaływanie na wody	63
4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne	66
4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną	67
4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki	67
4.8. Oddziaływanie na ludzi	67
4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru	68
5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	69
6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	69
7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu Planu Ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania	71
8. Rozwiązania alternatywne	72
9. Streszczenie	72
10. Załączniki	83

1. Informacje ogólne

1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu planu ogólnego Miasta i Gminy Pleszew.

Plan ogólny sporządzany jest na podstawie Uchwały Nr III/14/2024 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Miasta i Gminy Pleszew.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670). Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1, oraz projekt zmiany takiego dokumentu, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i art. 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w przypadku spełnienia przesłanek wskazanych w art. 48 ust. 1, ust. 3-5 ustawy ooŚ.

Potrzeba sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego wynika również z art. 13i ust. 3 pkt 3 Ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538), dalej „upzp”.

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu form zagospodarowania przestrzennego, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Prognoza, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670), będzie zawierać:

1. informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
2. informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
3. propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
4. informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
5. streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
6. oświadczenie autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;
7. datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy, będzie określać, analizować i oceniać:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy, prognoza przedstawi:

- 1) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- 2) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy prognoza oddziaływania na środowisko musi być opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Odpowiednio do wymogu art. 53 wyżej wskazanej ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy, tj. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Pleszewie.

1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały

W prognozie analizie i ocenie podlega projekt planu ogólnego Miasta i Gminy Pleszew.

Ustalenia planu ogólnego określono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające z art. 13b upzp.

Ponadto, projekt opracowano w powiązaniu z następującymi dokumentami:

- Dyrektywy 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L197),
- Dyrektywy 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej się w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. WE L156).,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,
- Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej Dyrektywę Rady 90/313/EWG,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.

W prognozie wykorzystano wymagania aktów prawnych związanych z ochroną środowiska i innych przepisów szczególnych.

Prognozę opracowano w oparciu o pakiet informacji zawartych w materiałach:

- 1) materiały kartograficzne:
 - mapa ewidencyjna (GML),
 - mapa topograficzna 1:10 000,
 - mapa hydrograficzna 1:50 000,
 - mapa przydatności glebowej (GML),
 - mapą geologiczno-inżynierską Polski (GML),
 - mapa sozologiczna 1:50 000;
- 2) dokumenty i inne materiały:
 - Uchwała Nr III/14/2024 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Miasta i Gminy Pleszew.
 - projekt planu ogólnego Miasta i Gminy Pleszew,
 - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pleszew uchwalone uchwałą Nr LXX/612/2023 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 29 czerwca 2023 r.,
 - Strategia rozwoju Miasta i Gminy Pleszew na lata 2024-2030,
 - opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb sporządzenia planu ogólnego dla obszaru Miasta i Gminy Pleszew,

- Kondracki J. Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2002,
- Stan i ochrona środowiska w województwie wielkopolskim w 2021 r, Urząd Statystyczny w Poznaniu, 27.09.2022 r.,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pleszewskiego na lata 2014 - 2017 z perspektywą na lata 2018-2021,
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2020 – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2021,
- Matuszkiewicz J. M. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa, 2008,
- „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 355),
- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021, GIOŚ,
- 2022 - Klasy jakości wód podziemnych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny,
- Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Wielkopolskim, raport wojewódzki za rok 2024
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, październik, 2013 r.
- Ocena stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2022. Państwowy Instytut Geologiczny, listopad 2023 r.
- Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr LI/1000/23 z 27 marca 2023 roku w sprawie: uchwalenia Audytu krajobrazowego,
- złożone wnioski do planu ogólnego;

3) strony internetowe:

- <http://geoportal.kzgw.gov.pl>,
- <https://sip.gison.pl/pleszew>,
- <http://www.psh.gov.pl>,
- <http://mjwp.gios.gov.pl>,
- <http://bazagis.pgi.gov.pl>,
- <http://maps.geoportal.gov.pl>,
- <https://www.google.pl/maps>,
- <https://danepubliczne.gov.pl>,
- <https://www.wysokosciomierz.pl/>,
- <https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>,
- <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/1875>,
- <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021>,
- <https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html>.

Powyższe materiały, wizja terenowa oraz informacje przekazane przez Urząd Miasta i Gminy Pleszew pozwoliły rozpoznać stan środowiska, jego użytkowanie, podatność na degradację oraz możliwości podniesienia jego kondycji.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko pozwoli na ocenę czy określone strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne zapisane w projekcie planu ogólnego spełniają zasady zrównoważonego rozwoju w ramach obowiązującego systemu prawnego. Prognoza może też stanowić punkt wyjścia do przyszłych ocen oddziaływania pojedynczych przedsięwzięć. Przeprowadzenie całego postępowania w sprawie oddziaływania na środowisko wymaga uwzględnienia takich aspektów jak:

- 1) dostosowanie do istoty dokumentu podlegającego prognozie;
- 2) ukierunkowanie na cele i priorytety środowiskowe;
- 3) identyfikowanie na ile proponowane działania przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju w sensie ekologicznym;
- 4) stosowanie całościowego podejścia odnoszącego się do wszystkich typów i rodzajów proponowanych działań oraz rozwiązań mogących mieć znaczące oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzi;
- 5) integrowanie zagrożeń i efektów środowiskowych oraz zdrowotnych, ale o uwarunkowaniach środowiskowych;
- 6) przeprowadzenie procesu wykonania prognozy w granicach wyznaczonych treścią dokumentu, dostępnych informacji i środków.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.

Analizy i oceny stanu środowiska na terenie gminy dokonano w oparciu o wyniki monitoringu przeprowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz kierując się syntezą dokumentów regionalnych i lokalnych odnoszących się bezpośrednio i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi. W przypadku braku wyników pomiarów jakości danego komponentu środowiska, przytoczono dane odnoszące się do terenu położonego najbliżej obszaru opracowania projektu planu ogólnego.

Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska przedstawiono za pomocą techniki listy identyfikacyjnej, w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w dostosowaniu do stopnia szczegółowości ustaleń projektu planu ogólnego.

1.3. Zawartość i główne cele projektu planu ogólnego

Przedmiotowy projekt planu ogólnego sporządzany jest w związku z podjętą przez Radę Miejską w Pleszewie uchwałą w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Miasta i Gminy Pleszew.

Do opracowania projektu planu ogólnego gminy Pleszew przystąpiono w związku z obowiązkiem sporządzenia planu ogólnego gminy w jej granicach administracyjnych.

Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, stanowiącym podstawę do sporządzania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Przy tworzeniu planu ogólnego uwzględnione były uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w tym w szczególności ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa i inne uwarunkowania wymienione w treści art. 13b u.p.z.p. W planie ogólnym określa się strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Plan może zawierać określenie obszarów uzupełnienia zabudowy oraz obszarów zabudowy śródmiejskiej.

Wraz z projektem planu ogólnego sporządza się uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej.

2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

2.1. Położenie gminy Pleszew

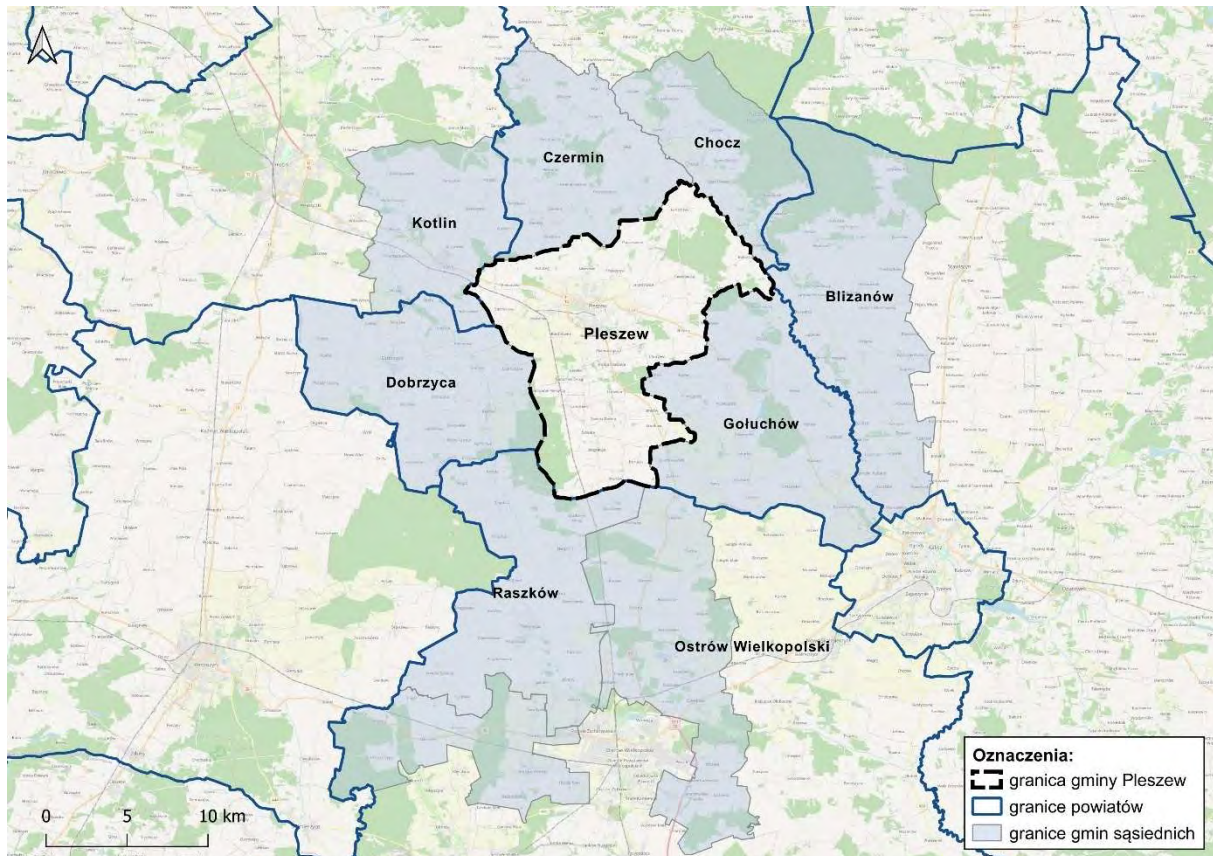
Gmina Pleszew to miejsko-wiejska jednostka samorządu terytorialnego położona w południowo-centralnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie pleszewskim, którego stolicą jest miasto Pleszew. Powierzchnia miasta wynosi 13,1 km², natomiast cała gmina obejmuje obszar około 180 km², co czyni ją jedną z większych jednostek tego typu w regionie. Gmina graniczy z ośmioma innymi gminami: od północy z Czermin i Chocz, od wschodu z Blizanowem i Gołuchowem, od południa z Ostrowem Wielkopolskim i Raszkowem, a od zachodu z Dobrzycą i Kotlinem. Takie usytuowanie sprawia, że Pleszew pełni istotną rolę jako lokalny ośrodek administracyjny i gospodarczy, a bliskość miast takich jak Jarocin (ok. 24 km), Kalisz (25 km) czy Ostrów Wielkopolski (29 km) zwiększa jego znaczenie w układzie funkcjonalnym regionu. Od stolicy województwa, Poznania, dzieli go około 94 km, co pozwala na sprawne połączenia z głównymi instytucjami szczebla wojewódzkiego.

Struktura osadnicza gminy obejmuje 28 sołectw, w tym m.in. Baranówek, Borucin, Bronów, Bógwidze, Brzezie, Dobrą Nadzieję, Grodzisko, Janków, Korzkwy, Kowalew, Kuczków, Lenartowice, Lubomierz, Ludwinę, Marszew, Nową Wieś, Pacanowice, Piekarszew, Prokopów, Rokutów, Sowinę wraz z Sowiną Błotną, Suchorzew oraz Taczanów Pierwszy i Drugi, Zawady, Zawidowice i Zieloną Łąkę.

Według danych GUS liczba mieszkańców gminy wynosi blisko 29 tysięcy, z czego około połowę stanowią mieszkańcy obszarów miejskich. Gęstość zaludnienia oscylują w granicach 160 osób na km², jest wartością umiarkowaną, charakterystyczną dla gmin o zróżnicowanej strukturze przestrzennej, gdzie funkcje miejskie współistnieją z rozległymi terenami rolniczymi.

Gmina Pleszew charakteryzuje się wyraźnym dualizmem przestrzennym: z jednej strony miasto pełni funkcję intensywnie rozwijającego się ośrodka usługowego, administracyjnego i przemysłowego, z drugiej zaś obszary wiejskie posiadają silne rozwinięte rolnictwo oparte na glebach o stosunkowo wysokiej klasie bonitacyjnej. Użytki rolne stanowią około 70-75% powierzchni gminy, w tym dominują grunty orne, których według dokumentów planistycznych jest około 12,6 tys. ha. Rolnictwo koncentruje się na produkcji zbóż, ziemniaków, buraków cukrowych oraz warzyw, a także na hodowli trzody chlewnej i bydła mlecznego. Na terenie gminy rozwinięte są również uprawy szklarniowe, w tym szczególnie uprawa pomidorów, które stanowią produkt charakterystyczny dla tego regionu. Strukturę krajobrazu uzupełniają lasy i grunty leśne, zajmujące ok. 14-15% powierzchni gminy, co wpływa na lokalny mikroklimat i walory przyrodnicze.

Ryc. 1 Położenie Gminy Pleszew względem gmin ościennych

Źródło: opracowanie własne.

Położenie komunikacyjne gminy jest umiarkowanie korzystne: przez jej obszar przebiegają dwie ważne drogi krajowe, nr 11 oraz nr 12, zapewniające sprawne powiązania z Kaliszem, Ostrowem Wielkopolskim, Jarocinem, a także z Poznaniem i regionem środkowej Polski. Mimo braku bezpośredniego dostępu do autostrad, odcinek autostrady A2 znajduje się w odległości około 38 km, natomiast droga ekspresowa S5 przebiega w odległości mniej więcej niż 85 km. Gmina posiada własny system komunikacji autobusowej obejmujący 18 linii łączących nawet najbardziej oddalone sołectwa z kluczowymi punktami miasta, takimi jak szkoły, zakłady pracy, urząd oraz szpital. Istotnym elementem transportu w gminie jest stacja kolejowa w Kowalewie, położona około 3,7 km od centrum Pleszewa, integruje połączenia regionalne, a dodatkowym atutem jest funkcjonowanie unikatowej w skali kraju kolei wąskotorowej ze splotem trójszynowym, umożliwiającym poruszanie się zarówno składów wąskotorowych, jak i normalnotorowych. W gminie rozwijana jest również infrastruktura rowerowa, obejmująca m.in. ścieżki prowadzące do dworca oraz coraz większą liczbę parkingów rowerowych, co wpisuje się w koncepcję mobilności niskoemisyjnej.

W ostatnich latach Pleszew rozwija się zgodnie z ideą miasta kompaktowego i „miasta 15-minutowego”, w którym większość usług i funkcji publicznych jest dostępna w krótkim czasie pieszo lub rowerem. W dokumentach planistycznych podkreśla się równowagę między rozwojem urbanistycznym a ochroną terenów rolniczych, zwłaszcza tych o najwyższych klasach bonitacyjnych. Jednocześnie niektóre sołectwa, takie jak Brzeziny, Zawady czy Nowa Wieś, wskazywane są jako obszary o potencjale rekreacyjnym, ze względu na walory krajobrazowe i bliskość terenów leśnych.

Zgodnie z zapisami „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego”, na obszarze gminy Pleszew zidentyfikowano obszary węzłowe o znaczeniu międzynarodowym, krajowym oraz ponadlokalnym, stanowiące kluczowe elementy regionalnego systemu przyrodniczego (ryc. 2). Charakteryzują się one wysoką różnorodnością biologiczną, krajobrazową i siedliskową, a także pełnią funkcję ostoju dla gatunków rodzimych i wędrownych. Ich obecność jest niezbędna dla utrzymania ciągłości procesów ekologicznych oraz stabilności lokalnych i ponadlokalnych ekosystemów.

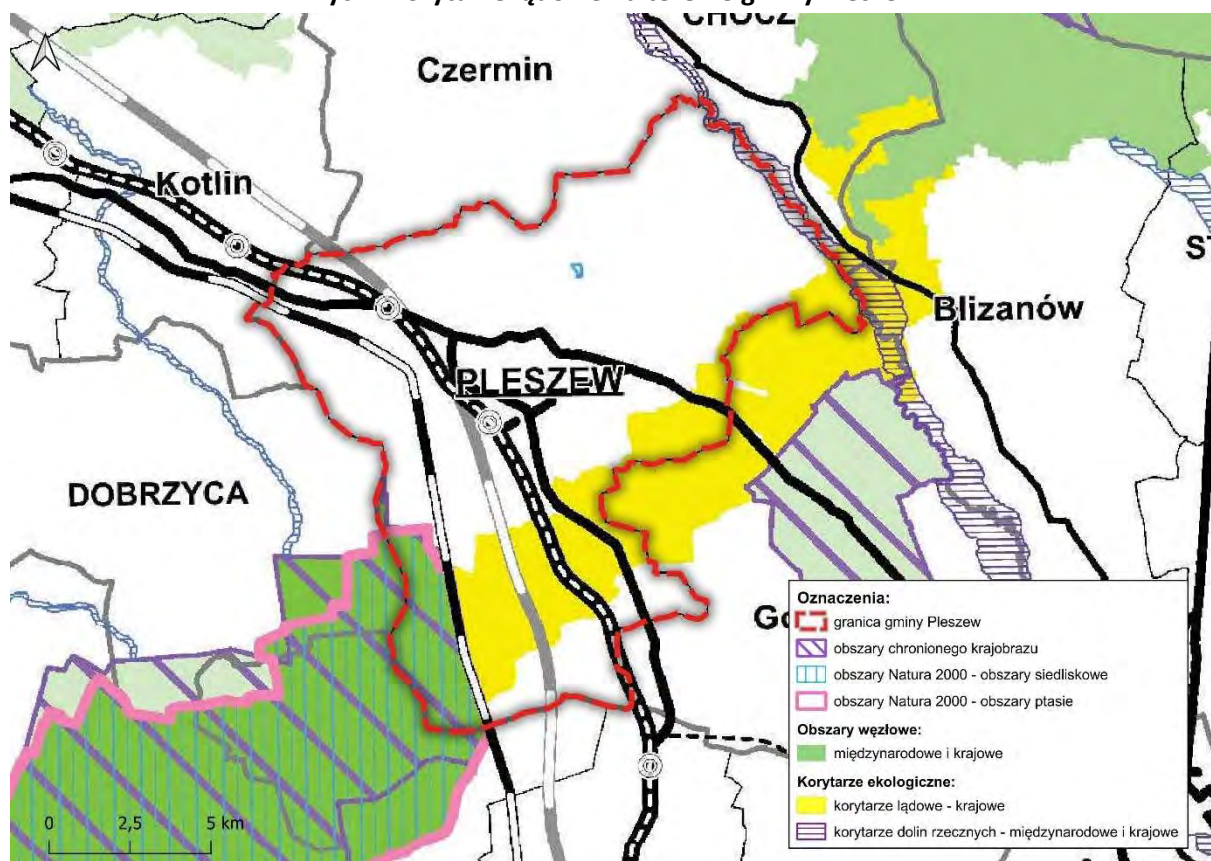
Przez teren gminy przebiegają również ważne korytarze ekologiczne: korytarz lądowy o randze krajowej oraz korytarz dolin rzecznych o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. Tworzą one sieć powiązań przyrodniczych przeciwdziałającą izolacji cennych przyrodniczo obszarów, umożliwiając migrację gatunków w skali krajowej i europejskiej, a także wspierającą zachowanie i odbudowę bioróżnorodności – zarówno w ramach sieci Natura 2000, jak i na innych terenach o podwyższonych walorach ekologicznych.

Wyróżnienie tych obszarów opiera się na szeregu kryteriów, do których zalicza się:

- wysoką różnorodność gatunkową i siedliskową,
- obecność istotnych płatów ekologicznych, takich jak kompleksy leśne, zbiorniki i cieki wodne, torfowiska czy inne tereny podmokłe,
- formalną ochronę w ramach systemów Natura 2000, parków narodowych, parków krajobrazowych czy rezerwatów przyrody,
- spełnienie minimalnych progów powierzchniowych – np. ok. 200 ha dla parków narodowych i rezerwatów przyrody oraz około 500 ha dla obszarów chronionego krajobrazu.

Elementem integralnym tych struktur są także strefy buforowe, które określają funkcjonalne i ekologiczne powiązania pomiędzy poszczególnymi obszarami. Ich rolą jest wzmacnianie odporności ekosystemów, łagodzenie presji antropogenicznej oraz utrzymanie spójności całego systemu przyrodniczego na poziomie lokalnym i regionalnym.

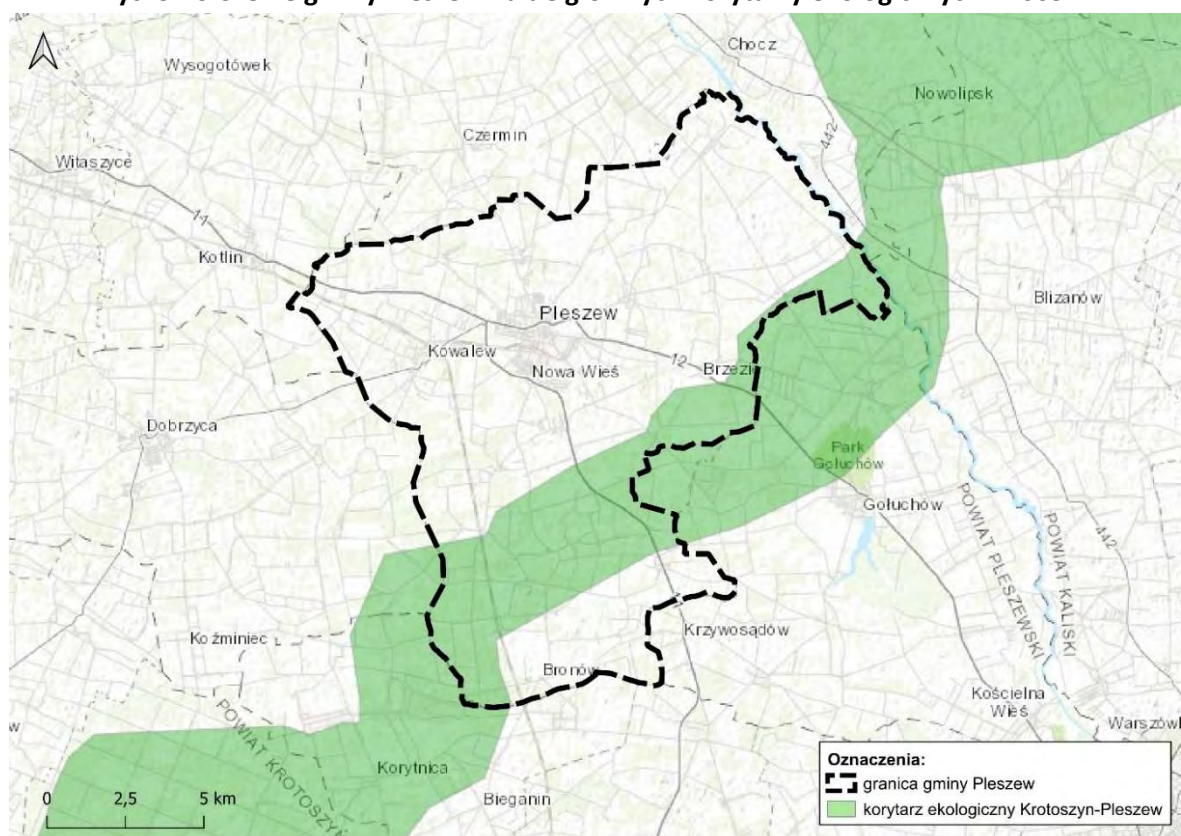
Ryc. 2 Korytarze lądowe na terenie gminy Pleszew

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

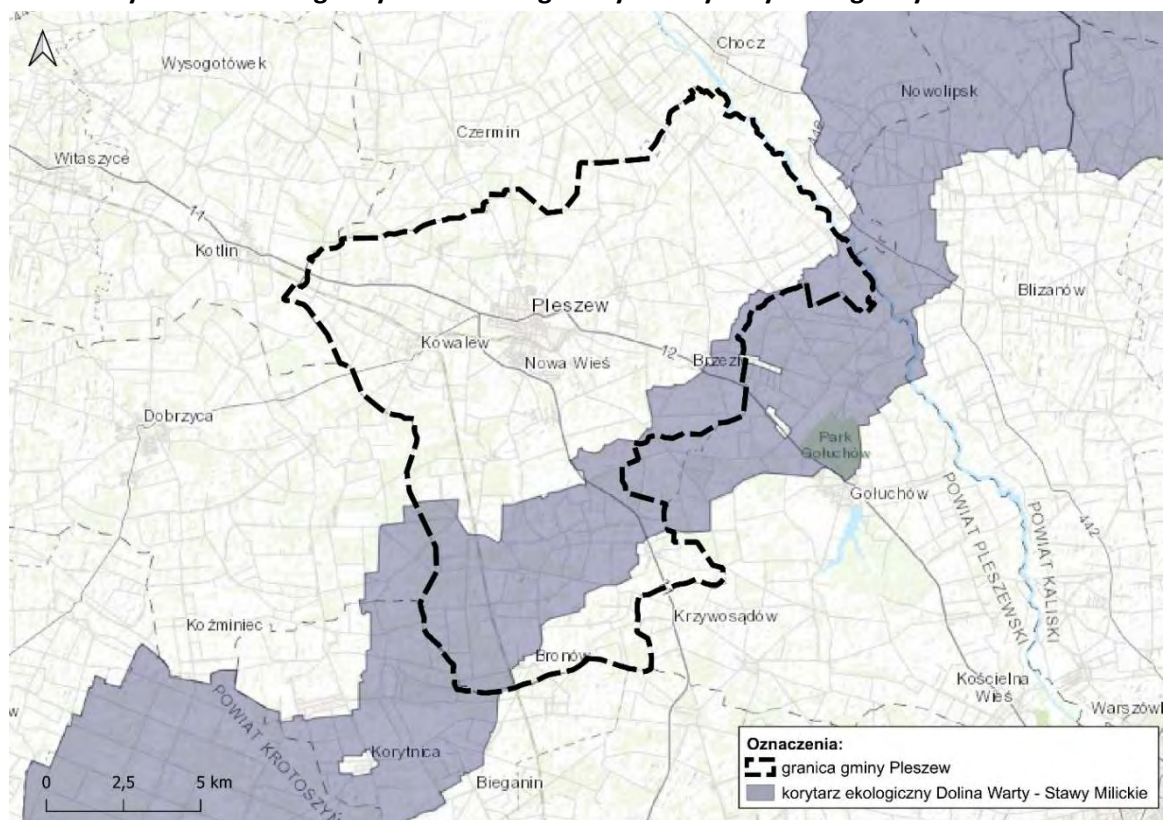
Teren gminy został ujęty na mapach korytarzy ekologicznych opracowanych w dwóch etapach ogólnopolskich prac planistycznych. W pierwszym etapie, w 2005 roku, na zlecenie Ministerstwa Środowiska przygotowano mapę sieci korytarzy ekologicznych dla obszarów Natura 2000, z uwzględnieniem wymagań ochrony najważniejszych gatunków dużych ssaków. Kolejny etap, zrealizowany w 2012 roku we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot w ramach projektu finansowanego ze środków EEA/EOG, zaowocował powstaniem pełnej mapy korytarzy istotnych dla funkcjonowania populacji dużych ssaków leśnych oraz dla zachowania spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych zarówno w skali krajowej, jak i kontynentalnej. Na mapie z 2005 roku w południowo-wschodniej części gminy zidentyfikowano korytarz ekologiczny Krotoszyn-Pleszew (KPdC-8C). Natomiast na mapie z 2012 roku, również w granicach południowo-wschodniej części gminy, wskazano korytarz Dolina Warty – Stawy Milickie (KPdC-15B). Oba przebiegi są zbliżone pod względem lokalizacji i charakteru, obejmując swoim zasięgiem jedynie ograniczony fragment gminy położony na jej południowo-wschodnich obszarach.

Ryc. 3 Położenie gminy Pleszew na tle głównych korytarzy ekologicznych z 2005 r.

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>.

Ryc. 4 Położenie gminy Pleszew na tle głównych korytarzy ekologicznych z 2012 r.

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>.

2.2. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Pleszew funkcjonuje zróżnicowany zestaw form ochrony przyrody, ustanowionych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 poz. 13). Obejmuje on przede wszystkim obszar chronionego krajobrazu, trzy obszary Natura 2000 oraz wybrane pomniki przyrody, które łącznie tworzą lokalny system ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych. Jednocześnie należy podkreślić, że w granicach gminy nie znajdują się parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne ani zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Oznacza to, że ochrona środowiska opiera się tu przede wszystkim na formach, które dopuszczają większą elastyczność zagospodarowania, a jednocześnie skutecznie zabezpieczają najcenniejsze elementy środowiska naturalnego.

Jednym z najrozleglejszych obszarów chronionych jest Obszar Chronionego Krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy”, ustanowiony 25 lutego 1993 roku na mocy Rozporządzenia Wojewody Kaliskiego Nr 6 z 22 stycznia 1993 r. Jest to największe w Europie Środkowej skupisko acidofilnych lasów liściastych różnego typu, w tym dębów i buków, często o wieku przekraczającym 200 lat. Obszar ten obejmuje fragmenty terenów województw dolnośląskiego i wielkopolskiego, w powiatach krotoszyńskim, ostrowskim, pleszewskim, rawickim i milickim. Celem ochrony jest zachowanie unikalnych ekosystemów leśnych oraz różnorodności biologicznej, która posiada wysoką wartość przyrodniczą, krajobrazową i naukową. Obszar ten pełni również funkcję korytarza ekologicznego, łączącego rozproszone kompleksy leśne i umożliwiającego migrację zwierząt. Na przedmiotowym obszarze chronionego krajobrazu nie obowiązują obecnie zakazy. Obszar ten jednak, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz na podstawie art. 153 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zachował byt prawny, lecz z braku wydania nowej uchwały pozbawiony jest ram prawnych.

Integracyjnym elementem systemu ochrony przyrody gminy są obszary Natura 2000, które wprowadzono w celu zachowania najcenniejszych siedlisk i gatunków o znaczeniu europejskim. Pierwszym z nich jest obszar „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej” (PLH300002), który jest specjalnym obszarem ochrony siedlisk, ustanowionym zgodnie z Dyrektywą Siedliskową Unii Europejskiej, a w Polsce 12 lipca 2017 roku. Powierzchnia obszaru wynosi 34 225,2 ha, obejmując tereny w województwach dolnośląskim i wielkopolskim, w tym część gminy Zduny. Dla przedmiotowego obszaru Natura 2000 obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej PLH300002 (Dz. Urz. Woj. Wielk. 2014 r. poz. 2113, z późn. zm.). Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 maja 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej wynika, że przedmiotami ochrony są siedliska przyrodnicze. Na obszarze stwierdzono dotychczas występowanie 12 typów siedlisk, w tym 3 uznane za priorytetowe. Obszar cechuje się dużym bogactwem florystycznym (ponad 850 taksonów) oraz występowaniem licznych roślin zagrożonych i ginących w skali kraju i regionu (ponad 80). Wśród tych pierwszych na szczególne podkreślenie zasługuje populacja turzycy Buxbauma *Carex buxbaumii* - taksonu zagrożonego w Polsce i do niedawna uważanego za wymarły w Wielkopolsce. Ponadto obszar stanowi ważne, z chorologicznego punktu widzenia, skupienie flory górskiej na niżu. Do stwierdzonych tu gatunków z centrum występowania na obszarach górskich należą między innymi: przywrotnik prawie nagi *Alchemilla glabra*, jarzmianka większa *Astrantia major*, ostrożeń łąkowy *Cirsium rivulare*, *Cruciata glabra*, *Equisetum telmateia*, przytulia *Schultesia* *Galium schultesii*, wiechlina *Chaixa* *Poa chaixii*, bez koralowy *Sambucus racemosa*, starzec

Fuchsa *Senecio fuchsii*, starzec gajowy *S. nemorensis* oraz starzec kędzierzawy *S. rivularis*. Rezultaty badań faunistycznych wskazują na obecność w granicach obszaru co najmniej 3 gatunków kręgowców z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG oraz 17 gatunków bezkręgowców uznanych za zagrożone w Polsce. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków. Obszar podlega nadzorowi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu, a plan zadań ochronnych obowiązuje do 31 grudnia 2099 roku.

Drugim ważnym obszarem Natura 2000 jest „Dąbrowy Krotoszyńskie” (PLB300007), to specjalny obszar ochrony ptaków wyznaczony zgodnie z Dyrektywą Ptasią UE, ustanowiony w Polsce 13 października 2007 roku. Obszar zajmuje 34 245,28 ha i obejmuje fragmenty gminy Zduny oraz sąsiednich terenów w powiatach krotoszyńskim, ostrowskim, pleszewskim i milickim. Przedmiotami ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Dąbrowy Krotoszyńskie PLB300007 są następujące gatunki ptaków: dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*) oraz dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*). Dla ww. obszaru został ustanowiony plan zadań ochronnych zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 24 listopada 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie (Dz. U. Woj. Wielkopolskiego z 2015 r., poz. 7255, z późn. zm.). W planie zadań ochronnych wymieniono następujące zagrożenia potencjalne dla przedmiotów ochrony: opryskiwanie w czerwcu lasów zaatakowanych przez foliofagi środkami ochrony roślin działającymi nie wybiórczo; zmniejszenie powierzchni siedlisk odpowiednich dla przedmiotów ochrony na terenie obszaru; obniżanie poziomu wód gruntowych prowadzące do osłabienia drzewostanów będących siedliskami przedmiotów ochrony. Wskazane w planie zadań ochronnych cele działań ochronnych to utrzymanie właściwego stanu ochrony poprzez prowadzenie gospodarki leśnej w sposób zapewniający odpowiednią liczbę i powierzchnię siedlisk właściwych dla przedmiotów ochrony.

Najmniejszym, lecz wyjątkowo interesującym obszarem Natura 2000 na terenie gminy są „Glinianki w Lenartowicach” (PLH300048), mające powierzchnię 7,45 ha. Obszar ten został zatwierdzony przez Komisję Europejską 10 stycznia 2011 r. Teren stanowi nieczynne wyrobisko po kopalni gliny, eksploatowanej na potrzeby dawnej cegielni. Koncesja na wydobywanie obowiązywała do 2009 r., a kierunek rekultywacji wodno-rolnej określono do 2050 r. Występuje tu kilka głębokich zbiorników wodnych o stromych brzegach, z ubogą roślinnością wodną i szuwarową. Otoczenie stanowią tereny suche z niską roślinnością, pola uprawne oraz zabudowania dawnej cegielni. Zarządzeniem nr 11/13 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 18 grudnia 2013 r. ustanowił plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Glinianki w Lenartowicach. Głównym celem działań ochronnych jest utrzymanie istniejącego stanu ochrony gatunku (1188 Kumak Niziny *Bombina bombina*) w obszarze Natura 2000. Obszar jest także siedliskiem cennych gatunków ważek oraz motyla czerwonożyłka nieparka. Zagrożenia obejmuje rekreacyjne użytkowanie terenu (jazdy terenowe, paintball) oraz możliwość zmiany sposobu zagospodarowania, w tym potencjalne wznowienie wydobywania kopalin.

Uzupełnieniem systemu ochrony przyrody gminy są pomniki przyrody – pojedyncze obiekty o szczególnej wartości ekologicznej, naukowej, kulturowej lub krajobrazowej. W gminie Pleszew znajdują się m.in. trzy monumentalne dęby szypułkowe w miejscowości Suchorzew: Piotr o obwodzie 648 cm i wieku około 250 lat, Stanisław o obwodzie 520 cm oraz Aleksander o obwodzie 518 cm, oba liczące około 200 lat. Drzewa te stanowią nie tylko element przyrodniczego dziedzictwa, ale także pełnią funkcję siedliskową, dając schronienie ptakom, owadom saproksylicznym i innym organizmom

związanym ze starym drzewostanem. W Taczanowie Drugim ochroną objęto trzy jarząby brekinii, gatunek drzew rzadko spotykany w Polsce, o wysokiej wartości genetycznej i przyrodniczej, oraz głąz narzutowy, będący pozostałością po procesach glacialnych i świadectwem geologicznej historii regionu.

2.3. Warunki geologiczno-gruntowe

Budowę geologiczną gminy Pleszew współtworzą zróżnicowane utwory powierzchniowe, które przykrywają starsze formacje mezozoiczne. Pierwszą z głównych jednostek litologicznych są utwory trzeciorzędowe, powierzchniowo występujące na niemal całym obszarze gminy. Są to głównie osady miocenu, wykształcone w postaci piasków, iłów oraz mułów, niekiedy z domieszką pyłu węglowego, co świadczy o ich genezie związanej z dawno zanikłymi środowiskami bagiennymi i jeziornymi. Miąższość warstwy mioceńskiej utrzymuje się najczęściej w granicach 10-25 metrów, jednak lokalnie osiąga znacznie większe wartości – do około 40 metrów w rejonie miejscowości Grodzisko. Nad utworami mioceńskimi zalega seria iłów plioceńskich oraz mułków z przewarstwieniami piasków drobnoziarnistych i pylastych, które tworzą strop kompleksu trzeciorzędowego.

Iły te cechują się różnym stopniem plastyczności: występują zarówno iły tłuste, jak i pylaste oraz piaszczysto-pylaste, co wskazuje na zmienność warunków sedymentacji w okresie plioceńskim. Utwory plioceńskie nie tworzą całkowicie ciągłej pokrywy, a ich miąższość jest wyraźnie zróżnicowana i waha się od około 25 metrów w rejonie Grodziska do aż 85 metrów w obszarze Marszewa, przy średniej wartości 50-60 metrów. Najpowszechniej występującym osadem plioceńskim są tzw. iły poznańskie, które stanowią typowy dla Nizy Polskiego element podłoża czwartorzędowego. Ich obecność odgrywa ważną rolę hydrogeologiczną, ponieważ warstwy te pełnią funkcję izolacyjną, ograniczając migrację wód podziemnych między poziomami wodonośnymi.

Na utworach trzeciorzędowych zalegają osady czwartorzędowe, których geneza wiąże się głównie ze zlodowaceniem środkowopolskim. W profilu litologicznym dominują gliny zwałowe – charakterystyczny materiał lodowcowy o zróżnicowanym uziarnieniu, często zawierający liczne głązy narzutowe oraz frakcje żwirowe. Osady te współwystępują z piaskami i żwirami wodnolodowcowymi, które tworzą poziomy o zmiennej miąższości z licznymi przewarstwieniami oraz soczewkami. Najbardziej rozbudowane formy akumulacji wodnolodowcowej i rzecznej związane są z doliną rzeki Prosny, gdzie nagromadzone zostały piaszczyste i żwirowe osady toków roztopowych.

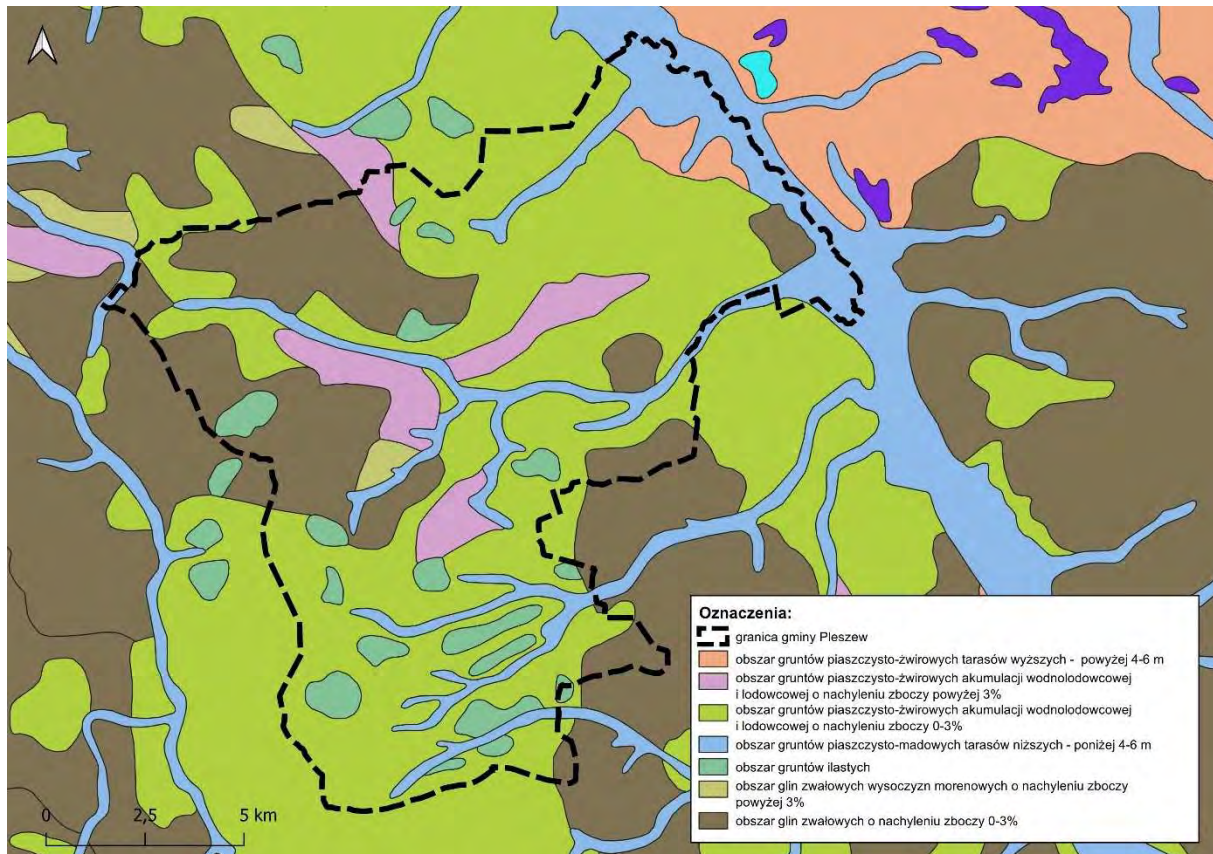
W obrębie tarasu zalewowego Prosny powszechnie występują mady – głównie gliny pylaste i pyły, a także piaski pylaste i gliniaste oraz piaski drobnoziarniste. Materiał ten został zdeponowany w wyniku wielowiekowej aktywności rzecznej i wskazuje na dynamiczny charakter doliny. W obniżeniach terenowych, zagłębieniach bezodpływowych oraz niewielkich dolinach gromadzą się osady holoceniowe: mułki, piaski, żwiry oraz w kilku miejscach płytkie torfy, dokumentujące rozwój lokalnych mokradeł i stref stagnacji wodnej. Miąższość osadów holoceniowych wynosi zazwyczaj od 3 do 10 metrów, co stanowi typową wartość dla obszarów dolinnych Wielkopolski.

Na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego i Państwowego Instytutu Badawczego, udostępnionych w Bazie Danych Geologiczno-Inżynierskich (BDGI) oraz na przeglądowej mapie geologiczno-inżynierskiej Polski w skali 1:300 000, na terenie gminy Pleszew można wyróżnić kilka charakterystycznych typów podłoża. Należą do nich m.in.:

- gruntów piaszczysto-żwirowych tarasów wyższych – powyżej 4-6 m,
- gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy powyżej 3%,

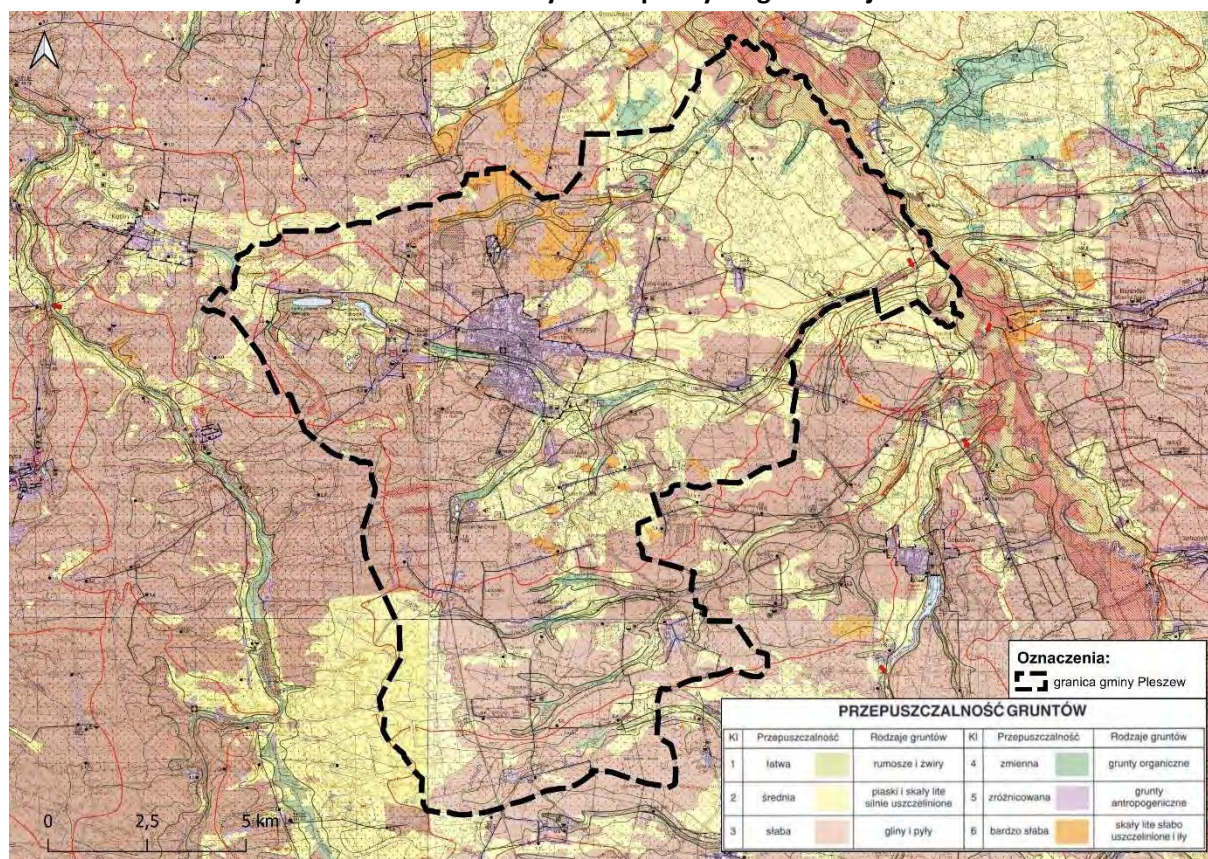
- gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy 0-3%,
- gruntów piaszczysto-madowych tarasów niższych – poniżej 4-6 m,
- gruntów ilastych,
- glin zwałowych wysoczyzn morenowych o nachyleniu zboczy powyżej 3%,
- glin zwałowych o nachyleniu zboczy 0-3%.

Ryc. 5 Lokalizacja Gminy Pleszew względem przeglądowej mapy geologiczno-inżynierskiej Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://geoportal.pgi.gov.pl/atlas_y_gi/mapy.

Ryc. 6 Położenie Gminy na mapie hydrograficznej Polski

Źródło: Mapa Hydrograficzna Polski

2.4. Rzeźba terenu

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski opracowanego przez Kondrackiego, gmina Pleszew położona jest w Prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego (31), w ramach Podprowincji Nizin Środkowopolskich (318), na obszarze Makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej (318.1-2), a jej teren wchodzi w skład dwóch mezoregionów: Równiny Rychwalskiej (318.16) oraz Wysoczyzny Kaliskiej (318.12). Obszar gminy należy pod względem morfologicznym do terenów słabo urozmaiconych, o łagodnej rzeźbie, co wynika z długotrwałych procesów geologicznych i geomorfologicznych, jakie kształtowały ten region. Morfologia terenu ukształtowała się przede wszystkim w wyniku degradacji lądolodów zlodowacenia Warty i Wisły, działalności lodowcowych wód roztopowych, a także procesów erozyjnych i akumulacyjnych rzek oraz jezior. Istotny wpływ na kształtowanie powierzchni miały również procesy wietrzeniowe oraz działalność człowieka w późniejszych epokach.

Najwyższym punktem na terenie gminy jest szczyt pagórka morenowego w Baranówku, wznoszący się na 152,5 m n. p. m., natomiast najniżej położony teren znajduje się w dolinie rzeki Prosnicy, na wysokości 85 m n. p. m. Obszar gminy charakteryzuje się wyraźnym zróżnicowaniem krajobrazowym w zależności od kierunku geograficznego. Na północy dominują formy rzeźby związane z działalnością wód roztopowych, akumulacją rzeczną oraz procesami eolicznymi, co widać w postaci niewielkich wzniesień, równin wodnolodowcowych i zastoiskowych oraz piaszczystych wałów. Natomiast południową część gminy wypełniają wysoczyzny morenowe i ciągu moren czołowych, tworzące rozległe, łagodnie pofałdowane pagórki oraz niewielkie kotliny.

W dolinach rzek Ner i Giszka oraz na terenach obniżonych występują równiny wodnolodowcowe i zastoiskowe, które wypełnione są osadami mady i materiałem ilastym, co sprzyja powstawaniu terenów rolniczych o wysokiej jakości gleb. Dolina rzeki Prosnicy, biegnąca wzdłuż północno-wschodniej granicy gminy, ma charakter meandrujący, a jej krajobraz wzbogacają tarasy zalewowe i nadzalewowe, liczne starorzecza oraz torfowiska, świadczące o naturalnym cyklu fluwialnym oraz procesach akumulacji osadów organicznych. Obszar doliny odgrywa również istotną rolę w retencji wód opadowych, ochronie przed powodzią oraz utrzymaniu lokalnych ekosystemów wodno-błotnych.

Rzeźbę terenu uzupełniają formy antropogeniczne, które wprowadzają dodatkowe zróżnicowanie w krajobrazie gminy. Należą do nich m.in. żwirownie, glinianki i torfianki, będące pozostałościami działalności gospodarczej człowieka, a jednocześnie stanowiące lokalne siedliska dla fauny i flory wodnej. Takie elementy krajobrazu wskazują na długotrwałą ingerencję człowieka w strukturę geologiczną i ingerencję człowieka w strukturę geologiczną i geomorfologiczną terenu, a ich obecność w połączeniu z naturalnymi formami rzeźby tworzy charakterystyczny mozaikowy krajobraz gminy Pleszew.

2.5. Klimat lokalny

Zgodnie z analizami klimatycznymi, gmina Pleszew położona jest w strefie klimatu umiarkowanego klasyfikowanego jako typ „Cfb” według systemu Köppena-Geigera, co oznacza klimat umiarkowany ciepły i równomierny pod względem opadów. W takim klimacie znaczne są wpływy mas powietrza morskiego, co przekłada się na łagodne zimy, umiarkowane różnice temperatur między porami roku oraz opady rozłożone w ciągu całego roku.

Średnia roczna temperatura powietrza w Pleszewie wynosi około 9,7°C. Zimą, w styczniu, przeciętne temperatury spadają na około -1°C, z minimalnymi wartościami nawet około -3,4°C. Latem natomiast najbardziej typowe są miesiące lipiec i sierpień, w których średnie dobowe temperatury sięgają około 20°C, natomiast maksymalne przeciętne dzienne temperatury w lipcu wynoszące ok. 24,2°C.

Roczna suma opadów w gminie Pleszew wynosi około 649 mm i jest rozłożona stosunkowo równomiernie, choć najwyższe natężenie opadów przypada na miesiące letnie (czerwiec, lipiec, sierpień) kiedy występują przelotne deszcze i burze. Opady zimowe i wiosenne są niższe, co w połączeniu z przepuszczalnymi glebami zwiększa ryzyko okresowego niedoboru wody w glebie w sezonie wegetacyjnym. Opady w okresie letnim mają również charakter krótkotrwałych ulew, które często nie zdążają w pełni nasycić gleb i zbiorników wodnych, zwłaszcza na terenach rolniczych. Okres wegetacyjny roślin na terenie gminy Pleszew trwa przeciętnie od połowy marca do końca października obejmując około 210-220 dni, a średni okres bezprzymrozkowy wynosi około 160-170 dni w roku. Wiosenne przymrozki mogą pojawiać się jeszcze w pierwszych tygodniach kwietnia, natomiast jesienne przymrozki zwykle zaczynają się w połowie października, co jest istotnym czynnikiem ograniczającym rozwój niektórych upraw rolniczych.

Na klimat gminy wpływa także lokalna cyrkulacja atmosferyczna. Przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, które zapewniają napływ wilgotnych mas powietrza z Atlantyku, łagodzą skrajności termiczne i przyczyniają się do stabilizacji warunków pogodowych w skali regionalnej. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi około 2-2,5 m/s, przy czym zimą prędkości wiatru są nieco wyższe niż latem. Wiatry te pełnią istotną rolę w przewietrzaniu terenu, wspierają wymianę powietrza

w dolinach rzecznych oraz ograniczają stagnację zanieczyszczeń, co ma znaczenie dla jakości powietrza i komfortu klimatycznego mieszkańców.

Usłonecznienie gminy Pleszew jest umiarkowane, a liczba dni pogodnych w ciągu roku kształtuje się na poziomie około 67-70 dni. Najwięcej dni słonecznych przypada na miesiące letnie, zwłaszcza lipiec i sierpień, natomiast najmniej słonecznych dni występuje w miesiącach zimowych, kiedy przeważają zachmurzone dni z mgłami i opadami deszczu lub śniegu. Usłonecznienie w połączeniu z umiarkowanymi temperaturami i systematycznymi opadami tworzy warunki sprzyjające rolnictwu, pozwalające na rozwój upraw zbóż, buraków cukrowych, ziemniaków i innych roślin typowych dla regionu południowej Wielkopolski.

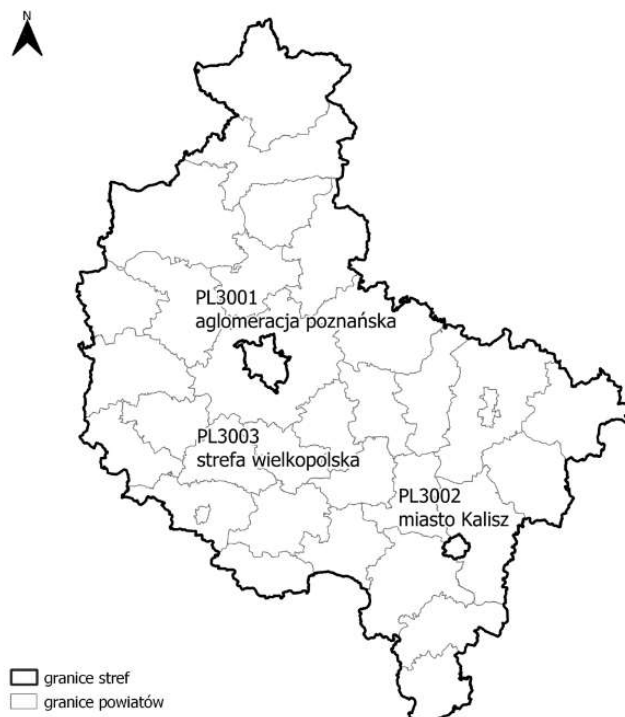
Na terenie gminy obserwuje się również lokalne zróżnicowanie mikroklimatyczne, związane przede wszystkim z rzeźbą terenu i obecnością dolin rzecznych. Doliny rzeczne i obniżenia terenu charakteryzują się nieco chłodniejszym klimatem, podwyższoną wilgotnością i częstym występowaniem mgieł i inwersji temperatury. Takie warunki sprzyjają retencji chłodu i wilgoci, a także stabilizują lokalny mikroklimat, korzystnie wpływając na roślinność i bioróżnorodność. Obszary zalesione i zadrzewione działają jak naturalne bufory temperaturowe, zmniejszając amplitudy dobową i sezonową oraz utrzymując wyższy poziom wilgotności powietrza.

Całościowo klimat gminy Pleszew cechuje się umiarkowanym rozkładem temperatur, relatywnie równomiernymi opadami i dominacją wiatru zachodniego, co w połączeniu z mikroklimatycznymi różnicami dolin rzecznych tworzy środowisko sprzyjające zarówno działalności rolniczej, jak i zachowaniu lokalnej przyrody. Umiarkowane temperatury, wystarczające opady oraz okres wegetacyjny obejmujący większość sezonu od wiosny do jesieni sprawiają, że gmina Pleszew posiada korzystne warunki klimatyczne dla typowych upraw i funkcji ekologicznych, jednocześnie wykazując naturalną zmienność charakterystyczną dla klimatu przejściowego między oceanicznym a kontynentalnym.

2.6. Jakość powietrza

Monitoring zmian jakości powietrza wraz z oceną poziomu substancji w powietrzu prowadzony jest na przedmiotowym obszarze przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska. W roku 2025 opublikowano „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2024”. Zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647) gmina Pleszew należy do strefy wielkopolskiej.

Ryc. 7. Podział województwa wielkopolskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2024 rok

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Wielkopolskim, raport wojewódzki za rok 2024.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

1. w klasyfikacji podstawowej:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziom dopuszczalny lub poziom docelowy powiększony o margines tolerancji, a w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziom dopuszczalny lub poziom docelowy.

2. w klasyfikacji dodatkowej:

- do klasy A1 – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. $\leq 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- do klasy C1 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. $> 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Dodatkową klasyfikację wprowadzono na potrzeby raportowania do Komisji Europejskiej.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

W efekcie oceny przeprowadzonej dla roku 2024 roku, w zakresie dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. W klasyfikacji dodatkowej w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu strefie przypisano klasę D2.

Pod kątem ochrony zdrowia strefę wielkopolską sklasyfikowano:

- dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzeny, tlenku węgla oraz poziomu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu w pyłe PM10 – w klasie A,
- dla pyłu zawieszonego PM10 – w klasie A,
- dla pyłu PM2,5 z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego II fazy – ochrona zdrowia ludzi – w klasie A1,
- dla pyłu PM2,5 z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego I fazy – ochrona zdrowia ludzi – w klasie A,
- dla benzo(a)pirenu - w klasie C - ze względu na przekroczenia poziomu docelowego.

W ramach oceny wykonano również dodatkową klasyfikację wyznaczając:

- dla ozonu klasę A ze względu na brak przekroczenia poziomu docelowego,
- dla ozonu klasę D2 w odniesieniu do celu długoterminowego.

Należy podkreślić, że stężenia pyłu PM10 wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu zimnego (grzewczego).

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej, klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza. Uchwałą Nr XXI/503/26 z dnia 26 stycznia 2026 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego przyjął Aktualizację Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2026 r. poz. 867).

2.7. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Gmina Pleszew położona jest w obrębie dorzecza Odry, w zlewni kilku głównych jednostek hydrograficznych, należących do regionu wodnego Warty. Sieć hydrograficzna gminy jest stosunkowo dobrze rozwinięta i zróżnicowana, a jej układ przestrzenny silnie związany jest z rzeźbą terenu, dolinami rzecznyymi oraz historią osadnictwa i działalnością człowieka. Na obszarze gminy przepływa siedem Jednolitych Części Wód Powierzchniowych:

- Prosna od Ołoboku do Dopływu z Piątka Małego (RW600011184933),
- Prosna od dopływu z Piątka Małego do ujścia (RW600011184999),
- Lutynia do Radowicy (RW600010185239),
- Ner (RW600010184949),
- Trzemna (Ciemna) (RW600010184921),
- Giszka (RW6000091849329),
- Pleszewski Potok (RW60001018496).

Największą zlewnią gminy jest Ner, obejmujący 71,28 km², natomiast najmniejszą Prosna od Ołoboku do dopływu z Piątka Małego, o powierzchni zaledwie 3,61 km².

Najważniejszym ciekim wodnym jest rzeka Prosna, przepływająca przez północno-wschodnią część gminy. Dolina Prosny ma charakter meandrujący i obejmuje tarasy zalewowe i nadzalewowe, z licznymi starorzeczami, torfowiskami oraz terenami podmokłymi. Rzeka pełni kluczową funkcję w systemie hydrologicznym gminy, wspierając retencję wód powierzchniowych, regulując stosunki wodne na terenach rolniczych oraz stanowiąc ważny korytarz ekologiczny dla migracji roślin i zwierząt. W dolinie Prosny znajdują się również mniejsze cieki dopływowe, w tym Pleszewski Potok i Giszka, które wraz z siecią rowów melioracyjnych tworzą spójny system odwadniający, umożliwiający regulację stosunków wodnych na glebach o różnej przepuszczalności, szczególnie w północnej części gminy.

Oprócz rzek, na terenie gminy występują liczne zbiorniki wodne, w tym stawy hodowlane i rekreacyjne, zlokalizowane zarówno w dolinach rzecznych, jak i na terenach podmokłych. Do najbardziej rozpoznawalnych należą stawy w rejonie Kowalewa, Lenartowic i Marszewa. Zbiorniki te pełnią funkcję retencyjną, magazynując nadmiar wód opadowych i roztopowych, co ma szczególne znaczenie w okresach intensywnych opadów oraz przy rosnącym zagrożeniu suszami. Stanowią także istotne siedliska dla ptaków wodno-błotnych, płazów oraz innych gatunków związanych z ekosystemami wodnymi.

Tab. 1 Ocena jednolitych części wód (JCWP) znajdujących się na terenie gminy Pleszew

Nazwa jcwp	Rok badań	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu jcwp	Ocena stanu jcwp	Cel środowiskowy
Prosna od Ołoboku do Dopływu z Piątka Małego	2019	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Umiarkowany potencjał ekologiczny; Stan chemiczny dobry
Prosna od dopływu z Piątka Małego do ujścia	2019	Umiarkowany stan ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Dobry stan ekologiczny; Stan chemiczny dobry
Lutynia do Radowicy	2019	Zły stan ekologiczny	Stan chemiczny dobry	Zły stan wód	Umiarkowany potencjał ekologiczny; Stan chemiczny dobry

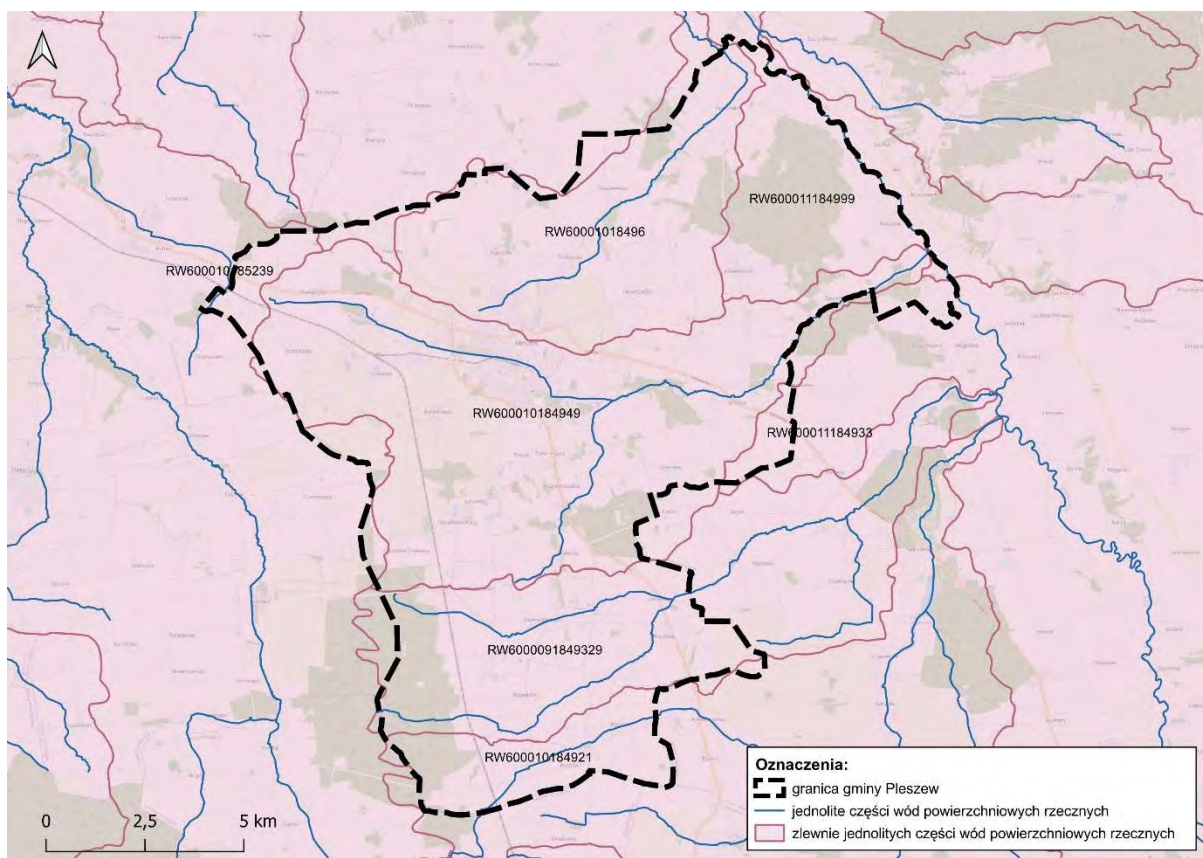
Ner	2019	Słaby potencjał ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Umiarkowany potencjał ekologiczny; Stan chemiczny dobry
Trzemna (Ciemna)	2019	Umiarkowany stan ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód	Umiarkowany potencjał ekologiczny; Stan chemiczny dobry
Giszka	2019	Umiarkowany stan ekologiczny	Brak danych	Zły stan wód	Umiarkowany potencjał ekologiczny; Stan chemiczny dobry
Pleszewski Potok	2019	Umiarkowany stan ekologiczny	Brak danych	Zły stan wód	Umiarkowany potencjał ekologiczny; Stan chemiczny dobry

Źródło: WIOŚ, Poznań.

W północno-wschodniej części gminy w obrębie rzek Prosna i Pleszewski Potok, znajdują się:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$);
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$).

Ryc. 8. Jednolite Części Wód Powierzchniowych rzecznych w granicach gminy Pleszew

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

Wody podziemne

W północno-wschodniej części gminy zlokalizowany jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 311 – Zbiornik rzeki Proсна, stanowiący kluczowy element regionalnego systemu zasobów wodnych. Jest to zbiornik porowy o powierzchni 344 km², pełniący rolę istotnego rezerwuaru wód podziemnych wykorzystywanych zarówno na potrzeby komunalne, jak i gospodarcze. Jego budowa geologiczna jest zróżnicowana i wykazuje wyraźne zróżnicowanie w układzie północ-południe.

W części północnej zbiornika, rozciągającej się od okolic Kalisza po Pradolinę Warszawsko-Berlińską, występują połączone struktury dolin holoceniowej, eemskiej oraz integracjału mazowieckiego (odcinki A i B). Partie te charakteryzują się z reguły budową jednowarstwową, co wpływa na większą podatność warstwy wodonośnej na zanieczyszczenia powierzchniowe. W części południowej (odcinek C) dominują z kolei utwory interglacjału mazowieckiego, które są oddzielone od doliny holoceniowo-eemskiej osadami słabo przepuszczalnymi. Obecność tej bariery geologicznej sprawia, że południowy segment zbiornika jest znacznie lepiej chroniony przez antropogenicznymi źródłami zanieczyszczeń.

Warstwa wodonośna GZWP 311 budowana jest głównie z piasków średnio- i gruboziarnistych oraz żwirów. Jej miąższość waha się od 5 do 50 m, przy czym najczęściej wynosi 10-30 m, co zapewnia stosunkowo dobre warunki filtracji i akumulacji wód. Współczynnik filtracji kształtuje się na poziomie 0,8 – 48,0 m/d, co wskazuje na wysoką przepuszczalność osadów, zwłaszcza w partiach dolinnych.

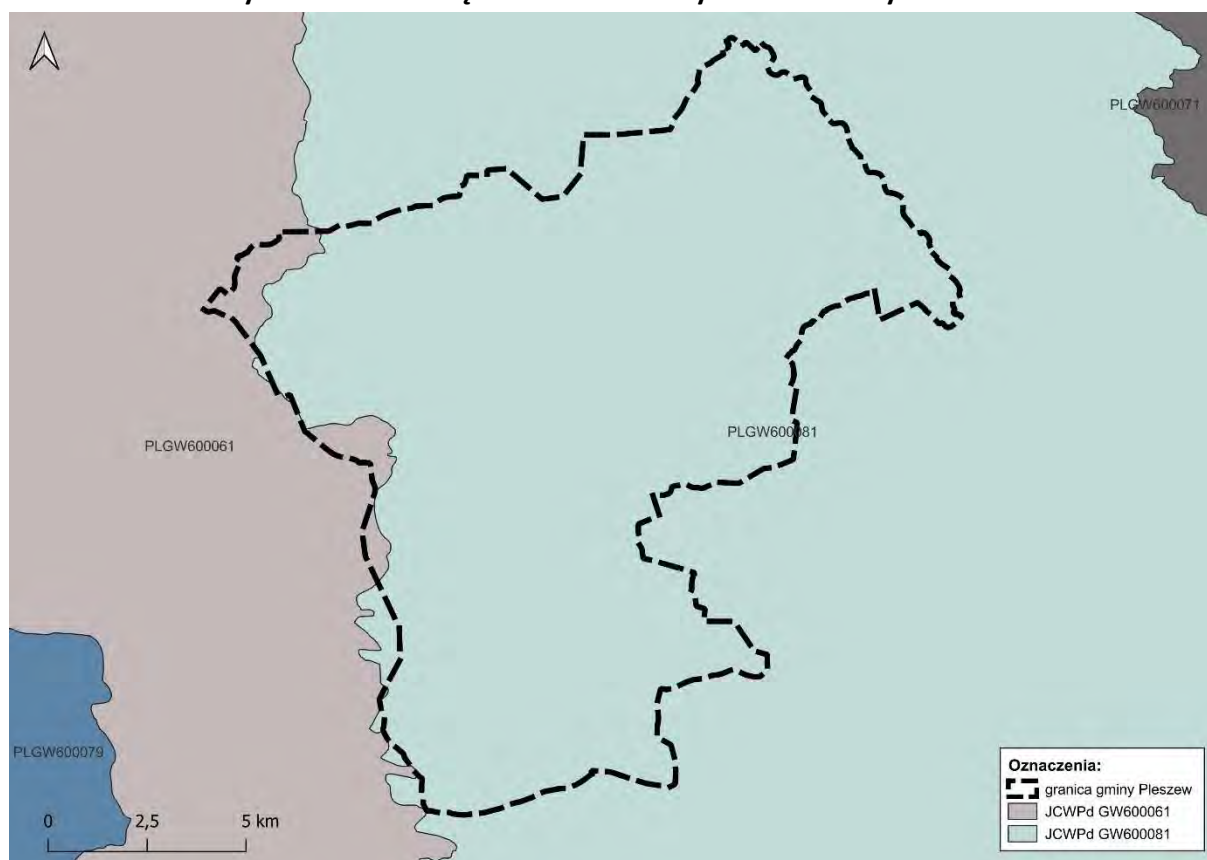
Zwierciadło wód podziemnych ma charakter swobodny w obrębie dolin, natomiast na wysoczyznach przyjmuje postać napiętą. Zasilanie zbiornika odbywa się przede wszystkim poprzez infiltrację opadów atmosferycznych, a także dopływy boczne oraz drenaż wód z poziomów wgłębnych – miocenu i mezozoiku. Pobór wody w latach 2013/2014 wynosił 14 194,3 m³/d, co stanowiło jedynie 7% zasobów dyspozycyjnych, wskazując na duży potencjał eksploatacyjny zbiornika przy zachowaniu zasad zrównoważonego użytkowania.

Jakość wód podziemnych jest zróżnicowana przestrzennie. W rejonach A i B dominują wody średnio twarde i twarde, zaliczane do II oraz III klasy jakości. Lokalne obniżenie jakości odnotowuje się w południowej części rejonu B, gdzie występują wody w stanie złym (IV klasa), obciążone podwyższoną zawartością żelaza i manganu. Rejon C cechują wody najczęściej średnio twarde, mieszczące się w II i III klasie jakości. Jakość zasobów zmienia się pod wpływem prowadzonej eksploatacji oraz lokalnych uwarunkowań geochemicznych i antropogenicznych.

Ze względu na wartość zasobów oraz ich podatność na presję zewnętrzną, dla GZWP 311 wyznaczono trzy projektowane obszary ochronne o łącznej powierzchni 370,4 km². Ich celem jest zapewnienie długotrwałej ochrony jakości i ilości zasobów wodnych zgodnie z zapisami planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry oraz w duchu Ramowej Dyrektywy Wodnej 2000/60/WE.

W ramach krajowej implementacji RDW na obszarze Polski wyodrębniono Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Na terenie gminy Pleszew znajdują się JCWPd nr 61 (GW600061) oraz JCWPd nr 81 (GW600081).

Ryc. 8. Jednolite Części Wód Podziemnych na tle Gminy Pleszew

Źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych (CBDG).

Tab. 2 Ocena jednolitych części wód podziemnych na terenie gminy Pleszew.

Nr JCWPd	Stan na rok	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status JCWPd	Cel środowiskowy	Ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych
61	2022	dobry	dobry	dobry	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Niezagrożona
81	2022	dobry	dobry	dobry	dobry stan chemiczny dobry stan ilościowy	Niezagrożona

Źródło: WIOŚ, Poznań.

Wody podziemne na obszarze gminy Pleszew stanowią kluczowy element lokalnych zasobów środowiskowych oraz strategiczne źródło zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców, rolnictwa i rozwijającego się sektora gospodarczego. Obecność dobrze wykształconych warstw wodonośnych, zwłaszcza w utworach czwartorzędowych i strukturach związanych z Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych nr 311, stwarza korzystne warunki do funkcjonowania i rozwoju ujęć komunalnych oraz indywidualnych. Wody podziemne pełnią również ważną rolę stabilizującą lokalny bilans wodny – stanowią naturalny rezerwuuar łagodzący skutki okresowych deficytów wód powierzchniowych oraz nasilających się zjawisk suszy.

Jednocześnie zasoby te wymagają świadomej i długofalowej ochrony. Zróżnicowana budowa geologiczna sprawia, że część obszarów, zwłaszcza w północnych fragmentach GZWP 311, cechuje się podwyższoną podatnością na zanieczyszczenia. Konieczne jest więc stosowanie rozwiązań ograniczających dopływ zanieczyszczeń pochodzenia obszarowego – takich jak nadmierne nawożenie czy nieszczelne systemy gospodarki ściekowej – oraz kontrola potencjalnych presji punktowych związanych z działalnością przemysłową i usługową. Działania te są kluczowe dla utrzymania dobrego stanu Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 61 i 81 występujących w granicach gminy Pleszew oraz dla zapewnienia długoterminowej dostępności zasobów wodnych o odpowiedniej jakości.

2.8. Surowce mineralne

Na terenie gminy Pleszew występują cenne złoża surowców mineralnych, wśród których dominują kruszywa naturalne, przede wszystkim piaski, oraz surowce ilaste wykorzystywane w ceramice budowlanej – głównie iły pliocińskie. Surowce te stanowią ważną bazę lokalną dla sektora budownictwa i drogownictwa, a ich eksploatacja wpływa na rozwój regionalnej gospodarki materiałów budowlanych. Złoża są rozmieszczone głównie we wschodniej części gminy, gdzie korzystne warunki geologiczne sprzyjają ich powstawaniu i użytkowaniu.

Tab. 3 Udokumentowane złoża kopalin na terenie Gminy Pleszew

Nazwa złoża	Kopalina	Stan zagospodarowania kopaliny	Nr MIDAS	Powierzchnia [ha]
Nowa Wieś IV	piaski i żwiry	złoże eksploatowane okresowo	19349	1,3189
Nowa Wieś III	piaski i żwiry	złoże zagospodarowane	13948	4,3895
Zawady PD	piaski i żwiry	złoże zagospodarowane	19915	1,9759
Zawady L	piaski i żwiry	złoże zagospodarowane	20113	1,8603
Pleszew	piaski i żwiry	złoże skreślone z bilansu	5292	2,4774
Lenartowice II	surowce ilaste ceramiki budowlanej	złoże rozpoznane szczegółowo	2022	51,0157
Dobra Nadzieja	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	20657	0,6504
Zawady BL	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	21467	1,9658
Zawady	surowce ilaste ceramiki budowlanej	złoże rozpoznane szczegółowo	2021	17,5429
Turowy I	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	11888	1,8700
Zawady DS.	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	21276	1,8636
Janków	piaski i żwiry	złoże rozpoznane szczegółowo	19955	10,8627
Kowalew-Kotlin	surowce ilaste ceramiki budowlanej	eksploatacja złoża zaniechana	2013	7,6748
Nowa Wieś II	surowce ilaste ceramiki budowlanej	eksploatacja złoża zaniechana	8364	1,2384
Turowy	piaski i żwiry	eksploatacja złoża zaniechana	10540	1,7100

Rokutów	surowce ilaste ceramiki budowlanej	eksploatacja złoża zaniechana	6812	0,8330
Nowa Wieś	surowce ilaste ceramiki budowlanej	eksploatacja złoża zaniechana	3035	1,5000
Zawady I	piaski i żwiry	eksploatacja złoża zaniechana	16586	1,1524
Zawady II	piaski i żwiry	eksploatacja złoża zaniechana	18882	0,9951
Lenartowice	surowce ilaste ceramiki budowlanej	eksploatacja złoża zaniechana	2023	17,0700

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, zgromadzonych w Centralnej Bazie Danych MIDAS, na terenie gminy Pleszew udokumentowano szereg złóż kopalin, w tym zarówno złoża będące w eksploatacji, jak i pozostające w stanie rozpoznania. Rejestr zasobów wskazuje, że poza złożami zagospodarowanymi występuje tu 8 złóż szczegółowo rozpoznanych oraz 8 złóż, których eksploatację zaniechano. Dodatkowo złoża KN5292 zostało wykreślone z bilansu.

Tab. 4. Wykaz terenów i obszarów górniczych, wyznaczonych przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego oraz Starostę Powiatowego – pow. Pleszew na terenie Gminy Pleszew

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

	Nazwa	Powierzchnia w m ²	Status	Numer w rejestrze	Data wyznaczenia	Data ważności koncesji	Decyzja wyznaczająca
Teren górniczy	Nowa Wieś III-A	53 924,00	Aktualny	10-15/12/1146	10.07.2018	31.12.2034	DSR-1.7422.41.2018
Obszar górniczy		43 895,00					
Teren górniczy	Nowa Wieś IV	7 388,00	Aktualny	10-15/13/1240	06.03.2020	31.12.2029	OS.6522.1.2020
Obszar górniczy		4 963,00					
Teren górniczy	Zawady L	23 624,00	Aktualny	10-15/13/1298	07.07.2021	31.12.2031	OS.6522.1.2021
Obszar górniczy		18 603,00					

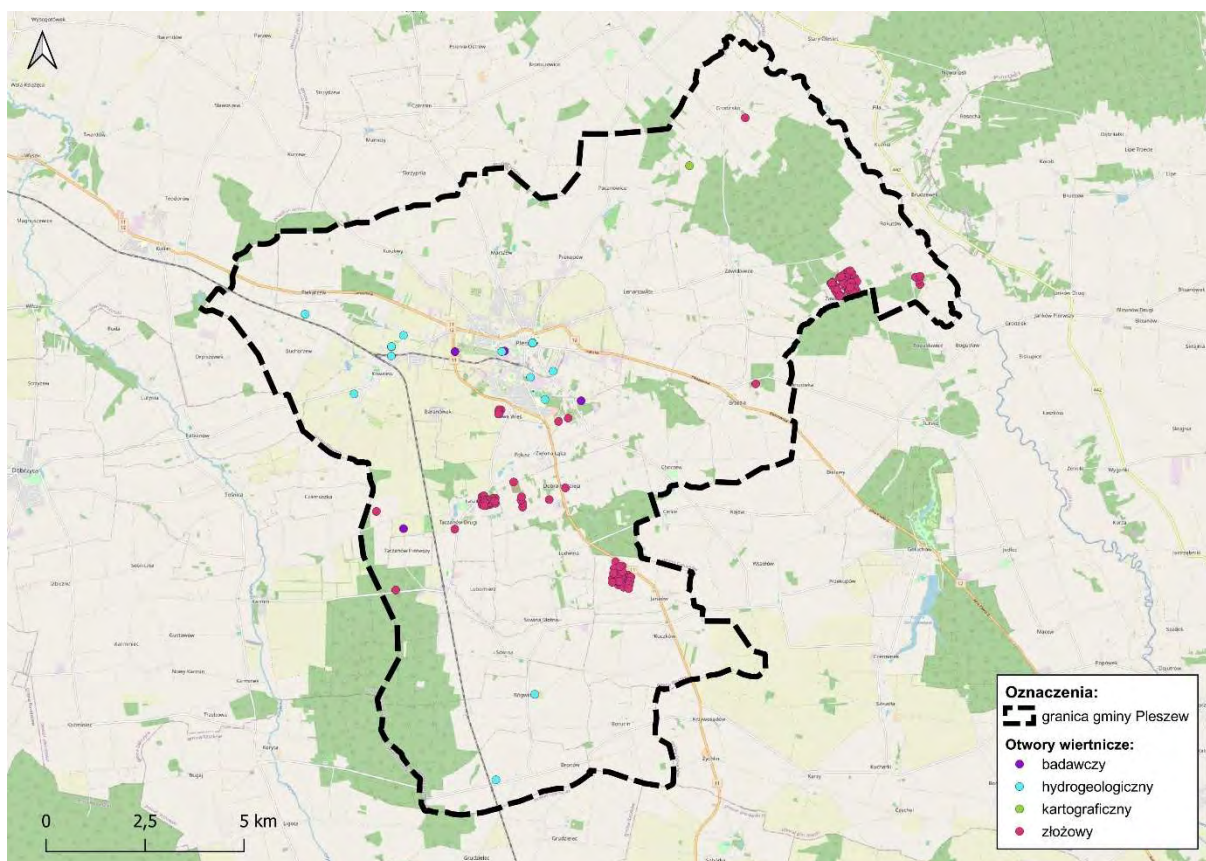
Teren górnicy	Zawady PD	27 157,00	Aktualny	10- 15/13/1290	17.03.2021	31.12.2034	OS.6522.6.2020
Obszar górnicy		19 759,00					

Gmina Pleszew położona jest również na obszarze o zróżnicowanych i zasobnych strukturach hydrogeologicznych. We wschodniej części powiatu pleszewskiego występują znaczące zasoby wód podziemnych w obrębie piętra czwartorzędowego, związane z Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych nr 311. Obszar ten charakteryzuje się korzystnymi warunkami retencjonowania i filtracji wód co umożliwia prowadzenie stabilnej eksploatacji ujęć komunalnych. Równocześnie gmina znajduje się w zasięgu trzeciorzędowego i jurajskiego poziomu wodonośnego, co dodatkowo zwiększa potencjał zasobowy podziemnych wód użytkowych.

Na obszarze całego powiatu pleszewskiego występują także wody mineralne termalne typu chlorkowo-wapniowego o temperaturze poniżej 20°C, stanowiące specyficzny element lokalnego środowiska hydrogeologicznego. Wody czwartorzędowe pełnią kluczową funkcję użytkową – to właśnie z nich zaopatrywana jest w wodę ludność miasta Pleszew, a stabilność tych zasobów ma fundamentalne znaczenie dla bezpieczeństwa wodnego gminy.

Zgodnie z informacjami PIG-PIB, w granicach obszaru opracowania znajdują się liczne otwory wiertnicze o różnym przeznaczeniu: złożowe, hydrogeologiczne, badawcze oraz kartograficzne. Ich obecność potwierdza wysoki stopień rozpoznania geologicznego gminy, umożliwiając zarówno bieżące monitorowanie zasobów, jak i planowanie ich przyszłego wykorzystania w sposób zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Ryc. 9. Lokalizacja otworów wiertniczych i hydrogeologicznych na tle Gminy Pleszew

Źródło: Centralny Bank Danych Hydrogeologicznych.

2.9. Szata roślinna

Zgodnie z klasyfikacją geobotaniczną J. M. Matuszkiewicza, gmina Pleszew leży w obrębie Działu Brandenbursko-Wielkopolskiego (B), Krainy Południowowielkopolsko-Łużyckiej (B.4), Podkrainy Południowowielkopolskiej (B.4b), Okręgu Wysoczyzny Kaliskiej (B.4b.8) oraz Podokręgu Pleszewsko-Kaliskiego (B.4b.8.c). To umiejscowienie regionalne determinuje zarówno typy siedlisk, jak i skład gatunkowy roślinności potencjalnej i synantropijnej na obszarze gminy.

Potencjalną roślinność naturalną, czyli taki układ zbiorowisk, jaki mógłby się ukształtować w wyniku naturalnej sukcesji przy braku wpływu człowieka i przy obecnym zróżnicowaniu siedlisk, dla gminy Pleszew wyróżnia się grąd środkowoeuropejski (odmiana śląsko-wielkopolska, forma niżowa – serie uboga i żyzna), kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe oraz różne typy łęgów nadrzecznych: łęgi wierzbowo-topolowe, łęg jesionowo-wiązowy, niżowy łęg jesionowo-olszowy i niżowy łęg wiązowo-dębowy.

Grąd środkowoeuropejski (*Galio-Carpinetum*) w formie niżowej, zarówno w serii ubogiej, jak i żyznej, stanowi jedną z kluczowych formacji potencjalnej roślinności naturalnej gminy. Są to żyzne lasy liściaste, które na glebach zasobniejszych tworzą zwarte drzewostany z dominacją dębu i buka oraz z udziałem grabu pospolitego i czeremchy w warstwie podszycia. W odmianie śląsko-wielkopolskiej, typowej dla tego obszaru, przeważają dąb szypułkowy (*Quercus robur*), grab pospolity (*Carpinus betulus*), a miejscami także buk zwyczajny (*Fagus sylvatica*) lub dąb bezszypułkowy (*Quercus petraea*).

W runie i podszyciu często występują takie gatunki, jak gajowiec żółty (*Galeobdolon luteum*), gwiazdnica wielkokwiatowa (*Stellaria holostea*), jaskry z grupy *Ranunculus auricomus* oraz *R. cassubicus*, bluszcz pospolity (*Hedera helix*), a także liczne byliny związane z glebami żyznymi i nieprzesuszającymi się. Grądy na terenie gminy pojawiają się najczęściej w mozaice z gruntami ornymi oraz z niewielkimi enklawami zadrzewień śródpolnych.

Na siedliskach uboższych, bardziej suchych i piaszczystych rozwijają się kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe, w których sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*) współwystępuje z dębem szypułkowym lub dębem bezszypułkowym (*Quercus robur/Q. petraea*), a także z brzozą brodawkowatą (*Betula pendula*), niekiedy z domieszką buka i innych liściastych gatunków drzew. W podszyciu i runie spotyka się gatunki charakterystyczne dla borów świeżych i suchych, m.in. borówkę czarną (*Vaccinium myrtillus*), rośliny wrzosowate oraz trawy takie jak kostrzewa. Bory te tworzą strefy przejściowe między bardziej żyznymi lasami liściastymi a zbiorowiskami silnie przekształconymi i antropogenicznymi. W dolinach rzek i cieków wodnych występują łęgi nadrzeczne, przede wszystkim łęgi wierzbowo-topolowe, tworzone przez topole czarne (*Populus nigra*), topole białe (*Populus alba*), mieszańce topoli szarej (*Populus x canescens*), a także różne gatunki wierzb (*Salix spp.*). Silnie rozwinięta jest w nich warstwa krzewów oraz pnączy – często pojawiają się chmiel zwyczajny (*Humulus lupulus*), kielisznik zaroślowy (*Calystegia sepium*), psianka słodkogórz (*Solanum dulcamara*) oraz liczne rośliny nitrofilne związane z okresowym zalewaniem i żyznymi mułami nadrzecznymi. Łęgi tego typu pełnią ważne funkcje retencyjne, filtracyjne oraz stanowią jedno z najcenniejszych siedlisk dla flory i fauny związane z ekosystemami wilgotnymi.

W obszarach bardziej żyznych i wilgotnych rozwijają się z kolei łęgi jesionowo-olszowe, w których dominują jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*), wiąz (*Ulmus spp.*) oraz dąb szypułkowy, natomiast w partiach zabagnionych pojawia się olsza czarna (*Alnus glutinosa*), charakterystyczna dla siedlisk podmokłych. Podszycie tworzą czeremcha (*Padus avium*), leszczyna (*Corylus avellana*) oraz inne gatunki typowe dla środowisk wilgotnych i żyznych. W runie często występują ziarnopłon wiosenny (*Ficaria verna*), gwiazdnica, liczne paprocie, rośliny grzybne i gatunki wskaźnikowe łęgów, takie jak kuklik pospolity. Zespoły te wyróżniają się wysoką różnorodnością gatunkową oraz dużym znaczeniem hydrologicznym, stabilizując brzegi cieków i wspierając retencję wód.

Gmina Pleszew charakteryzuje się stosunkowo niskim stopniem zalesienia, wynoszącym 14,41%, co pozostaje wartością znacząco niższą zarówno od średniej wojewódzkiej (25,5%), jak i krajowej (28,9%). W granicach miasta wskaźnik ten jest jeszcze niższy i wynosi zaledwie 0,41%. Największe, choć nadal niewielkie powierzchniowo kompleksy leśne, występują w południowej części gminy i są to głównie lasy mieszane o charakterze przejściowym. Struktura zieleni miejskiej i pozamiejskiej jest uzupełniana przez parki, zieleńce, ogródki działkowe, tereny cmentarne, zieleń przydrożną i śródpolną. Obszary te charakteryzują się bogatym i zróżnicowanym składem gatunkowym, obejmującym zarówno gatunki rodzime, jak i introdukowane, pełniąc istotne funkcje ekologiczne – od roli korytarzy ekologicznych, przez zwiększanie retencji wód opadowych, po łagodzenie efektu miejskiej wyspy ciepła. Opisanie zbiorowiska roślinne, obejmujące zarówno grądy o wysokiej żyzności, jak i wilgotne łęgi nadrzeczne, wyznaczają potencjał przyrodniczy gminy oraz kierunki działań ochronnych i planistycznych.

Szczególnie wartościowe są łęgi oraz fragmenty grądów o reliktowym charakterze, stanowiące ostoję bioróżnorodności i odznaczające się dużą wrażliwością na zmiany hydrologiczne oraz presję urbanizacyjną. W kontekście planowania przestrzennego istotne jest uwzględnienie ochrony korytarzy ekologicznych wzdłuż dolin rzecznych oraz zwiększanie poziomu zalesienia i różnorodności biologicznej

drzewostanów zarówno w obrębie miasta, jak i na terenach rolniczych. Regionalne inwentaryzacje florystyczne potwierdzają obecność na analizowanym obszarze nie tylko szeroko rozpowszechnionych gatunków leśnych, lecz także elementów o znaczeniu konserwatorskim, co dodatkowo podkreśla potrzebę ochrony i wzmacniania lokalnych układów przyrodniczych.

2.10. Świat zwierzęcy

Faunę gminy tworzą przede wszystkim gatunki szeroko rozpowszechnione w skali regionalnej i krajowej. Ich obecność wynika z mozaikowego charakteru środowiska, w którym lasy, łąki, pola uprawne, doliny rzeczne, oczka wodne oraz stawy rybne współtworzą zróżnicowaną strukturę siedlisk. Zróżnicowanie to sprzyja utrzymaniu stosunkowo wysokiej bioróżnorodności, typowej dla obszarów południowej części województwa wielkopolskiego.

W kompleksach leśnych dominują gatunki kopytnych, takie jak jeleń szlachetny, daniel, sarna europejska oraz dzik. Są to zwierzęta preferujące duże, zwarte drzewostany oraz mozaikę leśno-łąkową. W lasach występują także liczne gatunki mniejszych ssaków, m.in. wiewiórka pospolita, jeż wschodni, ryjówki, a także gatunki owadożerne, których obecność świadczy o dobrym stanie siedlisk runa leśnego. Ważną rolę w ekosystemach leśnych odgrywają również drapieżniki średniej wielkości, takie jak lis pospolity, borsuk europejski, kuna leśna i domowa, jenot czy tchórz. Wśród gatunków inwazyjnych utrzymuje się populacja norki amerykańskiej, która lokalnie może wpływać na liczebność rodzimych gatunków drobnych kręgowców oraz ptaków gniazdujących na ziemi.

Na obszarach o charakterze rolniczym, gdzie pola uprawne przeplatają się z miedzami, zadrzewieniami śródpolnymi i niewielkimi kępami leśnymi, dominują gatunki typowe dla krajobrazu kulturowego. Do najczęściej spotykanych należą sarny, zajęce szaraki, lisy, bażanty, kuropatwy oraz przepiórki. Tereny te stanowią również ważną przestrzeń żerowiskową dla ptaków drapieżnych, takich jak myszołów, błotniak stawowy czy pustułka, których obecność wskazuje na stabilne zasoby drobnej fauny.

Cenną część lokalnej przyrody tworzą siedliska związane z wodami powierzchniowymi – ciek, stawy rybne oraz mniejsze zbiorniki antropogeniczne. Są one kluczowe dla płazów, takich jak żaba wodna, żaba trawna, ropucha szara, ropucha zielona oraz traszka zwyczajna. W pobliżu wód spotykane są również gady, m.in. jaszczurka zwinka, zaskroniec zwyczajny oraz żółw błotny – gatunek objęty ochroną, choć obserwowany zwykle sporadycznie. Występowanie płazów i gadów jest wskaźnikiem jakości siedlisk wodnych oraz obecności naturalnej roślinności przybrzeżnej. Fauna ryb ogranicza się przede wszystkim do gatunków pospolitych i gospodarczych, takich jak płoć, karać, lin, szczupak czy okoń, a jej skład zależy w dużej mierze od zarybień prowadzonych przez użytkowników rybackich.

Najliczniejszą i najlepiej poznaną grupą fauny na terenie gminy są ptaki. Wynika to zarówno z ich wysokiej różnorodności siedliskowej, jak i z obecności w południowo-zachodniej części gminy obszaru Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie (PLB300007). Obszar ten pełni istotną funkcję lęgową oraz migracyjną, co potwierdzają dane o stwierdzeniu 23 gatunków ptaków lęgowych oraz 42 gatunków migrujących. Typowe są tu m.in. dzięcioł czarny, muchołówka białoszyja, lerka, siniak, dudek oraz kobuz. Obszary otwarte i podmokłe wykorzystywane są przez żurawie, bociany oraz gatunki siewkowe. W lasach i zadrzewieniach licznie występują również gatunki pospolite, takie jak sikory, drozdy, sójki, myszołowy, dzięcioły i sowy.

2.11. Klimat akustyczny

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112), dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu wyrażone są:

- wskaźnikami LAeqD - równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 600 do godz. 2200) oraz LAeqN - równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 2200 do godz. 600), które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby,
- wskaźnikami LDWN - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 600 do godz. 1800), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 1800 do godz. 2200) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 2200 do godz. 600) oraz LN - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 2200 do godz. 600), które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r., w przypadku hałasów pochodzących od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego LDWN (poziom dzienne-wieczorno-nocny) wynosi – w zależności od przeznaczenia terenu – od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika LN (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 65 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu LAeqD w porze dnia równą od 50 dB do 68 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu LAeqN w porze nocy wynosi od 45 dB do 60 dB. Spełnienie powyższych wymogów, określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska nie gwarantuje stworzenia mieszkańcom warunków, w których nie występuje uciążliwe oddziaływanie hałasu. Przyjęte standardy podyktowane są realnymi możliwościami ograniczania hałasów komunikacyjnych.

Klimat akustyczny gminy Pleszew kształtowany jest przede wszystkim przez hałas komunikacyjny, który ze względu na gęstą sieć dróg oraz brak obwodnicy miasta stanowi najistotniejsze źródło dźwięków oddziałujących na środowisko i mieszkańców. W odróżnieniu od terenów o mniejszym natężeniu ruchu, w Pleszewie występuje złożona struktura obciążeń akustycznych, wynikająca zarówno z funkcji komunikacyjnej przestrzeni, jak i z rozwiniętej zabudowy mieszkaniowej i usługowej w bezpośrednim sąsiedztwie głównych tras.

Największy udział w kształtowaniu klimatu akustycznego mają drogi krajowe nr 11 i 12, które łącznie liczą 27,262 km w granicach gminy. Ze względu na wysokie natężenie ruchu, w tym duży udział pojazdów ciężarowych, stanowią one główny ciąg generujący ponadprzeciętny poziom hałasu, szczególnie w obszarach zwartej zabudowy miejskiej. Brak obwodnicy Pleszewa powoduje, że ruch tranzytowy odbywa się przez centrum miasta, a więc przez tereny o najbardziej wrażliwej funkcji – mieszkaniowej i usługowej. Szczególnie uciążliwe są odcinki zlokalizowane wzdłuż ulic wprowadzających ruch do centrum oraz na terenach wiejskich o zwartej zabudowie przydrożnej.

Stan techniczny nawierzchni dróg krajowych jest zróżnicowany, od odcinków ocenionych jako pożydane, po fragmenty w stanie ostrzegawczym i krytycznym, co również wpływa na emisję hałasu,

zwłaszcza w punktach o nierównej nawierzchni. Modernizacje prowadzone przez GDDKiA oraz działania w zakresie utrzymania zieleni przydrożnej poprawiają lokalne warunki akustyczne, jednak nie eliminują podstawowego problemu, jakim jest natężenie ruchu.

Na obszarze gminy nie występują drogi wojewódzkie, natomiast drogi powiatowe i gminne cechują się zróżnicowanym natężeniem ruchu, co sprawia, że ich wpływ na klimat akustyczny jest lokalny, choć w niektórych odcinkach, szczególnie w zwartej zabudowie, może być odczuwalny. Brak regularnych pomiarów natężenia ruchu oraz hałasu na tych drogach utrudnia jednoznaczne określenie poziomu obciążeń akustycznych, jednak ich rosnące wykorzystanie wskazuje na możliwy wzrost oddziaływania w kolejnych latach.

Istotnym elementem krajobrazu akustycznego gminy jest również linia kolejowa nr 272 Kluczbork-Poznań, obsługiwana przez pociągi regionalne i dalekobieżne. Mimo że ruch kolejowy nie jest bardzo intensywny, stanowi lokalne źródło hałasu w rejonie torowiska oraz przystanków kolejowych: Pleszew, Taczanów i Bronów. Emisja ta ma jednak charakter punktowy i krótkotrwały, a brak intensywnego ruchu towarowego ogranicza zasięg oddziaływania. Linia kolei wąskotorowej nr 356, obsługiwana sporadycznie, nie wpływa istotnie na klimat akustyczny.

Na obszarach peryferyjnych i wiejskich gminy klimat akustyczny jest znacznie korzystniejszy. Poza strefami oddziaływania dróg krajowych dominują dźwięki środowiska przyrodniczego oraz hałas rolniczy, który choć bywa intensywny w okresach prac polowych, ma charakter krótkotrwały i sezonowy. Dzięki temu nie wpływa długoterminowo na ogólną jakość akustyczną tych terenów.

W strukturze przestrzennej gminy Pleszew wyraźnie zaznaczają się kontrasty pomiędzy obszarami miejskimi silnie narażonymi na hałas komunikacyjny a terenami rolniczymi i otwartymi o wysokim komforcie akustycznym. Kompleksy zieleni, pola uprawne oraz przestrzenie o rozproszonej zabudowie pełnią funkcję naturalnych stref buforowych, ograniczających propagację hałasu. W południowych i zachodnich częściach gminy klimat akustyczny zachowuje typowy dla obszarów wiejskich niski poziom tła dźwiękowego sprzyjający rekreacji i odpoczynkowi.

Dodatkowym, choć mniej znaczącym elementem klimatu akustycznego są instalacje przemysłowe oraz liczne turbiny wiatrowe. Hałas przemysłowy ma charakter punktowy i sporadycznie wykracza poza teren zakładów, a jego poziom jest regulowany przepisami środowiskowymi. W przypadku elektrowni wiatrowych, dzięki obowiązującym zasadom lokalizacyjnym, a zwłaszcza wymogowi zachowania odpowiednio dużej odległości od zabudowy mieszkaniowej, ich wpływ na klimat akustyczny gminy pozostaje ograniczony.

2.12. Walory krajobrazowe i zabytki

Zdecydowana większość powierzchni gminy Pleszew zajmują użytki rolne, które nadają jej typowo wiejski, rolniczy charakter. Układ przestrzenny gminy cechuje się mozaiką pól uprawnych, łąk i terenów otwartych, przeplatanych zadrzewieniami śródpolnymi oraz pasami zieleni towarzyszącymi drogom i ciekom wodnym. W strukturze krajobrazu istotną rolę odgrywają również kompleksy leśne, szczególnie w północno-wschodniej i południowo-zachodniej części gminy, które wprowadzają element naturalnej stabilizacji przestrzeni, stanowiąc ważny komponent środowiskowy i krajobrazowy. Taki układ terenów rolnych oraz leśnych tworzy harmonijne powiązania przestrzenne, typowe dla obszarów rolniczo-leśnych środkowej Wielkopolski.

Miasto Pleszew charakteryzuje się wyraźnie odmiennym typem krajobrazu. Ze względu na koncentrację zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej oraz zwartą strukturę urbanistyczną, obszar ten zaliczany jest do krajobrazu miejskiego. Występują tu cechy typowe dla miast średniej wielkości – gęsta tkanka zabudowy, czytelny układ komunikacyjny oraz obszary przekształcone przez działalność człowieka, które kontrastują z bardziej naturalnymi częściami gminy.

Na terenie gminy Pleszew obowiązuje Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego, przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwałą Nr LI/1000/23 z dnia 27 marca 2023 roku. Zgodnie z klasyfikacją wynikającą z audytu oraz z Rozporządzenia Rady Ministrów z 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych, obszar gminy zaliczony został do wszystkich trzech głównych grup krajobrazów:

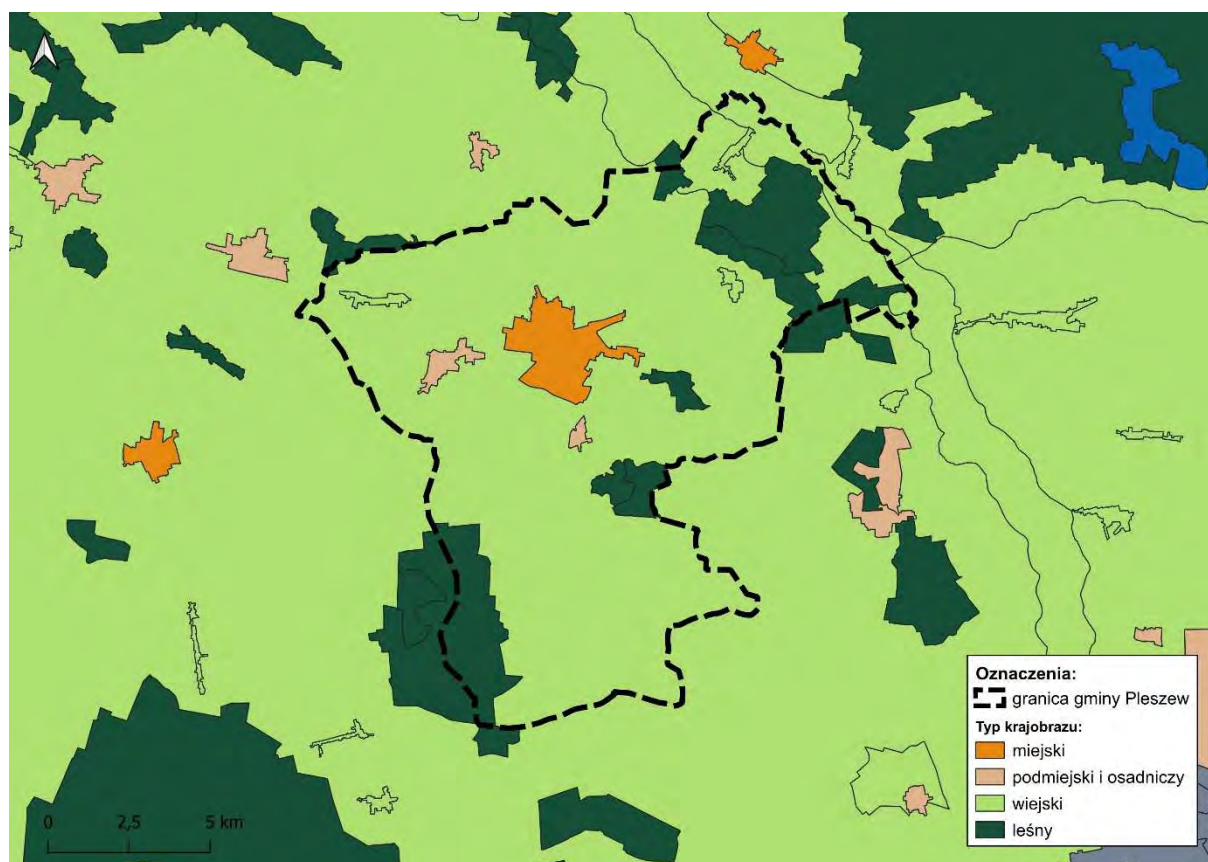
- grupy A – krajobrazy przyrodnicze, użytkowane w sposób ekstensywny, funkcjonujące głównie pod wpływem procesów naturalnych;
- grupy B – krajobrazy przyrodniczo-kulturowe, ukształtowane przez oddziaływanie zarówno czynników naturalnych, jak i działalności człowieka;
- grupy C – krajobrazy kulturowe, w których struktura przestrzenna i funkcjonalna została w pełni przekształcona antropogenicznie.

W praktyce oznacza to, że gmina Pleszew obejmuje bardzo zróżnicowane formy krajobrazu – od obszarów rolniczych i leśnych o wysokim udziale elementów przyrodniczych, przez tereny podmiejskie o mieszanym charakterze osadniczym, aż po zurbanizowane przestrzenie miasta Pleszewa. Szczególnie wyraźnie zaznacza się podmiejski lub osadniczy charakter krajobrazu w obrębie wsi Kowalew i Zielona Łąka, gdzie występują strefy przejściowe między miejską zabudową a krajobrazem rolniczym.

Leśny typ krajobrazu koncentruje się w północno-wschodniej oraz południowo-zachodniej części gminy, gdzie większe kompleksy leśne oraz tereny zadrzewione tworzą zwarte enklawy środowiskowe. Pełnią one funkcję naturalnych buforów ekologicznych, wpływając na mikroklimat, retencję wód i warunki siedliskowe wielu gatunków.

Zróżnicowanie krajobrazów, od naturalnych, poprzez rolnicze i podmiejskie, aż po w pełni zurbanizowane, sprawia, że gmina Pleszew posiada złożoną strukturę przestrzenną, w której harmonijnie współistnieją elementy przyrodnicze i kulturowe. Dzięki temu krajobraz gminy jest jednocześnie funkcjonalny, czytelny i bogaty wizualnie, stanowiąc charakterystyczną mozaikę dla obszarów środkowej Wielkopolski.

Ryc. 10. Podział gminy Pleszew na krajobrazy na podstawie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego.

W związku z rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego rejestru wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U z 2021 r., poz. 56) Burmistrz Miasta i Gminy Pleszew prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków Miasta i Gminy Pleszew. Aktualny wykaz obiektów wpisanych do ewidencji został przyjęty zarządzeniem nr 161/VIII/2022 z dnia 29 grudnia 2022 r. Jest to obszerny zbiór obejmujący ponad 600 obiektów, stanowiących świadectwo wielowarstwowej historii urbanistycznej i kulturowej gminy. W ewidencji dominują zabytki architektury, wśród których znajdują się zarówno budynki mieszkalne, takie jak wille, kamienice czynszowe, domy oficerskie i urzędnicze, jak i obiekty sakralne o znaczącej wartości historycznej, w tym kościoły, plebanie, kaplice grobowe oraz ogrodzenia kościelne. Ważną grupę stanowią również zabudowania użyteczności publicznej, takie jak dawne szkoły, budynki administracyjne, założenia wojskowe z koszarami oraz obiekty infrastruktury kolejowej, które odgrywały kluczową rolę w rozwoju Pleszewa jako lokalnego ośrodka transportowego i gospodarczego.

Istotnym elementem ewidencji są także zabytki cmentarne, obejmujące historyczne nagrobki, grobowce, kaplice oraz całe zespoły nekropolii, dokumentujące przemiany kulturowe i religijne społeczności zamieszkującej gminę na przestrzeni stuleci. Wśród obiektów przemysłowych odnotowano z kolei dawne zakłady produkcyjne, magazyny oraz budynki związane z funkcjonowaniem kolei, które świadczą o intensywnym rozwoju gospodarczym miasta w XIX i XX wieku. Choć największa

część obiektów architektonicznych pochodzi właśnie z tych dwóch stuleci, w gminnej ewidencji znajdują się również znacznie starsze zabytki, w tym świątynie i cmentarze datowane na okres od XV do XVIII wieku, będące jednocześnie najcenniejszymi świadectwami dziedzictwa kulturowego Pleszewa i jego okolic.

Odrębną, lecz niezwykle istotną część wykazu stanowią zabytki archeologiczne. Na terenie gminy udokumentowano 358 stanowisk obejmujących osady, punkty osadnicze, cmentarzyska, grodziska oraz inne pozostałości dawnych form aktywności człowieka. Rozmieszczone są one równomiernie na obszarze gminy i reprezentują szerokie spektrum chronologiczne – od epoki kamienia, brązu i żelaza, poprzez okres wpływów rzymskich oraz średniowieczne, aż po wczesną i późną nowożytność. Obecność tak zróżnicowanych stanowisk świadczy o długotrwałym i ciągłym zasiedleniu terenów dzisiejszej gminy Pleszew, a także o jej atrakcyjności osadniczej, wynikającej m.in. z korzystnych warunków środowiskowych i lokalizacji na szlakach komunikacyjnych.

Najcenniejsze obiekty oraz obszary o szczególnej wartości historycznej i artystycznej zostały ponadto ujęte w rejestrze zabytków nieruchomych województwa wielkopolskiego, co zapewnia im wyższy poziom ochrony prawnej oraz konieczność stosowania szczególnych procedur przy prowadzeniu prac budowlanych, konserwatorskich i planistycznych. Kompleksowy system ochrony dziedzictwa kulturowego, obejmujący zarówno ewidencję gminą, jak i wpisy do rejestru wojewódzkiego, umożliwia prowadzenie świadomej i odpowiedzialnej polityki przestrzennej, uwzględniającej wartość historycznego krajobrazu kulturowego gminy Pleszew oraz potrzebę zachowania go dla przyszłych pokoleń.

Na terenie miast i gminy Pleszew zewidencjonowano następujące zabytki:

Bógwidze

- spichrz dworski, poł. XIX, nr rej.: 443/A z 16.08.1988

Brzezie

- kościół par. pw. Rozesłania św.św. Apostołów, 1789, 1830, nr rej.: A.K.I.11a/202/33 z 6.03.1933 i 5576/A z 31.12.1991

Chorzew

- zespół pałacowy, nr rej.: 529 z 11.05.1990:

- pałac, 1870-80

- park, 1 poł. XIX

Dobra Nadzieja

- wiatrak koźlak, 1884, nr rej.: 620 z 16.03.1991

Grodzisko

- kościół pw. św. Mikołaja, 1802-06, 1890, nr rej.: 1205/A z 2.09.1970

Korzkwy

- zespół dworski, nr rej.: 246/Wlkp/A z 23.09.2005:

- dwór, 1911
- park, k. XIX
- brama wjazdowa, pocz.XX

Kowalew

- zespół dworski, ul. Kościelna 2, 2 poł. XIX:

- dwór, nr rej.: 632/A z 6.12.1991
- park, nr rej.: 635/A z 13.12.1991
- spichrz, nr rej. jw.

Kuczków

- zespół pałacowy, nr rej.: 1703/A z 8.04.1975:

- pałac, 1880,
- park, 2 poł. XIX

Lenartowice

- kościół par. pw. Wniebowzięcia NMP, drewn., 1758, nr rej.: AK. I-11a/205 z 6.03.1933, 1207/A z 2.09.1970 i 546/A z 31.12.1991

Pleszew

- układ urbanistyczny, XIV-XIX, nr rej.: 668/A z 15.04.1993

- kościół par. pw. św. Floriana, ul. Poznańska, XV/XVI, nawa, drewn., 1745, nr rej.: A.K.I-11a/207 z 6.03.1933 i 548/A z 31.12.1991

- kościół par. pw. Ścięcia św. Jana, pl. Kościelny, XIV, 1816, 1873, nr rej.: A.K.I-11a/206 z 6.03.1933 i 547/A z 20.12.1990

- ratusz, 1835, nr rej.: 314/A z 21.10.1968

- pałac, ul. Malińska 21, poł. XIX, nr rej.: 662/A z 31.03.1993

- Katolicki Dom Sierot, ul. Podgórna 14, 1866, nr rej.: 720/wlkp/A z 2.11.2008

- budynek liceum ogólnokształcącego, ul. Poznańska 38, 1910, nr rej.: 724/A z 23.02.1996

- zajazd, ob. budynek mieszkalny, ul. Poznańska 34, 1820-30, nr rej.: 1459/A z 14.06.1973

- szkoła powszechna, ul. Szkolna 5, 1908-1909, nr rej.: 699/A z 22.08.1994

Suchorzew

- park, XIX, nr rej.: 1104/A z 6.05.1970

Taczanów

- zespół pałacowy, nr rej.: 315/A z 21.10.1968:

- pałac, 2 poł. XVIII, 1850-60

- zespół budynków gospodarczych, 1860-63

- oficyny z wieżą bramną

- kaplica – mauzoleum z dzwonnica, 1861

- oranżeria

- wozownia

- cieplarnia z basztami

- ptaszarnia

- stajnia cugowa

- park, 2 poł. XIX, nr rej.: 76/Wlkp/A z 25.01.2002

Tab. 5. Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru, objętych ścisłą ochroną konserwatorską

NR REJESTRU NR ZAWIADOMIENIA DATA ZAWIADOMIENIA	GINA	MIEJSCOWOŚĆ	NR REJESTRU DATA WPISU FUNKCJA STANOWISKA	AZP NR. STANOWISKA
364/Wlkp/C WA-4155/729/2008 28.08.2008 r.	Pleszew	Grodzisko	1490/A 04.10.1973 r. grodzisko	AZP 62-36 1/14
365/Wlkp/C WA-4155/2498/2010 25.01.2010 r.	Pleszew	Taczanów Drugi	759/A 31.12.1998 r. Grodzisko wczesnośredniowieczne wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej	AZP 64-35 1/66

2.13. Oddziaływanie elektromagnetyczne

Źródła promieniowania elektroenergetycznego niejonizującego na terenie Miasta i Gminy Pleszew związane są przede wszystkim z funkcjonującą infrastrukturą elektroenergetyczną oraz urządzeniami

radiokomunikacyjnymi wykorzystywanymi przez operatorów sieci komórkowych. Podstawowy element systemu elektroenergetycznego stanowi zasilanie gminy linią 110 kV podłączoną do rozdzielnic 110/15 kV, która z kolei wpięta jest w krajowy system poprzez sieć wysokiego napięcia 400 kV łączącą Ostrów Wielkopolski z Poznaniem. Do stacji 110/15 kV energia doprowadzana jest z dwóch niezależnych kierunków, co zapewnia stabilność dostaw i redukuje ryzyko przerw w zasilaniu. Operatorem sieci elektroenergetycznej na terenie gminy jest Energa Operator S.A., która odpowiada za eksploatację, modernizację i rozbudowę infrastruktury przesyłowej oraz dystrybucyjnej. Odbiorcy końcowi na terenie gminy zaopatrywani są za pośrednictwem sieci średniego i niskiego napięcia.

Linie elektroenergetyczne wysokiego i średniego napięcia stanowią najpowszechniej występujące źródło emisji pól elektromagnetycznych w środowisku. Oddziaływanie to ogranicza się do bezpośredniego sąsiedztwa infrastruktury i jest regulowane poprzez odpowiednio wyznaczone pasy technologiczne oraz zasady lokalizacji zabudowy mieszkaniowej. Wartości natężeń pola elektromagnetycznego generowanego przez linie 110 kV mieszczą się w granicach norm przewidzianych dla terenów dostępnych dla ludności, a ich poziom maleje gwałtownie wraz ze wzrostem odległości od przewodów. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, lokalizacja infrastruktury elektroenergetycznej zapewnia zachowanie bezpiecznych odległości od zabudowy, co skutkuje brakiem zagrożenia dla zdrowia mieszkańców.

Drugą istotną grupę źródeł pól elektromagnetycznych tworzą urządzenia radiokomunikacyjne, w szczególności stacje bazowe telefonii komórkowej. Największe ich nagromadzenie występuje na terenie miasta Pleszewa, natomiast pojedyncze obiekty zlokalizowane są również na terenach wiejskich, m.in. w Kowalewie, Chorzewie i Sowinie Błotnej. Stacje nadawcze sytuowane są na odpowiednie wysokości oraz zaprojektowane w sposób zapewniający właściwe ukierunkowanie anten, co minimalizuje potencjalne oddziaływanie na otoczenie. Regularne pomiary wykonywane w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska potwierdzają, że poziom promieniowania emitowanego przez stacje telefonii komórkowej jest znacząco niższy od dopuszczalnych wartości określonych w przepisach. Brak jest także innych znaczących źródeł emisji, takich jak stacje telewizyjne, radiowe czy radiolinie dużej mocy, które mogłyby wpływać na ogólny poziom oddziaływań elektromagnetycznych w przestrzeni gminy.

Poziom pól elektromagnetycznych w środowisku zależy przede wszystkim od natężenia oraz częstotliwości drgań promieniowania, dlatego dopuszczalne wartości określa się w odniesieniu do poszczególnych przedziałów częstotliwości. Ochrona ludności polega przede wszystkim na właściwej lokalizacji obiektów emitujących pola, zachowaniu odpowiednich odległości od terenów wrażliwych oraz stosowaniu właściwych parametrów technicznych urządzeń. W latach 2017-2018 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu nie prowadził bezpośrednich pomiarów na terenie Miasta i Gminy Pleszew, jednak dane zbiorcze dla województwa wielkopolskiego nie wskazują na występowanie przekroczeń norm ani na obszary zagrożenia.

Na podstawie dostępnych danych należy stwierdzić, że poziom oddziaływań elektromagnetycznych na terenie gminy Pleszew jest niski, a funkcjonujące źródła emisji nie stanowią zagrożenia dla zdrowia mieszkańców ani dla środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne oraz parametry techniczne istniejącej infrastruktury zapewniają utrzymanie wartości promieniowania elektromagnetycznego w granicach dopuszczalnych norm.

3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu

3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego

Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego, co oznacza, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te będą możliwe do wydania wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym jako tereny uzupełnienia zabudowy (z wyjątkiem inwestycji zmieniających zagospodarowanie terenu w sposób inny niż budowa obiektu budowlanego oraz w zakresie budowy obiektu budowlanego polegającej na odbudowie, rozbudowie lub nadbudowie oraz inwestycji zapisanych w art. 61 ust. 3 upzp), co pozwoli gminom lepiej kontrolować rozwój zabudowy i jej charakter, ograniczając niekontrolowane rozlewanie się osiedli. Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Natomiast brak planów ogólnych uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym na obszarze danej jednostki administracyjnej. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji o warunkach zabudowy, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych. Zatem zasadniczym celem sporządzenia planu ogólnego dla obszaru miasta i gminy Pleszew (wywołanego uchwałą Nr III/14/2024 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Miasta i Gminy Pleszew) jest ustalenie funkcji dla poszczególnych terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokument ten będzie musiał zachować zgodność.

3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie

Zgodnie z § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyliczane jest wzorem:

$$ZAP = M_{20} - \frac{PUM_0}{P_{20}}$$

gdzie:

ZAP – oznacza zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową,

M_{20} – oznacza prognozowaną liczbę mieszkańców gminy w oparciu o dane udostępniane przez statystykę publiczną, powiększoną o 5%,

PUM_0 – oznacza łączną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie zgodną z najnowszymi danymi,

P_{20} – oznacza prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca.

Prognozowana liczba mieszkańców M_{20}

Zgodnie z § 3 ust. 5 ww. rozporządzenia przyjmuje się okres prognozy obejmujący 20 lat od roku, którego dotyczą najnowsze dostępne dane dotyczące liczby mieszkańców gminy udostępnianych przez statystykę publiczną, a takie dane dostępne są z 2024 r. (28 794 osób). W związku z tym okres prognozy powinien obejmować 2044 r.

Zgodnie z prognozą ludności na lata 2023-2060 Głównego Urzędu Statystycznego (dalej GUS) liczba mieszkańców gminy Pleszew w 2044 r. zmniejszy się do poziomu 27 587 osób.

$$M_{20} = 27\,587 + 27\,587 \times 5\% = 28\,966 \text{ os.}$$

Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań zgodna z najnowszymi danymi PUM_0

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (2024 r.) wskazują, że łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Pleszew wynosi 124 963 m².

$$PUM_0 = 914\,638 \text{ m}^2$$

Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca P_{20}

Zgodnie z § 3 ust. 3 ww. Rozporządzenia prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca oblicza się zgodnie z jednym ze wzorów:

$$P_{20} = 3P_0 - 2P_{-10}$$

$$P_{20} = 2P_0 - P_{-20}$$

gdzie:

P_0 – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z najnowszymi danymi,

P_{-10} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 10 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane,

P_{-20} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 20 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane.

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (2024 r.) wskazują, że w gminie Pleszew:

$$P_0 = 31,8 \text{ m}^2/\text{os}$$

$$P_{-10} = 26,1 \text{ m}^2/\text{os}.$$

$$P_{-20} = 22,9 \text{ m}^2/\text{os}.$$

Biorąc pod uwagę powyższe dane i dynamikę zmiany powierzchni użytkowej mieszkań w gminie na jednego mieszkańca, obliczono wskaźnik powierzchni użytkowej mieszkań zgodnie z poniższym wzorem:

$$P_{20} = 3 \times 31,8 - 2 \times 26,1 = 43,2 \text{ m}^2/\text{os}.$$

Obliczenie zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Pleszew (ZAP)

$$ZAP = 28\,966 \text{ os.} - 914\,638 \text{ m}^2 / 43,2 \text{ m}^2 \text{ os.} = 7\,794 \text{ os.}$$

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Pleszew wynosi **7 794 os.**

Chłonność terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie w strefach o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3 ustawy

Zgodnie z art. 13d. ust. 2 ww. w *strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie (dla gminy Pleszew można wyznaczyć tereny nowej zabudowy mieszkaniowej dla przedziału od 5 456 do 10 132 osób).*

$$70\% ZAP < Ch < 130\% ZAP$$

$$5\,456 \text{ os.} < Ch < 10\,132 \text{ os.}$$

gdzie:

ZAP – zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie wyrażone w liczbie mieszkańców,

Ch – chłonność terenów niezabudowanych w strefach SJ, SW i SZ w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie wyrażona w liczbie mieszkańców.

Do obliczenia chłonności terenów mieszkaniowych niezabudowanych wykorzystano dane pochodzące z bazy danych ewidencji gruntów i budynków oraz BDOT500, które poddano weryfikacji o ortofotomapę oraz wizję w terenie. Przypisane zostały wskaźniki korygujące w odniesieniu do zawartości innych profili funkcjonalnych w strefach (głównie usług).

Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową z chłonnością terenów mieszkaniowych niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie

Chłonność terenów mieszkaniowych niezabudowanych na obszarach, na których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz na obszarach uzupełnienia zabudowy w gminie Pleszew wynosi w sumie 17 797 osób. Suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie (dla gminy Pleszew od 5 456 do 10 132 osób). Chłonność terenów mieszkaniowych niezabudowanych stanowi ok. 228% zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Pleszew.

Zgodnie z art. 13d ust. 3 ustawy, w przypadku, gdy na obszarach, o których mowa w ust. 1, suma chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, jest większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie, dopuszcza się wyznaczenie stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, na tych obszarach oraz nie wyznacza się tych stref planistycznych na pozostałych obszarach gminy. Chłonność położonych na terenie gminy obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jest większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Pleszew, tym samym nie można wyznaczyć stref dopuszczających funkcje mieszkaniową poza obszarami, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz poza obszarami uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Istniejąca zabudowa

Zgodnie z art. 13d upzp, wyznaczając w planie ogólnym strefy planistyczne, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, w pierwszej kolejności uwzględnia się obszary, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, oraz obszary uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy.

Jednocześnie, zgodnie z art. 13d ust. 2 i 3 upzp, w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, sumę chłonności terenów niezabudowanych w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70 % oraz większa niż 130 % wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie. W przypadku gdy na obszarach, o których mowa w ust. 1, suma chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, jest większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie, dopuszcza się wyznaczenie stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, na tych obszarach oraz nie wyznacza się tych stref planistycznych na pozostałych obszarach gminy.

Wynik tego porównania ma wpływ na możliwość wyznaczenia stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-3 upzp, poza obszarami, o których mowa w art. 13d ust. 1 upzp.

Podkreślić należy, że art. 13d upzp dotyczy możliwości wyznaczania nowych obszarów pod zabudowę mieszkaniową. Z art. 13d ust. 2 i 3 upzp wynika bowiem, że to tereny niezabudowane są objęte ograniczeniami wynikającymi z bilansu, rozumianego jako porównanie sumy chłonności terenów niezabudowanych z zapotrzebowaniem na nową zabudowę mieszkaniową. Wyznaczenie stref dopuszczających zabudowę mieszkaniową na obszarach, gdzie taka zabudowa już istnieje, nie wpływa więc na naruszenie zasad bilansu. Co więcej, istniejąca zabudowa jest uwzględniana podczas obliczania

zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową jako obszary, gdzie potrzeby mieszkaniowe są i będą realizowane. Bez względu na przekroczenie 130% wartości zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową, istniejąca zabudowa mieszkaniowa jako jedno z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy powinna być uwzględniana przy wyznaczaniu stref planistycznych dopuszczających taką zabudowę, co wynika m.in. z przepisów art. 1 ust. 3 upzp.

Pomimo że chłonność terenów niezabudowanych w gminie przekracza 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę w gminie, uwzględniono istniejącą zabudowę mieszkaniową przy wyznaczaniu stref planistycznych dopuszczających taką zabudowę.

Strefy planistyczne w granicach określonych w planie ogólnym

Zgodnie z art. 13a ust. 4 upzp w planie ogólnym gminy Pleszew określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz:

- wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (obowiązkowo dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 upzp);
- wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (obowiązkowo dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 upzp), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 upzp.

W tym miejscu należy zauważyć, że w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1775) określona została charakterystyka stref planistycznych, w ramach której ustalono profil funkcjonalny podstawowy i dodatkowy dla każdej stref – zamknięty katalog przeznaczeń terenów, które mogą występować w danej strefie.

Przy określaniu stref planistycznych oraz gminnych standardów urbanistycznych uwzględnione były uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w tym w szczególności ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa i inne uwarunkowania wymienione w treści art. 13b upzp.

Ponadto, wiedące znaczenie przy podziale gminy Pleszew na strefy miała istniejąca struktura funkcjonalna – przestrzenna, kierunki rozwoju określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pleszew (uchwała Nr LXX/612/2023 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 29 czerwca 2023 r.).

W planie ogólny dla gminy Pleszew ustalono 2 553 strefy planistyczne, w tym:

SW – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ – profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ – profil funkcjonalny podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ - profil funkcjonalny podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SU – STREFA USŁUGOWA - profil funkcjonalny podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SP – STREFA GOSPODARCZA - profil funkcjonalny podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SR – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ - profil funkcjonalny podstawowy: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA - profil funkcjonalny podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych,

SN – STREFA ZIELENI I REKREACJI - profil funkcjonalny podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SC – STREFA CMENTARZY - profil funkcjonalny podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SG – STREFA GÓRNICTWA - profil funkcjonalny podstawowy: teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SO – STREFA OTWARTA - profil funkcjonalny podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SK – STREFA KOMUNIKACYJNA - profil funkcjonalny podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Do stref przypisane zostały również dodatkowe profile funkcjonalne zgodnie z właściwościami danego terenu.

Powodem zastosowania powyższych stref jest specyfika gminy Pleszew, która została diagnozowana podczas prac inwentaryzacyjnych i analitycznych.

Gminne standardy urbanistyczne ustalono na podstawie istniejącej specyfiki miejsca, zabudowy i zagospodarowania terenu.

Profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych oraz określone dla nich minimalne i maksymalne parametry zabudowy i zagospodarowania terenu stanowią ogólne ramy dla potencjalnego zagospodarowania. Nie przesądzają jednak o możliwości realizacji konkretnej zabudowy o danej funkcji i parametrach na każdej działce budowlanej w obrębie danej strefy.

Kluczowe znaczenie będzie miało ustalenie szczegółowych parametrów zabudowy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub – w przypadku jego braku – w decyzji o warunkach

zabudowy. Ustalenia te muszą uwzględniać lokalne uwarunkowania, jednocześnie mieszcząc się w granicach określonych przez plan ogólny.

Warto również podkreślić, że wskazany w katalogu stref planistycznych profil funkcjonalny – zarówno podstawowy, jak i dodatkowy – obejmuje zestaw możliwych przeznaczeń w ramach danej strefy (konkretyzacja przeznaczenia terenów w poszczególnych strefach będzie następowała w planie miejscowym, albo w ewentualnej decyzji o warunkach zabudowy).

Co istotne w planie ogólnym można wyznaczyć tylko określone strefy. Strefy planistyczne muszą zostać wyznaczone w sposób rozłączny, co oznacza, że dany obszar będzie mógł wchodzić w skład wyłącznie jednej strefy. Powyższe rozwiązanie ma na celu doprowadzenie do jasnego określenia przeznaczenia terenu i niemieszania “konfliktowych” funkcji.

Obszar uzupełnienia zabudowy w granicach określonych w planie ogólnym

Obszary uzupełnienia zabudowy zostały wyznaczone zgodnie z § 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729).

Informacje o budynkach znajdujących się na obszarze gminy pozyskane zostały z geodezyjnych baz danych Ewidencji gruntów i budynków (EGiB) oraz Bazy danych obiektów topograficznych (BDOT500), pochodzących z Wydziału Geodezji, Kartografii i Katastru Starostwa Powiatowego w Pleszewie.

Spójność czasowa danych zapewnia poprawność wyznaczenia OUZ oraz jest zgodna z §1 ust. 3 rozporządzenia: „do wyznaczania obszarów uzupełnienia zabudowy wykorzystuje się dane pozyskane z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego nie wcześniej niż w dniu przystąpienia do sporządzania planu ogólnego gminy”.

Metoda wyliczeń maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową opisana jest w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie sposobu przygotowania planu ogólnego gminy. Zgodnie z § 1 ust. 5 ww. rozporządzenia rozszerzono granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy, jednak nie więcej niż o obszar o łącznej powierzchni obliczonej zgodnie ze wzorem:

$$P_p = 25\% * (P_b - P_u)$$

gdzie:

P_p – oznacza łączną maksymalną powierzchnię powiększenia obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729), w wyniku rozszerzenia ich granic,

P_b – oznacza łączną powierzchnię obszarów wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3 ww. rozporządzenia,

P_u – oznacza łączną powierzchnię obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 ww. rozporządzenia.

$$P_p = 25\% * (18\,703\,109,9\,m^2 - 8\,909\,440,13m^2) = 2\,448\,417,44\,m^2$$

Granice obszarów uzupełnienia zabudowy zostały rozszerzone o 2 349 070 m², zatem „rezerwa” powierzchniowa terenów nie została wykorzystana w całości. Zarówno przycinając jak i rozszerzając granice obszarów uzupełnienia zabudowy wyrównano je do granic działek ewidencyjnych (dotyczy głównie terenów poza obowiązującymi planami miejscowymi). W przypadku, gdy OUZ obejmował tereny objęte planem miejscowym – obszary OUZ nie korygowano, poza wycięciem z OUZ obszarów zaliczonych do strefy otwartej. Dołączono również zabudowania będące częścią istniejącego zagospodarowania działek już nimi objętych i włączono działki stanowiące luki w istniejącej zabudowie. Rozszerzenie granic OUZ następowało na tereny bezpośrednio przylegające, których dopełnienie jest korzystne z punktu widzenia granic jednostki osadniczej. Na użytkach rolnych klas I–III poza granicami administracyjnymi miasta, rozszerzenia zostały przeprowadzone wyłącznie na obszarach wyznaczonych w wyniku wykonania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3 ww. Rozporządzenia i położonych w odległości nie większej niż 50 m od granicy pasa drogowego drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320), z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad.

Łączna powierzchnia wyznaczonego obszaru uzupełnienia zabudowy wynosi **9 913 000 m²**

Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 1a upzp wydanie decyzji o warunkach zabudowy jest możliwe jedynie w przypadku spełnienia m.in. warunku położenia terenu na obszarze uzupełnienia zabudowy. Na terenie gminy występują obszary, na których nie obowiązują miejscowe plany i nowe zagospodarowanie ustala się za pomocą decyzji o warunkach zabudowy. Wyznaczenie OUZ pozwala na maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów infrastrukturalnych i przestrzennych, bez konieczności „rozlewania się” zabudowy na nowe tereny. W związku z powyższym wyznaczono na terenie gminy Pleszew obszary uzupełnienia zabudowy.

Obszar zabudowy śródmiejskiej w granicach określonych w planie ogólnym

W mieście Pleszew, wokół zabudowy centrum przedmiotowej jednostki osadniczej, występuje obszar zwartej i intensywnej zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Teren ten obejmuje obszar o powierzchni około 25 ha i jest ograniczony następującymi ulicami: ul. Bojanowskiego, ul. Kilińskiego, ul. Szkolna, ul. Kaliska, ul. Wodna, ul. Wyspiańskiego, ul. Kaczyńskiego, ul. Ogrodowa, ul. Bogusza (z wyłączeniem Parku Miejskiego), ul. Poznańska, ul. Św. Ducha, ul. Sopałowicza, Plac Powstańców Wielkopolskich. Obszar ten w większości znajduje się w graniach wpisanego do rejestru zabytków historycznego układu urbanistycznego miasta Pleszewa.

Mając na względzie intensywność zabudowy w granicach ww. terenu, wyznaczono w POG obszar zabudowy śródmiejskiej. Konsekwencją wyznaczenia obszaru zabudowy śródmiejskiej jest możliwość wykorzystania przepisów w zakresie niższych wymogów dotyczących lokalizowania budynków (m.in. przestaniania, czasu następczności). Położenie terenu w obszarze zabudowy śródmiejskiej umożliwia również na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zmniejszenie do 2/3 minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, określonego w planie ogólnym dla strefy planistycznej obejmującej dany teren.

3.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami planu ogólnego Gminy. Jednocześnie plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

Uchwalenie planu ogólnego ureguje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska.

Projektowane strefy planistyczne nawiązują do istniejącego przeznaczenia opracowywanego terenu jak i terenów sąsiednich. Jednocześnie wprowadzenie wartości minimalnej powierzchni biologicznie czynnej terenów pod zabudowę pozostawi możliwość przepuszczalności gleb oraz możliwość odprowadzania wód opadowych do wód gruntowych. Zachowanie w znacznej mierze terenów zielonych, lasów, gruntów rolnych (w tym w szczególności gruntów ornych klasy III), łąk, wód na obszarze gminy jako strefy otwartej wolnej od zabudowy również należy pozytywnie ocenić pod względem przyrodniczym.

Głównymi dokumentami, powstałymi na szczeblu gminnym, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego są lokalne programy ochrony środowiska oraz od 1 stycznia 2012 r. wojewódzkie plany gospodarki odpadami. Na obszarze Gminy obowiązuje „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pleszewskiego na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021” oraz „Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2026 r. poz. 867)”. Zapisy w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami są dostosowane do obowiązującego prawa lokalnego.

Ze względu na przynależność do Unii Europejskiej Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska. Zadania priorytetowe to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy planu miejscowego należy uwzględniać cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej. Należą do nich m.in.:

1. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE L 26/1 z 28.01.2012),
2. dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
3. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),

4. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),

5. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),

6. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 334/17 z 17.12.2010).

Ponadto są to ustalenia wynikające z szeregu konwencji międzynarodowych, a szczególnie z konferencji ONZ w Rio de Janeiro z 1992 r. zawartych w ramowej konwencji w sprawie zmian klimatu. Działania na rzecz ochrony krajobrazu określa m.in. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 14 poz. 98).

Europejska Konwencja Krajobrazowa

Europejska Konwencja Krajobrazowa obejmuje obszary przyrodnicze wiejskie, miejskie i podmiejskie i dotyczy krajobrazów, które mogą być traktowane jako wyjątkowe, jak również krajobrazów pospolitych i zdegradowanych. Celem konwencji jest promowanie ochrony i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu, w tym tworzenie dobrej praktyki krajobrazowej. Sygnatariusze konwencji zobowiązani są do podjęcia działań na rzecz:

- prawnego uznania krajobrazów jako: istotnego komponentu otoczenia ludzi, wyrażenia różnorodności kulturowej i przyrodniczej, podstawy ich tożsamości,
- ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu poprzez przyjęcie środków specjalnych,
- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa, organów lokalnych i regionalnych oraz innych stron zainteresowanych zdefiniowaniem i wdrożeniem polityki w zakresie krajobrazu.

Program działań na rzecz ochrony środowiska

Środowiskowa polityka Unii Europejskiej oparta jest obecnie na ósmym Programie działań na rzecz ochrony środowiska (8. EAP), który wszedł w życie 2 maja 2022 r. i którego jednym z kluczowych elementów jest adaptacja do zmian klimatu, powiązana z wieloma innymi aspektami środowiskowymi, takimi jak: ochrona gleby, zrównoważone środowisko miejskie oraz zrównoważona ochrona wód. Program określa trzy obszary priorytetowe, w których należy podjąć więcej działań na rzecz przyspieszenia transformacji ekologicznej w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej, nietoksycznej, zasobooszczędnej, bazującej na energii ze źródeł odnawialnych, odpornej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób sprawiedliwy, równy i sprzyjający włączeniu społecznemu, a także ochrony, odbudowy i poprawy stanu środowiska, między innymi poprzez powstrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej. Wspiera on i wzmacnia zintegrowane podejście do polityki i wdrażania, opierając się na Europejskim Zielonym Ładzie. Wśród celów priorytetowych, które mają zostać osiągnięte do końca 2030 r. r., znajdują się:

- osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.,
- wzmocnienie zdolności przystosowawczych, zwiększenie odporności i zmniejszenie podatności na zmianę klimatu,
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

Program zawiera wizję na rok 2050, która zawarta została także w poprzednim programie siódmym, w której obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, przywracana jest różnorodność biologiczna, a niskoemisyjny wzrost wyznacza drogę rozwoju globalnego. Dla potrzeb oceny spójności projektu Planu z celami ochrony środowiska przeanalizowano dokumenty zawierające cele środowiskowe istotne dla kształtowania przestrzeni regionu w odniesieniu do następujących obszarów tematycznych: rozwój zrównoważony, zachowanie różnorodności biologicznej, poprawa jakości komponentów środowiska w kontekście jakości życia i zdrowia ludzi. Do najważniejszych obowiązujących dokumentów określających priorytety w zakresie ochrony środowiska należą: Strategia Europa 2020, Agenda Terytorialna UE 2020, Agenda Miejska dla Unii Europejskiej oraz Europejska Konwencja Krajobrazowa. Większość wyznaczonych w nich celów jest istotna z punktu widzenia określenia uwarunkowań oraz kreowania kierunków zagospodarowania przestrzeni.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 stanowi plan długoterminowy, którego celem jest ochrona przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów. Odbudowa bioróżnorodności w Europie powinna się odbyć do 2030 r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań.

Zaproponowano w niej, jaki wkład UE może wnieść w przyszłe międzynarodowe negocjacje w sprawie globalnych ram bioróżnorodności na okres po 2020 roku. W ramach strategii, stanowiącej zasadniczy element Europejskiego Zielonego Ładu, wspierana będzie również ekologiczna odbudowa gospodarki w następstwie pandemii COVID-19, która polegać będzie na budowaniu odporności społeczeństwa na zagrożenia takie jak skutki zmian klimatu, pożary lasów, brak bezpieczeństwa żywnościowego, występowanie chorób – w tym poprzez ochronę dzikiej fauny i flory i zwalczanie nielegalnego handlu dziką fauną i florą. W strategii zawarto konkretne zobowiązania i działania, które należy zrealizować do 2030 r.:

- utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu,
- rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych,
- wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną,
- wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności.

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar neutralny klimatycznie. Jest odpowiedzią na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Wedle ogólnych założeń Unia Europejska ma stać się społeczeństwem neutralnym klimatycznie, sprawiedliwym i dostatnym z gospodarką nowoczesną, zasobooszczędną, przyjazną środowisku. Unia Europejska postawiła sobie za główny cel osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. poprzez:

- dostarczanie czystej i bezpiecznej energii,
- wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,
- budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię,
- przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- ochronę i odbudowę ekosystemów oraz bioróżnorodności,
- przystosowanie się do zmiany klimatu,
- ochronę zdrowia.

Dla Polski Europejski Zielony Ład jest szansą na przejście na gospodarkę niskoemisyjną i odejście od gospodarki pochłaniającej nieodnawialne zasoby naturalne w wyniku powstającego na podstawie tej strategii Europejskiego Prawa Klimatycznego.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, co powoduje, że musi być uwzględniana we wszystkich dokumentach strategicznych i programach, mających wpływ na środowisko. Jednocześnie zgodnie z art. 74 Konstytucji RP nakłada to obowiązek dbałości o środowisko na instytucje publiczne. Dnia 16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” – tym samym PEP2030 stało się najważniejszym dokumentem strategicznym w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument ten jest dostosowaniem wcześniejszych dokumentów do zmian w prawodawstwie polskim i wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje „Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” przyjętą 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów. Kierunki działań określone w celach PEP2030 mają stać się odpowiedzią na przywrócenie właściwej roli planowaniu przestrzennemu, w szczególności w zakresie lokalizacji nowych inwestycji. Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto jako trzy pochodne głównego celu, jakim jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Są to „Środowisko i zdrowie” – traktujący o poprawie jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, „Środowisko i gospodarka” – uszczegóławiający temat zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska

oraz „Środowisko i klimat”, który nakreśla działania w ramach łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. PEP2030 określa ponadto dwa cele horyzontalne wspierające powyższe cele środowiskowe: „Środowisko i edukacja”, który wiąże się z rozwijaniem kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa oraz „Środowisko i administracja”, opisujący działania w ramach poprawy efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Wymienione cele odnoszą się do najważniejszych trendów w obszarze środowiska: przybierającego na znaczeniu negatywnego wpływu środowiska na zdrowie ludzi, zwiększającej się konkurencji o zasoby, rosnącej presji na ekosystemy, nasilających się skutków zmian klimatu oraz wyczerpywania się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska. Dla każdego z celów szczegółowych wyszczególniono kierunki interwencji, w przypadku celu „Środowisko i zdrowie” są to: zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej. Dla celu „Środowisko i gospodarka” kierunkami działań są: zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa oraz wspieranie wdrażania eko-innowacji. Dla celu „Środowisko i klimat” działania mają być przeprowadzane w kierunku przeciwdziałania zmianom klimatu oraz adaptacji do zmian klimatu i zarządzaniem ryzykiem klęsk żywiołowych. Ponadto dla celu horyzontalnego „Środowisko i edukacja” kierunkiem działania jest edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji, a dla celu horyzontalnego „Środowisko i administracja” – usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 („Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r’’)).

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030) jest poprawa jakości powietrza, w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów norm. Dotyczy to zwłaszcza osiągnięcia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu, związków azotu, ozonu i innych substancji szkodliwych w powietrzu (wymaganych przepisami prawa unijnego), a także – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia, w perspektywie do 2030 r. W programie przedstawione zostały:

- propozycje zmian prawa, dotyczące m.in. jakości paliw, wymagań technicznych dla nowych kotłów opalanych paliwami stałymi,
- harmonogram działań (organizacyjnych, inwestycyjnych itp.) niezbędnych do osiągnięcia poprawy jakości powietrza w Polsce,
- podmioty odpowiedzialne za realizację działań (na poziomie rządowym i samorządowym),
- systemy monitorowania realizacji programu (ustalone zostały wskaźniki, które powinny zostać osiągnięte w latach 2018 i 2020),

- możliwe źródła finansowania (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze wojewódzkie, a także środki unijne przeznaczone na ochronę środowiska).

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótko, średnio i długoterminowej, które będą spójne z dotychczas realizowaną polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 (projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028)

Plan określa politykę zagospodarowania wszystkich wytwarzanych odpadów (w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, przemyśle), która wpisuje się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Przewiduje realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami tj. wg kolejności: zapobieganie powstawania odpadów, przygotowywanie do ponownego użycia (realizacja niezbędnej infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów u źródła), recykling i inne procesy odzysku. Za wiodące cele plan przyjmuje: zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami (w tym odpadami z żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji), zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów oraz osiągnięcie odpowiednich poziomu odzysku i recyklingu. W dokumencie zakłada się: przeciwdziałanie nielegalnemu, transgranicznemu przemieszczaniu odpadów, tworzenie synergii pomiędzy nurtem gospodarki o obiegu zamkniętym i unijną polityką klimatyczno-energetyczną, jak również tworzenie praktyk sprzyjających rozwojowi rynku surowców wtórnych.

Zapisy powyższych przepisów zostały przede wszystkim uwzględnione w procedurze sporządzania planu ogólnego, który wymaga opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania planów i programów. Niniejszy dokument dodatkowo, oprócz samego projektu planu, podlega ocenie społeczeństwa i jest dostępny do wglądu w trakcie sporządzania planu, jak i po jego zakończeniu. Ponadto społeczność może składać zarówno wnioski, jak i uwagi do tego dokumentu. Prognoza zawiera opis metod analiz skutków realizacji ustaleń miejscowego planu na środowisko oraz sposób oddziaływania zapisów planu na poszczególne komponenty środowiska. Jednocześnie integralną częścią każdego planu jest pisemne podsumowanie uzasadniające wybór przyjętego dokumentu w odniesieniu do Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego dla obszaru gminy Pleszew rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych oraz zawierające propozycje metod przeprowadzania monitoringu realizacji ustaleń planu i jego częstotliwość.

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020 (w trakcie opracowywania Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku)

Ponadto w dniu 6 listopada 2015 r. Rada Ministrów uchwaliła „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020”, natomiast w trakcie

opracowywania jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku”. Dokument ten zakłada kompleksową i uwzględniającą wszelkie najistotniejsze potrzeby zachowania różnorodności biologicznej realizację zobowiązań wynikających z zawartych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych oraz efektywną ochronę i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody. Jest to także kontynuacja i rozwinięcie analogicznego dokumentu zatwierdzonego przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 roku.

Projekt planu powiązany jest z powyższymi dokumentami, m. in. poprzez wprowadzenie ustaleń dotyczących:

1. ochrony gleb (wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);
2. jakości wód powierzchniowych (w miejscach występowania wód powierzchniowych stojących i płynących wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, wprowadzenie profilu dodatkowego dla poszczególnych stref – tereny wód, dodatkowo określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);
3. jakości powietrza (odpowiednia lokalizacja planowanych stref gospodarczych).

Opracowywany projekt planu ogólnego musi być zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz planami i programami przyjętymi w gminie. Natomiast dokumenty te, jak zostało to wyżej wspomniane, są dostosowywane do zapisów krajowych polityk i strategii opartych na standardach i przepisach wspólnotowych oraz przyjętych przez Polskę konwencjach międzynarodowych.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia powyższe zapisy poprzez poddanie go ocenie oddziaływania na środowisko, jaką jest także opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków ustaleń planu ogólnego. Jednocześnie w procedurze sporządzania planu ogólnego, jak i prognozy zapewniony jest dostęp społeczeństwa i możliwość konsultacji obu dokumentów. Przeanalizowano również wszystkie uwarunkowania środowiskowe, ujęte w art. 13b ustawy o pizp. Dodatkowo w zakresie prognozy został określony monitoring realizacji ustaleń planu i ich wpływ na środowisko przyrodnicze. Jednocześnie określając w projekcie planu szczegółowe parametry zagospodarowania terenu i jego możliwe przeznaczenie wzięto pod uwagę możliwości przyjęcia nowej zabudowy na dany obszar oraz jego chłonność środowiskową.

Ważne również pod względem klimatycznym opracowanie „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (tzw. SPA2020) wskazuje, iż skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Przeprowadzone badania naukowe wykazały, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

Przy formułowaniu działań SPA przesądzono, że dokument powinien zawierać różne grupy działań adaptacyjnych m. in. minimalizację podatności na ryzyko związane ze zmianami klimatu, uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji. Projekt planu uwzględnia powyższe założenie, wprowadzając m.in. odpowiednie strefy otwarte wolne od zabudowy oraz minimalne udziały

powierzchni biologicznie czynnej, dodatkowo większościowy obszar lasów, występujących na obszarze gminy Pleszew, zostaje zachowany. Zapewniony planem znaczny udział zieleni w istniejącej i planowanej zurbanizowanej strukturze gminy będzie miał niewymierne pozytywne skutki poprawy klimatu lokalnego, w tym zmniejszenia zjawisk ekstremalnych.

3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego, co oznacza, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te będą możliwe do wydania wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym jako tereny uzupełnienia zabudowy (z wyjątkiem inwestycji zmieniających zagospodarowanie terenu w sposób inny niż budowa obiektu budowlanego oraz w zakresie budowy obiektu budowlanego polegającej na odbudowie, rozbudowie lub nadbudowie), co pozwoli gminom lepiej kontrolować rozwój zabudowy i jej charakter, ograniczając niekontrolowane rozlewianie się zabudowy. Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Natomiast brak planów ogólnych uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym na obszarze danej jednostki administracyjnej. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji o warunkach zabudowy, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych. Po 1 lipca 2026 r. warunkiem zarówno uchwalenia planu miejscowego jak i wydania decyzji o warunkach zabudowy będzie wejście w życie w danej gminie planu ogólnego.

3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach

Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 72 ww. ustawy w planie należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, m.in. poprzez:

- ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi,
- zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy (...), ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni,
- uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej,
- zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych,
- uwzględnienia potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom,
- uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

W zakresie zasad ochrony środowiska i przyrody w planie:

- a) wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy w celu racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi i ograniczenia rozprzestrzeniania się zabudowy;
- b) ustalono strefy otwarte wolne od zabudowy na których zachowuje się funkcję gruntów leśnych, rolnych, wodnych, terenów łąk, zieleni naturalnej;
- c) dopuszczenie zagospodarowanie zielenią naturalną większości wolnych od zainwestowania fragmentów stref planistycznych;
- d) wyznaczono strefy planistyczne dopuszczające zainwestowanie i zabudowę, określając jednocześnie optymalne wskaźniki zabudowy i zachowanie minimalnego udziału biologicznie czynnego na ich terenie zapewniając tym m.in. ochronę krajobrazu środowiska i lokalnych warunków klimatycznych.

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 73 ust. 1 stanowi, że w planie ogólnym należy uwzględnić ograniczenia wynikające z:

- 1) ustanowienia szczególnych form ochrony przyrody,
- 2) utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych,
- 3) wyznaczenia obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją,
- 4) strategicznych map hałasu,
- 5) ustalenia w trybie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087), warunków korzystania z wód regionu wodnego i zlewni oraz ustanowienia stref ochronnych ujęć wód, a także obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
- 6) przepisów ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

Ad 1) Na terenie gminy Pleszew występują powierzchniowe obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13 ze zm.), do których zalicza się Obszary Natura 2000: „Dąbrowy Krotoszyńskie” (PLB300007), „Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej” (PLH300002) oraz „Glinianki w Lenartowicach” (PLH300048), Obszar Chronionego Krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy” oraz pomniki przyrody.

Ad 2) W planie ogólnym wyznaczono nowe strefy gospodarcze mając na uwadze strefy zabudowy mieszkaniowej. Wyjątek stanowią istniejące zakłady produkcyjne i towarzyszące im istniejące zabudowania mieszkaniowe.

Ad 3) Na terenie gminy Pleszew nie wyznaczono obszarów cichych w aglomeracji lub obszarów cichych poza aglomeracją, z tego względu plan ogólny ich nie uwzględnia.

Ad 4) Na terenie gminy Pleszew dostępne są strategiczne mapy hałasu, obejmujące przede wszystkim mapy hałasu drogowego dla dróg krajowych DK11 i DK12, opracowywane przed GDDKiA oraz mapy hałasu kolejowego dla linii kolejowej nr 272 (Poznań – Kluczbork), przygotowywane przez PKP PLK. Dokumenty te prezentują długookresowe poziomy hałasu komunikacyjnego i stanowią podstawę do oceny klimatu akustycznego oraz identyfikacji obszarów wymagających działań ograniczających hałas.

Ad 5) Na terenie gminy Pleszew wyznaczono strefy ochronne ujęć wód podziemnych, obejmujące strefy ochrony bezpośredniej. Obejmują one ujęcia eksploatowane przez Pleszewskie Wodociągi i mają na celu zabezpieczenie jakości wód przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców. W strefach obowiązują ograniczenia dotyczące działalności mogącej zagrażać zasobom wodnym.

Ad 6) Na terenie gminy Pleszew nie wyznaczono wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w myśl ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (Dz. U. 2023 poz. 1719).

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, z dnia 16 kwietnia 2004 r., w planie ogólnym muszą być uwzględnione cele ochrony przyrody, wśród których do najbardziej istotnych należą:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w gminnych i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Ustalenia projektu planu ogólnego nie powinny negatywnie wpływać na gatunki oraz siedliska przyrodnicze obszary objętym opracowaniem.

Projekt planu ogólnego realizuje cele ustawy o ochronie przyrody poprzez m.in.: zachowanie strefy otwartej wolnej od zabudowy, dopuszczenie terenów zieleni naturalnej, terenów lasów.

Ochrona środowiska związana jest z różnymi dziedzinami działalności ludzkiej. Dodatkowo występują ustawy, regulujące w sposób szczegółowy zakres i zasady tej ochrony – takie jak: *Prawo łowieckie*, *ustawa o ochronie zwierząt*, *ustawa o lasach*, *ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego

Na terenie gminy Pleszew główne zagrożenia dla środowiska wynikają z działalności człowieka, w szczególności z procesów urbanizacyjnych, rozwoju transportu, gospodarki komunalnej oraz intensyfikacji rolnictwa. Zanieczyszczenia, wprowadzane do powietrza, wód i gleby w postaci substancji stałych, ciekłych, gazowych lub energii, mogą negatywnie oddziaływać na zdrowie ludzi, klimat lokalny, ekosystemy, powierzchnię ziemi oraz krajobraz kulturowy. Skala tych zagrożeń jest zróżnicowana i zależy od rodzaju presji środowiskowej oraz wrażliwości poszczególnych komponentów przyrody.

Zagrożenia atmosfery

Najpoważniejsze obciążenie środowiska stanowi emisja powierzchniowa związana ze spalaniem paliw na cele grzewcze. W okresie zimowym obserwuje się nasilone zanieczyszczenie powietrza, zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy, gdzie ograniczona cyrkulacja powietrza sprzyja kumulacji pyłów i gazów. Istotną rolę odgrywa także niska emisja pochodząca z przestarzałych indywidualnych systemów grzewczych, w których wciąż stosowane są paliwa stałe o niskiej jakości. Uzupełnieniem tych źródeł są emisje komunikacyjne generowane przez drogi o dużym natężeniu ruchu, w tym trasy o znaczeniu ponadlokalnym, które dodatkowo zwiększają poziom zanieczyszczeń, zwłaszcza w obrębie miasta Pleszew.

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych

Na jakość zasobów wodnych wpływa przede wszystkim gospodarka ściekowa oraz stan infrastruktury kanalizacyjnej. Mimo wysokiego poziomu zwodociągowania, długość sieci kanalizacyjnej jest niewystarczająca w stosunku do rosnącego zużycia wody w gospodarstwach domowych, co zwiększa presję na środowisko. Niedostateczna kanalizacja wiąże się z ryzykiem przedostawania się nieoczyszczonych lub niewłaściwie magazynowanych ścieków do gruntu oraz wód podziemnych. Kolejnym zagrożeniem są spływy powierzchniowe z pól uprawnych, zawierające pozostałości nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, które mogą prowadzić do eutrofizacji cieków i zbiorników. Dodatkową presję stanowią spływy z dróg oraz dzikie wysypiska odpadów, które mogą być źródłem lokalnych, trudnych do przewidzenia zanieczyszczeń.

Przekształcenia rzeźby terenu i pokrywy glebowej

Powierzchnia ziemi w gminie narażona jest na szereg procesów degradacyjnych, w tym przede wszystkim erozję wodną obserwowaną na terenach stokowych. Urbanizacja przyczynia się do trwałej utraty powierzchni biologicznie czynnej, a lokalne działania inwestycyjne, takie jak scalanie gruntów czy likwidacja miedzi, osłabiają naturalne bariery chroniące gleby. W rolnictwie intensywnym problem stanowi kumulacja metali ciężkich oraz związków chemicznych, szczególnie w otoczeniu dróg i na obszarach częstego stosowania nawozów. Negatywnie na gleby oddziałują również nielegalne wysypiska odpadów, odcieki z nieuszczelnionych miejsc magazynowania obornika i kiszzonek, a także spływy wód opadowych z terenów utwardzonych, stacji paliw czy zakładów usługowych, co prowadzi do stopniowej degradacji jakości gleb.

Zagrożenie związane ze zmianami klimatu

Zmiany klimatu stają się coraz bardziej zauważalne również na obszarze gminy Pleszew. Coraz częstsze susze, spadek ilości opadów i rosnąca liczba dni uprawnych prowadzą do obniżenia poziomu wód powierzchniowych, przesuszania gleb oraz stopniowego stepowienia krajobrazu. Ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak gwałtowne nawałne deszcze czy silne wiatry, powodują straty w rolnictwie oraz mogą wpływać na destabilizację ekosystemów leśnych, prowadząc do zmian w składzie gatunkowym i zwiększenia ryzyka fitosanitarnego.

Zagrożenia środowiska powodowane przez hałas

Największe źródła hałasu w gminie to ruch drogowy oraz kolejowy. Drogi krajowe i powiatowe generują wysoki poziom hałasu komunikacyjnego, szczególnie w pobliżu zwartej zabudowy. Istotnym emitentem jest również linia kolejowa nr 272 Kluczbork – Poznań Główny, na której kursuje średnio 88 pociągów na dobę, a sygnały ostrzegawcze na przejazdach kolejowo-drogowych dodatkowo zwiększają uciążliwość akustyczne. Hałas ma także charakter sezonowy – m.in. podczas prac rolniczych, gdy użytkowane są maszyny o dużej mocy i często przestarzałej konstrukcji, charakteryzujące się wysokim poziomem emisji dźwięku.

Zagrożenie powodowane oddziaływaniem elektromagnetycznym

Na terenie gminy źródła pól elektromagnetycznych związane są głównie z infrastrukturą elektroenergetyczną oraz urządzeniami telekomunikacyjnymi. Szczególne znaczenie mają linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym 110 kV, które generują pola elektromagnetyczne wymagające zachowania odpowiednich odległości od zabudowy. Dodatkowymi emitentami są stacje bazowe telefonii komórkowej i urządzenia radiokomunikacyjne, które, choć zgodne z dopuszczalnymi normami, mogą stanowić lokalne punkty zwiększonej ekspozycji. Ich wpływ jest jednak monitorowany

w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a dostępne dane nie wskazują na przekroczenia obowiązujących standardów jakości środowiska.

W obszarach, na których udokumentowano występowanie złóż kruszyw naturalnych, istnieje ryzyko przekształceń powierzchni terenu wynikających z potencjalnej eksploatacji. Działalność górnicza prowadzi do powstania wyrobisk, które wpływają na strukturę krajobrazu, lokalną bioróżnorodność oraz warunki siedliskowe. Konieczność usunięcia wierzchniej warstwy gleby i roślinności powoduje czasową utratę siedlisk przyrodniczych, jednak po zakończeniu eksploatacji tereny te podlegają rekultywacji, która umożliwia stopniowe odtworzenie ich funkcji ekologicznych i krajobrazowych. Należy podkreślić, że eksploatacja złoża może zostać rozpoczęta wyłącznie po jego pełnym udokumentowaniu i uzyskaniu wymaganych decyzji administracyjnych.

Pośrednie oddziaływania związane z prowadzeniem robót górniczych obejmują m.in. odwodnienie wyrobisk, mogące prowadzić do obniżenia poziomu wód gruntowych oraz pogorszenia jakości siedlisk – zwłaszcza łąk, terenów podmokłych i kompleksów leśnych. W zagłębieniach poeksploatacyjnych mogą również występować zjawiska inwersji temperatury, powodujące lokalne zmiany mikroklimatyczne, takie jak wyższe temperatury w ciągu dnia i niższe w nocy w porównaniu z terenami otaczającymi. Oddziaływania te mają charakter długotrwały.

Na etapie realizacji inwestycji budowlanych dochodzi do przekształcania rzeźby terenu oraz usuwania wierzchniej warstwy glebowej, która zastępowana jest powierzchniami utwardzonymi. Zmienia to warunki siedliskowe i oddziałuje negatywnie na lokalną roślinność oraz faunę. Prace budowlane generują także emisję pyłów, zanieczyszczeń gazowych i hałasu – oddziaływania te mają jednak charakter krótkotrwały i są ograniczone do obszaru inwestycji oraz jej zaplecza.

Lokalizacja nowych terenów produkcyjnych i usługowych, szczególnie w pobliżu dróg krajowych, może powodować wzrost emisji hałasu oraz zanieczyszczeń komunikacyjnych. Skala oddziaływania zależy od rodzaju prowadzonej działalności, intensywności ruchu oraz zastosowanych rozwiązań technicznych ograniczających emisję.

Ustalenia planu ogólnego gminy, w tym podział na strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne, określają zasady zagospodarowania przestrzeni, uwzględniając zarówno politykę przestrzenną gminy, jak i lokalne uwarunkowania przyrodnicze. Celem tych ustaleń jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju, ochrona procesów przyrodniczych oraz minimalizowanie ryzyka degradacji środowiska. Struktura i intensywność zagospodarowania powinny być dostosowane do walorów przyrodniczych obszaru, aby ograniczać negatywne oddziaływania i umożliwiać regenerację zasobów środowiska w przyszłości.

4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko

4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Na obszarze opracowania nie przewiduje się większych zmian powierzchni ziemi. Przekształceniom mogą ulec jedynie tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. W gminie następuje stopniowy spadek liczby ludności w ujęciu ostatnich dziesięciu lat. Nie dochodzi do znaczącego przyrostu powierzchni kubaturowej budynków. Wyczerpanie wolnych przestrzeni do zabudowy, w pierwszej kolejności powinno odbywać się na terenach objętych miejscowymi planami oraz w miejscach tzw. luk w zabudowie. Zatem dalsze zmiany w środowisku nie powinny następować w sposób gwałtowny i niezgodny z dotychczasowym trendem w zakresie budownictwa. W miejscach wprowadzenia nowej zabudowy i lokalizacji elementów infrastruktury technicznej i dojazdów nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Istotną ingerencją w warunki gruntowe może być ewentualna realizacja kondygnacji podziemnych, dlatego należy rozważyć zastrzeżenie na etapie sporządzania miejscowego planu lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy, że ich budowa nie może doprowadzać do destabilizacji stosunków wodnych lub niekorzystnego oddziaływania na stateczność gruntów.

Ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak również wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinno w znacznym stopniu ograniczyć przekształcanie nieracjonalne powierzchni ziemi.

Z uwagi, iż każda strefa zawiera teren infrastruktury technicznej jako profil podstawowy, to zmiany w ukształtowaniu terenu oraz strukturze gruntu mogą wystąpić również w przypadku budowy, przebudowy, rozbudowy i remontu sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz przyłączy do sieci infrastruktury technicznej, w tym również budowy linii energetycznych łączących elektrownie z ogólną siecią elektroenergetyczną. Na skutek prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić zmiany we właściwościach fizycznych i chemicznych podłoża, jak również przekształcenie powierzchni ziemi o charakterze lokalnym i krótkoterminowym, związane z wykonaniem wykopów.

Podczas realizacji dopuszczonych przedsięwzięć zaleca się wywóz mas ziemnych powstałych wskutek prowadzenia robót budowlanych lub zagospodarowanie na terenie inwestycji zgodnie z przepisami odrębnymi, tj. ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz przepisami wykonawczymi do tych ustaw.

Potencjalnym zagrożeniem dla gleb jest ewentualne, niewłaściwe gromadzenie odpadów stałych w obrębie działek budowlanych, do czasu ich odbioru i wywieżenia na składowisko.

4.2. Oddziaływanie na krajobraz

W myśl Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98), której celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w tym zakresie, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej, krajobraz jest ważnym elementem życia ludzi zamieszkujących w miastach i na wsiach, na obszarach zdegradowanych, pospolitych, jak również odznaczających się wyjątkowym pięknem. Ustalenia Konwencji wskazują na

konieczność prowadzenia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. W celu realizacji zapisów Konwencji podejmuje się działania zmierzające m.in. do:

- prawnego uznania krajobrazów jako istotnego komponentu otoczenia ludzi,
- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa w procesach planowania i zarządzania krajobrazem,
- uwzględniania kwestii krajobrazowych we wszelkich działaniach związanych z zarządzaniem przestrzenią.

W planie ogólnym wyznaczono tereny inwestycyjne o stosunkowo wysokiej intensywności zagospodarowania, w części stanowiące kontynuację kierunków rozwoju określonych w SUiKZP gminy. Obszary te zlokalizowano głównie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy jako jej uzupełnienie lub rozszerzenie, co sprzyja racjonalnemu wykorzystaniu przestrzeni i infrastruktury. W rejonach przewidzianych pod intensywniejsze przekształcenia może wystąpić lokalne ograniczenie różnorodności biologicznej.

Jednocześnie uwzględniono przebieg projektowanych, istotnych ciągów komunikacyjnych, które mogą stanowić impuls dla rozwoju gospodarczego i uruchomienia nowych inwestycji. Plan ogólny przewiduje w tych obszarach możliwość rozwoju funkcji inwestycyjnych. Zakres i warunki zagospodarowania regulowane są poprzez ustalenie parametrów i wskaźników zabudowy w planie ogólnym, natomiast szczegółowe rozwiązania oraz ewentualne ograniczenia będą doprecyzowywane na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ewentualne elektrownie wiatrowe zrealizowane w wyznaczonych strefach otwartych, strefach produkcji rolniczej oraz w strefach gospodarczych z pewnością będą wywierać długoterminowy i stały wpływ na krajobraz.

Przed zaburzeniem ciągłości systemu przyrodniczego, zaburzeniem walorów krajobrazowych, charakterystycznej topografii terenu, a także układów ruralistycznych, ustalenia projektu planu wprowadzają ustalenia strefowe dla poszczególnych terenów. Przy czym na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego tereny zabudowy należy łączyć spójnym systemem zieleni urządzonej i krajobrazowej, celem poprawy wizerunku i walorów krajobrazowych terenów zurbanizowanych jak i z nimi sąsiadujących terenów rolnych i leśnych, objęcie ochroną miejsc i terenów eksponowanych, panoram i punktów widokowych przed dominacją elementów obcych, w szczególności sieci infrastruktury technicznej, tablic reklamowych, zabudowy substandardowej. Plan ogólny nakreśla swoimi ustaleniami do tego ramy.

Dodatkowo obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować z otoczeniem. Należy ponadto ograniczyć lokalizację na całym obszarze gminy obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii terenu.

4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego gminy Pleszew, w szczególności w zakresie wyznaczonych stref funkcjonalnych oraz kierunków zagospodarowania, nie powinna prowadzić do istotnej zmiany warunków klimatu akustycznego na obszarze gminy. Należy jednak podkreślić, że każda intensyfikacja zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, zwłaszcza powierzchni zadrzewionych, może wpływać na lokalne warunki topoklimatyczne. Zmniejszenie powierzchni zieleni i zwiększenie

powierzchni uszczelnionych powodują ograniczenie przewietrzania terenów zurbanizowanych oraz pogorszenie zdolności retencyjnych, co pośrednio może oddziaływać na jakość powietrza i mikroklimat.

Wyznaczone w planie strefy zabudowy produkcyjno- usługowej oraz usługowo-technicznej pokrywają się z istniejącymi obszarami działalności gospodarczej, zwłaszcza w rejonie miasta Pleszewa i wzdłuż głównych układów komunikacyjnych, takich jak droga krajowa nr 11 czy linia kolejowa 272. Lokalizacja funkcji gospodarczych w obszarach już przekształconych oraz wzdłuż projektowanych ciągów komunikacyjnych przestrzennie ogranicza ryzyko powstawania nowych uciążliwości środowiskowych i nie powinna w sposób istotny wpływać na klimat lokalny ani stan higieny atmosfery.

Uszczelnienie fragmentów terenów obecnie biologicznie czynnych może lokalnie ograniczyć intensywność parowania, co w obszarach zwartej zabudowy przekłada się na niewielki wzrost temperatury powietrza oraz powstawanie zjawisk miejskiej wyspy ciepła. W trakcie realizacji nowych inwestycji budowlanych należy spodziewać się krótkotrwałego wzrostu zapylenia oraz emisji hałasu, zwłaszcza w okresach suchych, jednak oddziaływania te będą miały charakter przejściowy i ograniczony przestrzennie.

Przez teren gminy Pleszew przebiegają główne źródła hałasu komunikacyjnego – droga krajowa nr 11, drogi powiatowe oraz linia kolejowa nr 272, które wpływają na kształtowanie klimatu akustycznego. Warto jednak zaznaczyć, iż realizacja planowanych inwestycji drogowych, tj. budowy obwodnicy Pleszewa w ciągu drogi krajowej nr 12 oraz budowy drogi ekspresowej S11 na odcinku Kórnik – Ostrów Wielkopolski (pododcinek Jarocin – Ostrów Wielkopolski), wpłynie na zmianę aktualnego klimatu akustycznego na terenie gminy. W rejonie nowych tras przewiduje się wzrost poziomu hałasu komunikacyjnego, związany z przejęciem części ruchu tranzytowego. Jednocześnie realizacja wskazanych inwestycji przyczyni się do istotnego odciążenia układu drogowego w centrum Pleszewa, co powinno skutkować ograniczeniem natężenia ruchu, a tym samym poprawą warunków akustycznych w obszarach zabudowy mieszkaniowej i usługowej zlokalizowanych w śródmieściu.

W celu ograniczenia ich oddziaływania wskazane jest stosowanie zieleni izolacyjnej, utrzymanie odpowiednich odległości zabudowy od tras komunikacyjnych, a w miarę potrzeb także rozwiązań technicznych w postaci ekranów akustycznych czy cichych nawierzchni. Dodatkowe efekty przynosi wprowadzanie uspokojenia ruchu na wybranych odcinkach dróg.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska dotyczącym dopuszczalnych poziomów hałasu, tereny wymagające ochrony akustycznej, w tym obszary zabudowy mieszkaniowej, oświaty czy opieki zdrowotnej, powinny być lokalizowane możliwie jak najdalej od głównych źródeł hałasu. Plan ogólny gminy powinien uwzględniać takie wymagania, poprzez odpowiednie kształtowanie funkcji przestrzennych i stosowanie buforów zieleni.

W celu utrzymania dobrej jakości powietrza konieczne jest dalsze ograniczanie emisji z sektora komunalno-bytowego poprzez modernizację źródeł ciepła, rozwój OZE i korzystanie z ekologicznych technologii grzewczych, zgodnie z założeniami „Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej”. Emisje pyłów i gazów o charakterze uciążliwym mogą pojawić się jedynie w fazie realizacji nowych inwestycji, szczególnie na terenach produkcyjno-usługowych, jednak będą miały one zasięg lokalny i krótkotrwały.

Projekt planu ogólnego dopuszcza lokalizację instalacji odnawialnych źródeł energii, w tym elektrowni fotowoltaicznych, co może przyczynić się do dalszego ograniczania emisji zanieczyszczeń z sektora energetycznego. Zarówno istniejące, jak i planowane zagospodarowanie powinno ograniczać oddziaływanie wyłącznie do terenów przeznaczonych pod inwestycje, nie wpływając negatywnie na obszary o wysokich walorach przyrodniczych, doliny rzeczne oraz lokalne korytarze ekologiczne.

4.4. Oddziaływanie na wody

Ustalenia planu ogólnego gminy Pleszew nie precyzują szczegółowych zasad ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, jednak poprzez właściwe kształtowanie struktur funkcjonalno-przestrzennych, zgodnie z lokalnymi uwarunkowaniami hydrograficznymi, umożliwiają racjonalną ochronę zasobów wodnych. Na kolejnych etapach procesu planistycznego, tj. podczas sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy, konieczne jest określanie sposobu odprowadzania ścieków komunalnych, bytowych i przemysłowych, tak aby zapobiec ich infiltracji do gruntu oraz przedostawaniu się do cieków wodnych.

Tereny budowlane powinny być wyposażone w infrastrukturę umożliwiającą prawidłowe zagospodarowanie wód opadowych – przede wszystkim poprzez odprowadzanie ich do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej. Na obszarach, gdzie brak jest technicznej możliwości przyłączenia do systemu kanalizacyjnego, dopuszcza się retencję i infiltrację wód opadowych na terenie działki, poprzez zastosowanie dołów chłonnych, ogrodowych zbiorników retencyjnych bądź rozwiązań rozproszonych opartych na retencji małoskalowej.

Na etapie realizacji inwestycji szczególnie istotne jest właściwe zabezpieczenie placu budowy przed zanieczyszczeniem środowiska wodno-gruntowego. Materiały oraz substancje mogące stanowić zagrożenie powinny być przechowywane w sposób uniemożliwiający przenikanie zanieczyszczeń do gleby i wód gruntowych – w szczelnych kontenerach, na utwardzonym i izolowanym podłożu.

Stosowanie powyższych zasad we wszystkich dokumentach planistycznych niższego rzędu przyczyni się do utrzymania dobrego stanu wód na terenie gminy Pleszew. Szczególne znaczenie ma równomierny rozwój infrastruktury wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i systemów odprowadzania wód opadowych w związku z rozwojem nowych terenów inwestycyjnych, co ogranicza ryzyko zanieczyszczeń i niekorzystnych zmian w naturalnym obiegu wód.

Na terenie gminy Pleszew występują Jednolite Części Wód Podziemnych JCWPd 61 i 81, z których obie posiadają dobry stan chemiczny i ilościowy. Celem środowiskowym dla tych wód, zgodnie z art. 59 Prawa wodnego, jest utrzymanie ich aktualnego stanu, zapobieganie zanieczyszczeniu oraz zachowanie równowagi pomiędzy poborem a naturalnym zasilaniem.

Wody powierzchniowe na obszarze gminy, głównie cieki takie jak Ner Pleszewski, Prosna i ich dopływy, wymagają ograniczania napływu zanieczyszczeń obszarowych oraz stopniowej eliminacji nieszczelnych systemów odprowadzania ścieków zwłaszcza na terenach wiejskich. Działania te są spójne z celami środowiskowymi określonymi w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”.

Ponadto, na prawym brzegu rzeki Prosna w 34+320 km planowano jest budowa Małej Elektrowni Wodnej. Ponieważ część z infrastruktury towarzyszącej Elektrowni zaprojektowana jest na terenie gminy Pleszew, ustalono strefę SI. Mała elektrownia wodna wpływa na wody przede wszystkim poprzez lokalną zmianę ich przepływu i reżimu hydrologicznego. Może powodować spowolnienie przepływu wody powyżej piętrzenia oraz zmniejszenie przepływu na odcinku poniżej ujęcia, jeśli nie jest zachowany odpowiedni przepływ biologiczny. Działanie elektrowni może również wpływać na jakość wody, sprzyjając osadzaniu się rumowiska i ograniczając natlenienie wody w zbiorniku. Przy właściwym zaprojektowaniu i eksploatacji, z zachowaniem przepływu ekologicznego oraz zastosowaniem odpowiednich rozwiązań technicznych, oddziaływanie na wody może zostać istotnie ograniczone.

Wprowadzanie nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej na gruntach dotychczas użytkowanych rolniczo może zmniejszyć presję związaną z dopływem związków biogennych, pod warunkiem jednoczesnego rozwoju kanalizacji sanitarnej i systemów retencji. Rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej jest kluczowa dla minimalizowania ryzyka zanieczyszczenia wód oraz zachowania stabilności warunków hydrologicznych na obszarze gminy.

W projekcie planu ogólnego wyznaczono strefy cmentarzy (SC) obejmujące tereny istniejących cmentarzy. Z punktu widzenia ochrony wód, cmentarze stanowią obszary potencjalnego zagrożenia dla jakości wód podziemnych, szczególnie pierwszego poziomu wodonośnego. Procesy rozkładu zwłok powodują przenikanie do podłoża substancji biogennych (związki azotu i fosforu), materii organicznej oraz mikroorganizmów, które infiltrując przez profil glebowy mogą migrować w głąb warstw wodonośnych. Intensywność tego oddziaływania uzależniona jest od warunków gruntowo-wodnych – przepuszczalności podłoża, głębokości występowania wód gruntowych oraz kierunku ich przepływu.

Należy podkreślić, że strefy SC wyznaczono na terenach cmentarzy już istniejących i funkcjonujących, a projekt planu ogólnego nie wprowadza zmian w zakresie intensywności ich użytkowania ani nie powiększa ich powierzchni. Oznacza to, że ewentualne oddziaływanie na wody podziemne związane z funkcjonowaniem cmentarzy utrzymuje się na dotychczasowym, rozpoznanym poziomie. Plan nie kreuje zatem nowego ryzyka sanitarnego, a jedynie porządkuje stan istniejący.

4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Gmina Pleszew dysponuje istotnymi zasobami surowców mineralnych o charakterze lokalnym. Na jej terenie występują udokumentowane złoża kruszyw naturalnych, przede wszystkim piasków i żwirów, oraz surowce ilaste (iły plioceńskie) wykorzystywane w ceramice budowlanej.

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego w zakresie wyznaczenia stref górnictwa (SG) będzie miała bezpośredni wpływ na zasoby naturalne gminy, umożliwiając ich racjonalne wykorzystanie zgodnie z rozpoznanym potencjałem surowcowym. Do strefy górnictwa włączono tereny obejmujące złoża zagospodarowane i okresowo eksploatowane, a także złoża szczegółowo rozpoznane – Dobra Nadzieja nr 20657 oraz Janków nr 19955 – przewidziane do przyszłej eksploatacji. Ponadto strefę SG wyznaczono dla części niezagospodarowanych terenów obejmujących złoża Nowa Wieś i Nowa Wieś II oraz we wschodniej części obrębu Rokutów, gdzie występują zasoby gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej, w celu zabezpieczenia możliwości ich przyszłego wykorzystania. Przyjęte ustalenia sprzyjają ochronie udokumentowanych złóż kopalin przed trwałą zabudową uniemożliwiającą ich eksploatację, co jest zgodne z zasadą racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi. Jednocześnie ograniczono wyznaczanie stref górnictwa w miejscach, gdzie występują istotne kolizje z innymi celami publicznymi lub istniejącym zagospodarowaniem. Przykładem jest złożo Kowalew–Kotlin, które nie zostało objęte strefą SG z uwagi na planowany przebieg drogi ekspresowej S11 Kórnik – Ostrów Wielkopolski, a także pozostałe złoża, dla których utrzymano strefę otwartą lub strefy odpowiadające istniejącemu zagospodarowaniu. Potencjalna eksploatacja kopalin w granicach wyznaczonych stref będzie wiązała się z czasowym zmniejszeniem zasobów nieodnawialnych oraz lokalnym przekształceniem powierzchni terenu. Oddziaływania te będą jednak miały charakter przestrzennie ograniczony i będą podlegały odrębnym procedurom administracyjnym, w tym uzyskaniu koncesji oraz spełnieniu wymagań wynikających z przepisów dotyczących ochrony środowiska. Po zakończeniu eksploatacji tereny powinny zostać poddane

rekultywacji, co umożliwi przywrócenie ich wartości przyrodniczych, krajobrazowych lub gospodarczych. W konsekwencji ustalenia projektu planu ogólnego należy ocenić jako zapewniające racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin przy jednoczesnym uwzględnieniu potrzeb ich ochrony oraz ograniczaniu konfliktów z innymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego.

4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną

Ochrona roślin, zwierząt oraz różnorodności biologicznej na obszarze objętym planem ogólnym opiera się przede wszystkim na zachowaniu odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach przeznaczonych pod zabudowę oraz na wyznaczeniu stref otwartych obejmujących m.in. tereny rolnicze z zakazem zabudowy, lasy, zieleń naturalną i wody. Utrzymanie istniejących kompleksów leśnych i terenów wodnych sprzyja zachowaniu ciągłości systemu przyrodniczego gminy, w tym lokalnych i ponadregionalnych korytarzy ekologicznych oraz obszarów objętych ochroną. Istotnym elementem ochrony bioróżnorodności jest ograniczanie wprowadzania gatunków obcych i inwazyjnych, które mogą wypierać rodzime zbiorowiska roślinne i zaburzać równowagę ekologiczną. Zasada ta powinna być konsekwentnie uwzględniana w dokumentach planistycznych niższego rzędu oraz na etapie realizacji inwestycji.

Plan dopuszcza w wybranych strefach otwartych lokalizację instalacji OZE, w szczególności elektrowni słonecznych i wiatrowych. Inwestycje te wymagają odpowiedniego projektowania i prowadzenia prac z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, w tym minimalizowania ryzyka kolizji ptaków, ograniczania efektu olśnienia paneli fotowoltaicznych oraz realizacji robót budowlanych poza okresami lęgowymi i migracyjnymi zwierząt. Właściwie zagospodarowane tereny farm fotowoltaicznych mogą dodatkowo stanowić miejsca żerowania dla niektórych gatunków ptaków i owadów, zwłaszcza przy zachowaniu roślinności trawiastej i zakrzewień między panelami.

Na etapie sporządzania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy konieczne jest przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony gatunkowej oraz przeprowadzanie stosownych inwentaryzacji przyrodniczych przed rozpoczęciem prac. W przypadku stwierdzenia obecności gatunków chronionych należy dostosować zakres i terminy robót do ich cyklu życiowego.

Przyjęte w planie kierunki rozwoju przestrzennego, polegające na uzupełnianiu zabudowy w granicach istniejących struktur osadniczych oraz zachowaniu terenów otwartych i leśnych, ograniczają presję na nowe obszary przyrodnicze i sprzyjają zachowaniu równowagi biologicznej gminy.

4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki

Na terenie gminy Pleszew dziedzictwo kulturowe obejmuje zarówno pojedyncze obiekty zabytkowe, jak i historyczne zespoły urbanistyczne, ruralistyczne oraz stanowiska archeologiczne. Gmina prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków Miasta i Gminy Pleszew, a część obiektów znajduje się także w rejestrze zabytków województwa wielkopolskiego.

Na terenie gminy zewidencjonowano również stanowiska archeologiczne, w tym m.in. osady i cmentarzyska w okolicach Kowalewa, Marszewa oraz Sowiny Błotnej, pochodzące od okresu wczesnośredniowiecznego aż po nowożytność.

Ustalenia projektu planu ogólnego gminy Pleszew odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego w sposób ramowy, poprzez m.in. wyznaczanie stref funkcjonalnych, wskaźników zabudowy, a także ochronę terenów o szczególnych walorach historycznych i krajobrazowych. Realizacja tych zapisów

pozwała na zapewnienie rozwoju przestrzennego gminy z poszanowaniem wartości kulturowych oraz zwiększenie atrakcyjności krajobrazowej i historycznej całego regionu.

4.8. Oddziaływanie na ludzi

Projekt planu ogólnego będzie oddziaływał na warunki życia społeczności lokalnej poprzez wyznaczenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jednocześnie jego zapisy sprzyjają rozwojowi infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Plan ogólny ogranicza także niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy oraz zapobiega mieszanemu funkcji uciążliwych z funkcją mieszkaniową. Ustalenia planu, odnoszące się w sposób ramowy do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego, stanowią podstawę do rozwoju terenów inwestycyjnych przy zachowaniu dbałości o środowisko. W przypadku wyznaczania nowych terenów pod funkcje usługowe, na etapie planów miejscowych należy określić charakter działalności w sposób minimalizujący kolizje z zabudową mieszkaniową, a także ustalić zasady zagospodarowania, tak aby obiekty o mniejszej uciążliwości lokalizować bliżej zabudowy mieszkalnej, a obiekty o znacznym oddziaływaniu w odpowiednim oddaleniu.

4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru

Na terenie gminy Pleszew obejmującym obszar gminy częściowo wchodzi wyznaczone tereny należące do sieci Natura 2000, w tym obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Dąbrowy Krotoszyńskie (PLB300007) oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej (PLH300002), a także obszar Glinianki w Lenartowicach (PLH300004).

Przedmiotem ochrony tych obszarów są cenne siedliska przyrodnicze, m.in. lasy dębowe i mieszanoleśne (kwaśne dąbrowy, grądy), łągi, łąki wilgotne oraz tereny podmokłe, a także siedliska typowe dla wielu gatunków ptaków i innych organizmów związanych z dolinami rzecznyymi, starorzeczami i mokradłami.

Realizacja zapisów planu ogólnego gminy Pleszew wymaga szczególnej ostrożności – bez odpowiednich środków ochronnych może dojść do naruszenia integralności tych obszarów. Potencjalne zagrożenia to fragmentacja siedlisk i przerwanie korytarzy ekologicznych przez lokalizację zabudowy, infrastruktury drogowej czy przemysłowej w obrębie lub w pobliżu obszarów chronionych. Ingerencje mogą także zmienić warunki hydrologiczne, np. przez utwardzanie terenu, co ogranicza naturalną retencję wody i może negatywnie wpłynąć na wilgotne ekosystemy. Dodatkowo wzrost hałasu, zanieczyszczeń, sztucznego oświetlenia oraz działalność gospodarcza mogą zakłócić warunki życia gatunków chronionych.

Aby zapewnić ochronę celów Natura 2000 i zachować integralność obszarów, należy:

- wyznaczyć strefy buforowe wokół granic Natura 2000,
- unikać lokalizacji funkcji uciążliwych w bezpośrednim sąsiedztwie siedlisk,
- projektować nowe zabudowy i infrastrukturę z minimalną ingerencją w środowisko, m.in. ograniczyć powierzchnie utwardzone, zachować przepuszczalność gruntu i naturalną retencję,

- przed realizacją inwestycji w rejonie obszarów chronionych przeprowadzać ocenę oddziaływania na środowisko (OOŚ), identyfikując potencjalne skutki i sposoby ich minimalizacji.

W dokumentach planistycznych niższego szczebla warto uwzględnić zapisy dotyczące monitoringu wpływu inwestycji na obszary Natura 2000, w tym monitorowanie migracji gatunków, stanu siedlisk oraz zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych. Równolegle można promować działania wspierające funkcje przyrodnicze, jak zakładanie łąk kwietnych, zadrzewień śródpolnych, naturalnych pasów zieleni, co zwiększa odporność ekosystemów i sprzyja osiągnięciu celów ochronnych.

Jeśli zapisy planu ogólnego gminy Pleszew będą realizowane przy jednoczesnym respektowaniu stref ochronnych, buforów, minimalizacji ingerencji i monitoringu, rozwój przestrzenny może być zgodny z ochroną wartości przyrodniczych i celów Natura 2000, bez naruszania ich integralności.

5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Z uwagi na położenie przedmiotowego obszaru w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania zapisów projektu planu ogólnego na środowisko.

6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Dla pełnej ochrony środowiska, mającej na celu dotrzymanie standardów jakości środowiska zarówno na obszarze objętym projektem planu ogólnego, jak i w jego sąsiedztwie, w związku z realizacją inwestycji budowlanych, projekty budowlane powinny zawierać zalecenia dotyczące właściwego doboru rozwiązań technicznych i technologicznych. Rozwiązania te powinny minimalizować presję na poszczególne komponenty środowiska, w szczególności na glebę, wody powierzchniowe i podziemne, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny oraz zasoby przyrody ożywionej.

Szczególny nacisk powinien zostać położony na ograniczenie lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko w obszarach cennych przyrodniczo, zachowanie i wzmocnienie systemu przyrodniczego poprzez zadrzewianie, dolesianie oraz utrzymanie ciągłości korytarzy ekologicznych, a także na ochronę obszarów objętych formami ochrony przyrody wraz z ich otulinami. Istotne jest również przeciwdziałanie fragmentacji siedlisk oraz zachowanie istniejących zadrzewień śródpolnych, zakrzewień i oczek wodnych, które pełnią funkcję ostoi bioróżnorodności.

Stan funkcjonowania środowiska przyrodniczego przy obecnym zagospodarowaniu obszaru objętego opracowaniem jest dobry. Zapisy projektu planu ogólnego, omówione w rozdziale 4, zapewniają ograniczenie potencjalnego negatywnego oddziaływania istniejących i projektowanych funkcji. Planowany rozwój terenów zabudowanych uwzględnia równoległy rozwój infrastruktury technicznej i zieleni urządzonej oraz zachowanie zieleni naturalnej, co sprzyja utrzymaniu lub przywróceniu równowagi przyrodniczej na terenach zurbanizowanych.

Dopuszczenie w planie ogólnym realizacji wielkopowierzchniowych instalacji odnawialnych źródeł energii, w szczególności elektrowni słonecznych i wiatrowych, stanowi działanie korzystne z punktu widzenia ochrony klimatu oraz jakości powietrza, ponieważ przyczynia się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych związanych ze spalaniem paliw kopalnych. W skali

ponadlokalnej rozwiązania te mają charakter prośrodowiskowy i wspierają transformację energetyczną. Jednocześnie jednak ich realizacja może wiązać się z lokalnymi oddziaływaniami na faunę i florę, które wymagają odpowiedniego rozpoznania i minimalizacji.

W przypadku elektrowni wiatrowych główne potencjalne oddziaływania obejmują ryzyko kolizji ptaków i nietoperzy z turbinami, szczególnie na terenach zlokalizowanych w pobliżu tras migracyjnych, żerowisk lub miejsc lęgowych. Możliwy jest również efekt barierowy, polegający na ograniczeniu swobodnej migracji zwierząt, a także okresowe płoszenie fauny w fazie budowy inwestycji. Lokalnie może dochodzić do przekształcenia siedlisk w miejscu posadowienia fundamentów i infrastruktury towarzyszącej. W celu ograniczenia tych oddziaływań konieczne jest przeprowadzanie szczegółowych inwentaryzacji przyrodniczych obejmujących pełny cykl roczny, wykluczanie lokalizacji turbin w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów chronionych i korytarzy ekologicznych, zachowanie odpowiednich odległości od zadrzewień oraz miejsc rozrodu gatunków chronionych, a także – w razie potrzeby – stosowanie systemów czasowego wyłączania turbin w okresach wzmożonej aktywności nietoperzy.

W odniesieniu do instalacji fotowoltaicznych podstawowe oddziaływania wiążą się z zajęciem powierzchni terenu, możliwością fragmentacji siedlisk oraz ograniczeniem migracji drobnych zwierząt w przypadku pełnego grodzenia terenu. Może dochodzić również do lokalnych zmian mikroklimatu przygruntowego. Oddziaływania te mogą być w znacznym stopniu ograniczone poprzez odpowiednie rozwiązania projektowe, takie jak: zachowanie istniejących zadrzewień i zakrzewień, stosowanie ogrodzeń z prześwitami umożliwiającymi migrację małych zwierząt, utrzymanie pod panelami roślinności łąkowej zamiast utwardzania powierzchni, wprowadzanie rodzimych gatunków roślin sprzyjających zapylaczom oraz ograniczenie stosowania środków chemicznych. Właściwie zaprojektowane farmy fotowoltaiczne mogą wręcz pełnić funkcję siedlisk zastępczych dla owadów zapylających oraz drobnych kręgowców, szczególnie w krajobrazie rolniczym o uproszczonej strukturze.

Ze względu na rolniczy charakter gminy Pleszew oraz wyznaczenie w planie ogólnym stref produkcji rolniczej, istotne jest również uwzględnienie potencjalnych oddziaływań inwestycji związanych z intensyfikacją produkcji rolnej, w tym budowy obór, ferm hodowlanych, magazynów paszowych, płyt obornikowych, zbiorników na gnojowicę czy biogazowni rolniczych. Do potencjalnych negatywnych oddziaływań należą w szczególności: emisja substancji zapachowych i amoniaku do powietrza, wzrost emisji gazów cieplarnianych (metan, podtlenek azotu), ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych związkami azotu i fosforu, presja na gleby wynikająca z nadmiernego nawożenia, zwiększony ruch pojazdów ciężkich oraz lokalne przekształcenia siedlisk. W przypadku biogazowni potencjalne oddziaływania obejmują emisję hałasu, ryzyko wycieków substratów i pofermentu oraz oddziaływania zapachowe. Ograniczenie tych skutków powinno polegać na stosowaniu szczelnych systemów magazynowania nawozów naturalnych i substratów, hermetyzacji procesów technologicznych, wyposażaniu instalacji w systemy dezodoryzacji powietrza, prowadzeniu racjonalnej gospodarki nawozowej zgodnej z planami nawożenia oraz wyznaczaniu pasów zieleni izolacyjnej wokół obiektów hodowlanych i biogazowni. Istotne znaczenie ma również lokalizowanie tego typu obiektów w odpowiedniej odległości od zabudowy mieszkaniowej i obszarów cennych przyrodniczo oraz zachowanie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych.

W sytuacjach, w których mimo zastosowania środków minimalizujących wystąpią nieuniknione straty przyrodnicze, należy przewidzieć działania kompensacyjne, adekwatne do skali i charakteru

oddziaływania. Mogą one obejmować w szczególności: odtworzenie siedlisk przyrodniczych w innym miejscu, tworzenie nowych zadrzewień śródpolnych i pasów zieleni, zakładanie łąk kwietnych, instalowanie budek lęgowych dla ptaków i schronów dla nietoperzy, a także renaturyzację cieków wodnych i terenów podmokłych. Działania kompensacyjne powinny być trwałe i zapewniać rzeczywistą poprawę funkcjonowania systemu przyrodniczego.

Realizacja ustaleń Planu ogólnego, przy zachowaniu zasad przezorności oraz przeprowadzeniu wymaganych ocen oddziaływania na środowisko na dalszych etapach procesu planistycznego, nie powinna powodować istotnego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze, w tym na obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Plan ogólny zawiera wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz dla organów wydających decyzje o warunkach zabudowy, określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian w przeznaczeniu terenów. Ich konsekwentne stosowanie umożliwi pogodzenie rozwoju infrastruktury, w tym energetyki odnawialnej, z zachowaniem ładu przestrzennego, ciągłości systemu przyrodniczego oraz ochroną różnorodności biologicznej.

7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu Planu Ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków realizacji zapisów Planu Ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po skonkretyzowaniu ramowych ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub po wydaniu pierwszych decyzji ustalających warunki zabudowy, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument. Wynika to z faktu, iż plan ogólny stanowi dokument prawa miejscowego – jednak wyłącznie na jego podstawie nie mogą być wydawania pozwoleń na budowę. Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę, a następnie poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy. W zakresie ochrony środowiska prowadzony jest monitoring przeprowadzany przez odpowiednie służby, zarówno ochrony środowiska, przyrody czy sanitarne. Należą do nich m.in. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny. Polega on na corocznej analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu (w szczególności dotyczącego: stanu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, klimatu akustycznego, gleb) oraz na analizie i ocenie innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji. Wyniki monitoringu stanu środowiska przyrodniczego są publikowane w odpowiednich opracowaniach, takich jak np. Raport o stanie środowiska w województwie wielkopolskim, wydawanym co roku.

Dodatkowo w zakresie indywidualnych rozwiązań dotyczących gospodarki ściekowej na terenie gminy wskazuje się na uwzględnienie przeprowadzania okresowych kontroli dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych, w tym częstotliwości ich opróżniania, a w przypadku indywidualnych oczyszczalni ścieków – przeprowadzania okresowych kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się osadów ściekowych.

Ze względu na umożliwienie zapisami projektu Planu ogólnego częściowej ekspansji zabudowy na terenach rolniczych, należy przestrzegać wytycznych zapisanych w ww. projekcie, ilości terenu biologicznie czynnego oraz przestrzegać odległości od lasu, dla inwestycji sąsiadujących z terenami leśnymi.

Jednocześnie poza aspektem środowiskowym, ważny jest aspekt społeczny skutków realizacji zapisów Planu ogólnego. Sporządzający plan może zbadać stopień zadowolenia mieszkańców gminy z tych postanowień drogą ankietową bądź poprzez wprowadzenie konsultacji społecznych, przeprowadzanych przy okazji analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

8. Rozwiązania alternatywne

Zaproponowane w projekcie planu ogólnego układ strefowy gminy będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu dokumentu, w tym również po analizie wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony na bazie obowiązujących kierunków rozwoju wynikających ze Studium. Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejącego dokumentu. Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.

9. Streszczenie

Tab. 6. Najważniejsze informacje z prognozy oddziaływania na środowisko.

1. Informacje ogólne	1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne	Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu planu ogólnego Miasta i Gminy Pleszew. Plan ogólny sporządzany jest na podstawie Uchwały III.14.2024 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Miasta i Gminy Pleszew.
	1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały	W prognozie analizie i ocenie podlega projekt planu ogólnego Miasta i Gminy Pleszew. Ustalenia planu ogólnego określono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające z art. 13b upzp.
	1.3. Zawartość i główne cele projektu Planu Ogólnego	Do opracowania projektu planu miasta i gminy Pleszew przystąpiono w związku z obowiązkiem sporządzenia planu ogólnego gminy w jej granicach administracyjnych. Zgodnie z ww. ustawą 1 lipca 2026 roku, z mocy ustawy, utraci moc studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Ustawa wprowadza w jego miejsce nowy akt planowania przestrzennego w postaci planu ogólnego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, stanowiącym podstawę do sporządzania planów

		miejsowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	2.1. Położenie gminy Pleszew	Gmina Pleszew jest miejsko-wiejską jednostką samorządu terytorialnego położoną w centralno-południowej części województwa wielkopolskiego, w powiecie pleszewskim. Graniczy z ośmioma gminami: od północy z gminami Czermin i Chocz, od wschodu z gminami Blizanów i Gołuchów od południa z gminami Ostrów Wielkopolski i Raszków a od zachodu z gminami Dobrzyca i Kotlin. Powierzchnia miasta Pleszew wynosi 13,1 m ² , natomiast całej gminy 180,2 km ² .
	2.2. Formy ochrony przyrody	Na terenie gminy Pleszew występują powierzchniowe obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2026 poz. 13 ze zm.), do których zaliczają się obszary Natura 2000: Dąbrowy Krotoszyńskie (PLB300007), Uroczyska Płyty Krotoszyńskiej (PLH300002) oraz Glinianki w Lenartowicach (PLH300048), Obszar Chronionego Krajobrazu Dąbrowy Krotoszyńskie Baszków-Rochy oraz pomniki przyrody.
	2.3. Warunki geologiczno-gruntowe	Budowa geologiczna gminy Pleszew obejmuje trzeciorzędowe osady miocenu i pliocenu oraz czwartorzędowe utwory związane ze zlodowaceniem środkowopolskim. Miocen reprezentują piaski, iły i muły o miąższości zwykle 10–25 metrów, lokalnie do 40 metrów, natomiast utwory plioceńskie – głównie iły poznańskie – osiągają zmienną grubość od około 25 do 85 metrów i pełnią ważną funkcję izolacyjną dla wód podziemnych. Czwartorzęd tworzą przede wszystkim gliny zwałowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe, które w dolinie Prosną przechodzą w osady rzeczne i mady budujące taras zalewowy. W obniżeniach terenu występują ponadto holocenijskie mułki, piaski, żwiry i lokalne torfy. Podłoże geologiczne gminy charakteryzuje się dużą zmiennością i obejmuje różne typy gruntów, m.in. piaszczysto-żwirowe, piaszczysto-madowe, ilaste oraz gliny zwałowe wysoczyzn morenowych.
	2.4. Rzeźba terenu	Gmina Pleszew leży w Niżu Środkowoeuropejskim, w obrębie Niziny Południowowielkopolskiej, obejmując mezoregiony Równiny Rychalskiej i Wysoczyzny Kaliskiej. Jest to obszar o łagodnej, mało urozmaiconej rzeźbie, ukształtowanej głównie przez lądolody zlodowaceń Warty i Wisły oraz działalność wód roztopowych i rzek. Najwyższy punkt gminy znajduje się

		w Baranówku (152,5 m n.p.m.), a najniższy w dolinie Prosny (ok. 85 m n.p.m.). Północ gminy tworzą równiny i pagórki związane z akumulacją wodnolodowcową i eoliczną, natomiast południe zajmują pagórkowate wysoczyzny morenowe. W dolinach Neru, Giszki i Prosny występują żyzne równiny madowe oraz starorzecza i torfowiska, pełniące ważną funkcję hydrologiczną i ekologiczną. Krajobraz uzupełniają formy antropogeniczne, takie jak żwirownie i glinianki, które świadczą o wieloletniej działalności człowieka i współtworzą mozaikowy charakter rzeźby terenu.
	2.5. Klimat lokalny	Gmina Pleszew znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego typu Cfb według klasyfikacji Köppena-Geigera, charakteryzującego się łagodnymi zimami, umiarkowanie ciepłym latem oraz równomiernym rozkładem opadów. Średnia roczna temperatura wynosi ok. 9,7°C, zimą spada do około -1°C, a latem osiąga ok. 20°C, z maksymalnymi wartościami w lipcu rzędu 24°C. Roczna suma opadów to ok. 649 mm, przy czym najwięcej deszczu notuje się latem w postaci krótkotrwałych, często przelotnych ulew. Okres wegetacyjny trwa około 210–220 dni, a okres bezprzymrozkowy 160–170 dni. Klimat regionu kształtowany jest przez przewagę wiatrów zachodnich i południowo-zachodnich, o średniej prędkości 2–2,5 m/s, które sprzyjają przewietrzaniu terenu i stabilizacji warunków pogodowych. Ustępowanie jest umiarkowane, a liczba dni słonecznych wynosi około 70 rocznie, z przewagą w miesiącach letnich. Mikroklimat gminy zróżnicowany jest przede wszystkim przez rzeźbę terenu — doliny rzeczne są chłodniejsze i bardziej wilgotne, częściej występują tam mgły i inwersje temperatury, natomiast obszary zalesione stabilizują lokalne warunki termiczne. Całościowo klimat gminy sprzyja rolnictwu i zachowaniu różnorodnych ekosystemów, odzwierciedlając przejściowy charakter między klimatem oceanicznym a kontynentalnym.
	2.6. Jakość powietrza	Monitoring zmian jakości powietrza wraz z oceną poziomu substancji w powietrzu prowadzony jest na przedmiotowym obszarze przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska. W roku 2025 opublikowano „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2024”. Zgodnie z załącznikiem do

		ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54) gmina Pleszew należy do strefy wielkopolskiej. W efekcie oceny przeprowadzonej dla roku 2024 roku, w zakresie dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. W klasyfikacji dodatkowej w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu strefie przypisano klasę D2. Pod kątem ochrony zdrowia strefę wielkopolską sklasyfikowano: – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu w pyłe PM10 – w klasie A, – dla pyłu zawieszonego PM10 – w klasie A, – dla pyłu PM2,5 z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego II fazy – ochrona zdrowia ludzi – w klasie A1, – dla pyłu PM2,5 z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego I fazy – ochrona zdrowia ludzi – w klasie A, – dla benzo(a)pirenu - w klasie C - ze względu na przekroczenia poziomu docelowego. W ramach oceny wykonano również dodatkową klasyfikację wyznaczając: – dla ozonu klasę A ze względu na brak przekroczenia poziomu docelowego, – dla ozonu klasę D2 w odniesieniu do celu długoterminowego.
	2.7. Wody powierzchniowe i podziemne	Gmina Pleszew położona jest w dorzeczu Odry. Sieć hydrograficzna gminy jest stosunkowo dobrze rozwinięta i zróżnicowana, a jej układ przestrzenny silnie związany z rzeźbą terenu. Gmina Pleszew leży w granicach 7 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, są to: • Prosna od Ołoboku do Dopływu z Piątka Małego (RW600011184933), • Prosna od dopływu z Piątka Małego do ujścia (RW600011184999), • Lutynia do Radowicy (RW600010185239), • Ner (RW600010184949), • Trzemna (Ciemna) (RW600010184921), • Giszka (RW6000091849329),

		Pleszewski Potok (RW60001018496). Obszar opracowania jest położony w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 311 Zbiornik rzeki Prosna. Gmina Pleszew występuje w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych 61 i 81 (na podstawie nowego podziału obszaru Polski na 174 części wód podziemnych).
	2.8. Surowce mineralne	Na terenie gminy Pleszew występują cenne złoża surowców mineralnych, wśród których dominują kruszywa naturalne, przede wszystkim piaski, oraz surowce ilaste wykorzystywane w ceramice budowlanej – głównie iły płoceńskie. Surowce te stanowią ważną bazę lokalną dla sektora budownictwa i drogownictwa, a ich eksploatacja wpływa na rozwój regionalnej gospodarki materiałów budowlanych. Złoża są rozmieszczone głównie we wschodniej części gminy, gdzie korzystne warunki geologiczne sprzyjają ich powstawaniu i użytkowaniu.
	2.9. Szata roślinna	Gmina Pleszew leży w Podokręgu Pleszewsko-Kaliskim według podziału Matuszkiewicza, co określa typy potencjalnej roślinności. Naturalnie dominowałyby tu grądy środkowoeuropejskie (dąb, grab, miejscami buk), kontynentalne bory mieszane oraz łęgi nadrzeczne rozwijające się w dolinach rzek. Niskie zalesienie gminy (14,41%) sprawia, że istotną rolę w systemie przyrodniczym pełnią także parki, zadrzewienia śródpolne, aleje i zieleń miejska. Zachowane fragmenty grądów i łęgów mają duże znaczenie dla bioróżnorodności i retencji, dlatego wymagają ochrony oraz uzupełniania zieleni w skali całej gminy.
	2.10. Świat zwierzęcy	Fauna gminy Pleszew jest typowa dla południowej Wielkopolski i wynika z mozaikowego układu lasów, pól, łąk i dolin rzecznych. W lasach występują głównie jeleni, daniel, sarna, dzik oraz mniejsze ssaki i drapieżniki, takie jak lis czy borsuk. Na terenach rolniczych dominują zające, sarny, bażanty i kuropatwy, a także ptaki drapieżne polujące na drobną zwierzynę. Zbiorniki wodne sprzyjają płazom (żaby, ropuchy, traszki) i gadom, w tym zaskrońcowi i jaszczurce zwince. Najbardziej zróżnicowaną grupą są ptaki, szczególnie w rejonie obszaru Natura 2000 Dąbrowy Krotoszyńskie, gdzie występują m.in. dzięcioły, muchołówki, dudki, żurawie i bociany.

	2.11. Klimat akustyczny	Klimat akustyczny gminy Pleszew kształtuje głównie hałas komunikacyjny, szczególnie z dróg krajowych nr 11 i 12 oraz dróg powiatowych, które przebiegają przez centrum miasta i obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej i usługowej. Brak obwodnicy powoduje, że ruch tranzytowy odbywa się przez teren miejski, a stan nawierzchni dróg dodatkowo wpływa na emisję hałasu. Drogi powiatowe i gminne oraz linia kolejowa nr 272 generują lokalny, punktowy hałas, natomiast kolej wąskotorowa praktycznie nie oddziałuje akustycznie. Realizacja planowanych inwestycji drogowych – obwodnicy Pleszewa w ciągu DK12 oraz drogi ekspresowej S11 (odcinek Jarocin – Ostrów Wielkopolski) – spowoduje zmianę klimatu akustycznego w gminie. W sąsiedztwie nowych tras nastąpi wzrost hałasu komunikacyjnego, natomiast w centrum Pleszewa przewiduje się zmniejszenie natężenia ruchu i poprawę warunków akustycznych na terenach zabudowy mieszkaniowej i usługowej. W obszarach wiejskich klimat akustyczny jest korzystny, dominują tam naturalne dźwięki środowiska i sezonowy hałas rolniczy, przy zachowaniu wysokiego komfortu akustycznego. Przestrzenie zielone, pola uprawne i rozproszona zabudowa działają jako strefy buforowe ograniczające propagację hałasu. Dodatkowe źródła, takie jak zakłady przemysłowe czy turbiny wiatrowe, mają punktowy i ograniczony wpływ dzięki regulacjom środowiskowym oraz odpowiednim odległościom od zabudowy mieszkaniowej.
	2.12. Walory krajobrazowe i zabytki	Gmina Pleszew ma wyraźnie rolniczy charakter – większość powierzchni zajmują pola, łąki i tereny otwarte, przeplatane zadrzewieniami śródpolnymi i pasami zieleni przy drogach i ciekach wodnych. Kompleksy leśne w północno-wschodniej i południowo-zachodniej części gminy pełnią funkcje ekologiczne i krajobrazowe. Miasto Pleszew wyróżnia się zwartą zabudową mieszkaniową, usługową i produkcyjną, typową dla średniej wielkości miast. Według Audytu Krajobrazowego Województwa Wielkopolskiego gmina obejmuje krajobrazy przyrodnicze, przyrodniczo-kulturowe oraz kulturowe, tworząc mozaikę obszarów rolniczych, leśnych, podmiejskich i miejskich. W granicach gminy prowadzona jest Gminna Ewidencja Zabytków, obejmująca ponad 600

		obiektów – m.in. budynki mieszkalne, sakralne, użyteczności publicznej, cmentarze, zabudowania przemysłowe i kolejowe. W ewidencji znajdują się też zabytki archeologiczne: osady, cmentarzyska i grodziska od epoki kamienia po nowożytność, świadczące o długotrwałym zasiedleniu i znaczeniu komunikacyjnym gminy. Najcenniejsze obiekty są dodatkowo chronione w rejestrze zabytków wojewódzkich, co pozwala prowadzić politykę przestrzenną z poszanowaniem dziedzictwa kulturowego i krajobrazowego.
	2.12. Oddziaływanie elektromagnetyczne	Na terenie gminy Pleszew źródła promieniowania niejonizującego związane są głównie z infrastrukturą elektroenergetyczną oraz stacjami bazowymi telefonii komórkowej. Gmina jest zasilana linią 110 kV połączoną z krajowym systemem wysokiego napięcia, a operator Energa Operator S.A. zapewnia stabilność dostaw energii. Linie wysokiego i średniego napięcia generują pola elektromagnetyczne, których natężenie spada wraz z odległością i mieści się w dopuszczalnych normach, a bezpieczne odległości od zabudowy chronią mieszkańców. Stacje telefonii komórkowej koncentrują się głównie w mieście, a pojedyncze znajdują się na wsiach. Są projektowane tak, aby minimalizować wpływ na otoczenie, a pomiary wykazują, że promieniowanie jest znacznie niższe od dopuszczalnych wartości. Inne źródła, jak stacje telewizyjne czy radiowe, nie występują w znaczącym stopniu. Poziom oddziaływanie elektromagnetycznego w gminie jest niski i nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ani środowiska, a obowiązujące regulacje oraz parametry techniczne infrastruktury zapewniają bezpieczeństwo mieszkańców.
3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu	3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego	Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego, co oznacza, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego.
	3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego	Zgodnie z art. 13a ust. 4 upzp w planie ogólnym gminy Pleszew określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Zamknięty katalog stref planistycznych określony został w art. 13c ustawy o upzp. Dla poszczególnych stref,

		co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz: • wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 upzp); • wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 upzp), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 upzp. W planie ogólny dla gminy Pleszew ustalono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, następujące strefy planistyczne: 1. SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, 2. SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, 3. SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową, 4. SU – strefy usługowe, 5. SP – strefy gospodarcze, 6. SR – strefy produkcji rolniczej 7. SI – strefy infrastrukturalne, 8. SN – strefy zieleni i rekreacji, 9. SC – strefy cmentarzy, 10. SG – strefy górnictwa, 11. SO – strefy otwarte, 12. SK – strefy komunikacji.
	3.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego	Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami Planu ogólnego gminy. Jednocześnie Plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

		Uchwalenie planu ogólnego ureguje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska.
	3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego	Po 1 lipca 2026 r. warunkiem uchwalenia zarówno planu miejscowego jak i wydania decyzji o warunkach zabudowy będzie wejście w życie w danej gminie planu ogólnego.
	3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach	Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. i cele ochrony przyrody zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.,
	3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego	Gmina Pleszew jest narażona na różne zagrożenia środowiskowe wynikające z działalności człowieka, w tym urbanizacji, transportu, gospodarki komunalnej i rolnictwa. Do głównych problemów należą zanieczyszczenie powietrza zimą, spływy nawozów i ścieków do wód, erozja i degradacja gleb oraz skutki zmian klimatu, takie jak susze i ekstremalne zjawiska pogodowe. Hałas generują głównie drogi krajowe, kolej i prace rolnicze, natomiast pola elektromagnetyczne z linii wysokiego napięcia i stacji bazowych telefonii komórkowej mieszczą się w normach. Eksploatacja złóż i inwestycje budowlane mogą lokalnie wpływać na rzeźbę terenu, siedliska i mikroklimat. Plan ogólny gminy ma na celu ograniczenie negatywnych skutków działalności człowieka i zapewnienie zrównoważonego rozwoju przy ochronie środowiska.
4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko	4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	Projekt planu umożliwia zwiększenie terenów zabudowy, co zawsze wiąże się z uszczelnieniem powierzchni kosztem terenów biologicznie czynnych. W konsekwencji powoduje to również ograniczenie miejsc bytowania lokalnej fauny. Wprowadzenie wszelkiego zainwestowania pozostaje nie bez znaczenia dla istniejących na terenie opracowania roślin i zwierząt. Jednakże proponowane zmiany zawarte w omawianym dokumencie nie wpłyną na rozerwanie siedlisk, w tym też tych objętych ochroną przyrody, gdyż nie mają one charakteru wielkoskalowego i nawiązują do sąsiednich jednostek osadniczych, niemniej jednak ich efekt będzie skumulowany. W celu zachowania możliwości migracji
	4.2. Oddziaływanie na krajobraz	
	4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny	
	4.4. Oddziaływanie na wody	

	4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne	zwierząt projekt planu zachowuje w większości jako strefę otwartą obszar korytarzy ekologicznych. Strefę otwartą wyznaczono również dla zwartych kompleksów leśnych. Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego, biorąc pod uwagę projektowane w większości strefy, nie wpłynie znacząco na zmianę warunków klimatu akustycznego. Zmiany lokalnych warunków klimatycznych, w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego, ograniczą się wyłącznie do miejscowego hamowania przepływu mas powietrza w jednostkach osadniczych, w których występuje już gęsta zabudowa. Projekt planu ogólnego może wpływać na warunki życia społeczności lokalnej. Jednocześnie zapisy projektu niosą za sobą dążenie do rozwoju infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy warunków życia mieszkańców. Ustalenia planu ogólnego, odnosząc się szeroko do zasad ochrony środowiska i jego zasobów oraz kształtowania ładu przestrzennego dają podstawy do rozwijania terenów inwestycyjnych wyłącznie w wyznaczonych dla nich miejscach, przy jednoczesnej dbałości o środowisko. Zapisy planu ogólnego w sposób ramowy odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania (wyłącznie poprzez ustalenia wskaźników zabudowy i wyznaczania odpowiednich profili funkcjonalnych stref planistycznych). Jednocześnie realizacja ustaleń projektu Planu ogólnego powinna przyczynić się do poprawienia walorów krajobrazowych miejsca, a przez to do wzrostu jej atrakcyjności. Zapisane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne nie powinny powodować uciążliwości i oddziaływać na nieruchomości sąsiednie, przez co zapewniony jest rozwój z poszanowaniem zasad kształtowania ładu przestrzennego i wartości historycznych. Biorąc pod uwagę niewielką powierzchnię potencjalnej nowej zabudowy oraz planowane zainwestowanie terenów – krajobraz gminy winien zostać zachowany. Również poprzez ustalenie w dokumencie ogólnych parametrów zabudowy – w tym intensywności i wysokości zabudowy nawiązujących do istniejącego zagospodarowania. Wprowadzone w planie nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową lub zagrodową nawiązuje do istniejącej w sąsiedztwie zabudowy. Stanowią jej uzupełnienie lub
	4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną	
	4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki	
	4.8. Oddziaływanie na ludzi	
	4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru	

		poszerzenie z zachowaniem parametrów zabudowy istniejących w chwili obecnej.
5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko		Z uwagi na położenie przedmiotowego obszaru w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania zapisów projektu planu ogólnego na środowisko.
6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko		Plan ogólny zawiera wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i organu wydającego decyzje o warunkach zabudowy określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian w przeznaczeniu terenów.
7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania		Analiza skutków realizacji zapisów Planu Ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po skonkretyzowaniu ramowych ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub po wydaniu pierwszych decyzji ustalających warunki zabudowy, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument. Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę, a następnie poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy.
8. Rozwiązania alternatywne		Zaproponowane w projekcie planu ogólnego układ strefowy gminy będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu dokumentu, w tym również po analizie wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony na bazie obowiązujących kierunków rozwoju wynikających ze Studium. Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejącego dokumentu. Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.

9. Streszczenie
10. Załączniki

Źródło: opracowanie własne.

10. Załączniki

- Załącznik nr 1: Dokumentacja fotograficzna
- Załącznik nr 2: Przeglądowa mapa geologiczno-inżynierska Polski - Obszar objęty opracowaniem na mapie geologiczno-inżynierskiej Polski.
- Załącznik nr 3: Mapa topograficzna - Obszar objęty opracowaniem na mapie topograficznej.
- Załącznik nr 4: Ortofotomapa - Obszar objęty opracowaniem na ortofotomapie.

ZAŁĄCZNIK NR 1: DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA
dla potrzeb sporządzenia planu ogólnego dla obszaru gminy Pleszew

Poznań, dnia 29 czerwca 2026 r.

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DOTYCZĄCEJ PLANU OGÓLNEGO GMINY PLESZEW

Na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ja niżej podpisana Patrycja Zięba oświadczam, że spełniam wymagania określone w art 74a ust. 2 pkt 2 ww. ustawy i myśl art. 74a ust. 3 ww. ustawy jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. Patrycja Zięba

Poznań, dnia 29 czerwca 2026 r.

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCEJ PLANU OGÓLNEGO GMINY PLESZEW

Na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ja niżej podpisana Sandra Andryszak oświadczam, że spełniam wymagania określone w art 74a ust. 2 pkt 2 ww. ustawy i myśl art. 74a ust. 3 ww. ustawy jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

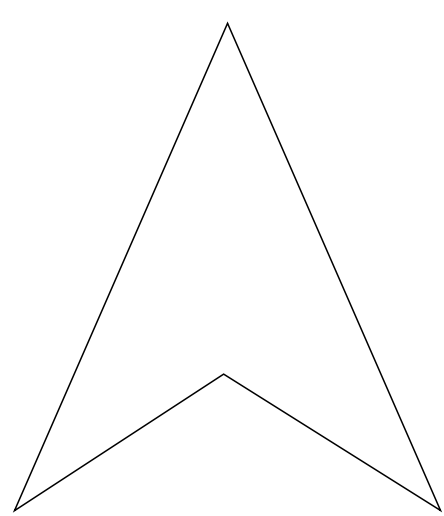
mgr inż. Sandra Andryszak

Sandra Andryszak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

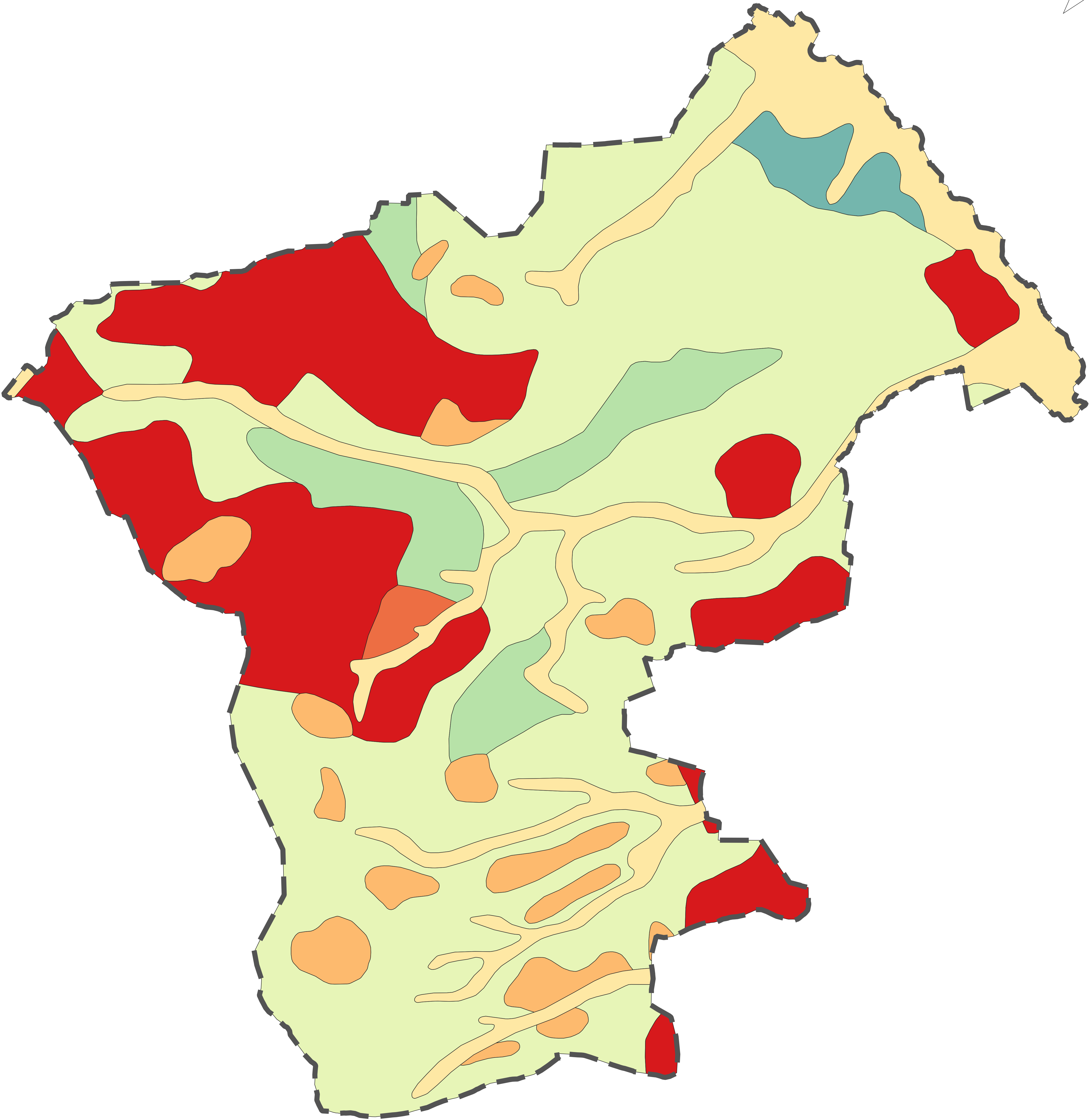
dla potrzeb sporządzenia planu ogólnego miasta i gminy Pleszew

ZAŁĄCZNIK 2 - MAPA GEOLOGICZNO-INŻYNIERSKA

OZNACZENIA:

- granica gminy Pleszew
- obszar glin zwałowych o nachyleniu zboczy 0-3%
- obszar glin zwałowych wysoczyzn morenowych o nachyleniu zboczy powyżej 3%
- obszar gruntów ilastych
- obszar gruntów piaszczysto-madowych tarasów niższych - poniżej 4-6 m
- obszar gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy 0-3%
- obszar gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy powyżej 3%
- obszar gruntów piaszczysto-żwirowych tarasów wyższych - powyżej 4-6 m

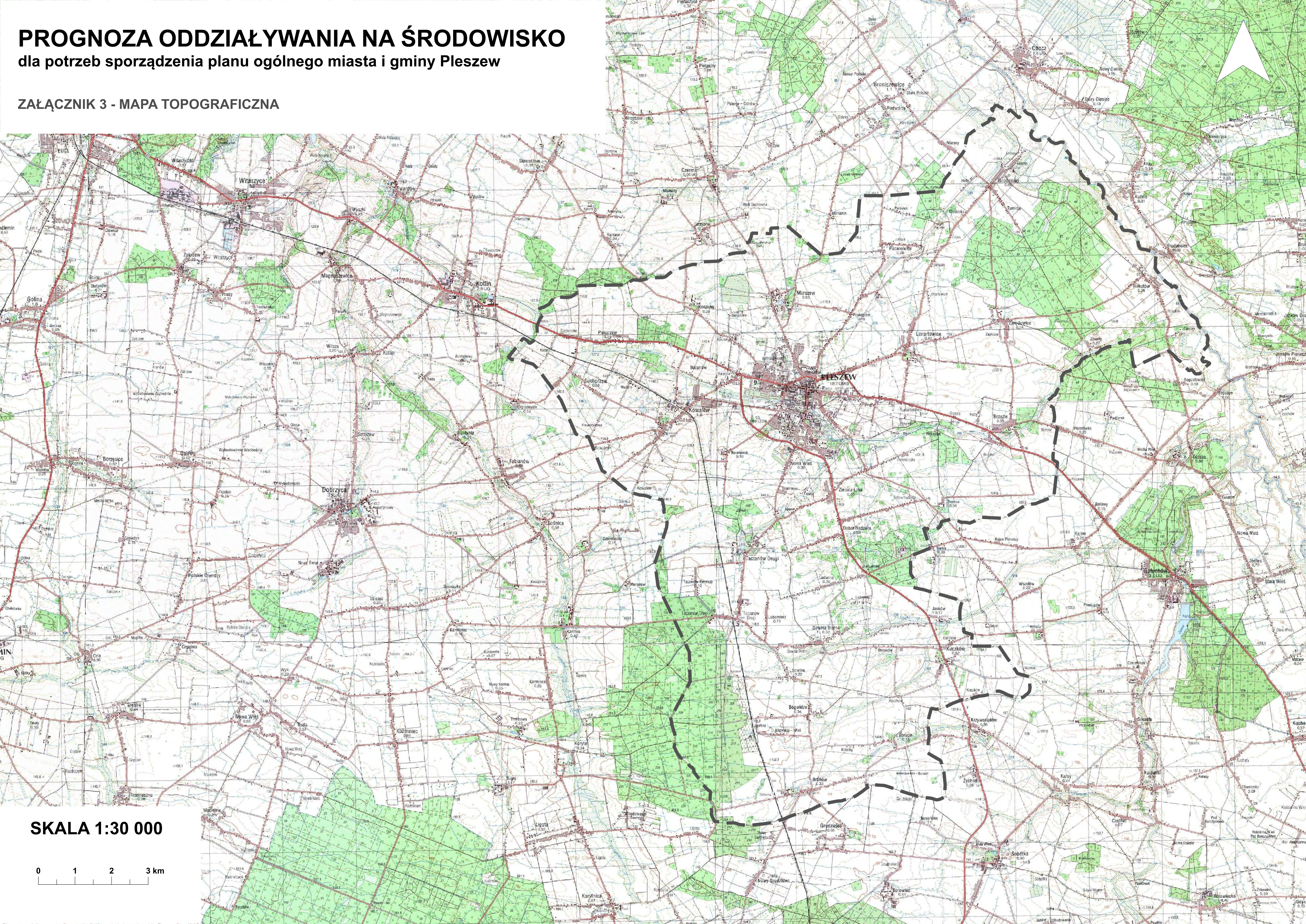
SKALA 1:30 000

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

dla potrzeb sporządzenia planu ogólnego miasta i gminy Pleszew

ZAŁĄCZNIK 3 - MAPA TOPOGRAFICZNA

SKALA 1:30 000

0 1 2 3 km

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

dla potrzeb sporządzenia planu ogólnego miasta i gminy Pleszew

ZAŁĄCZNIK 4 - ORTOFOTOMAPA

SKALA 1:30 000

